

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

GULDGRUFVAN

M. FL. SVENSKA
ORIGINALBERÄTTELSE
AF
BETTY

J. A. LINDBLADS FÖRLAG, KÖPING

♦ ♦ ♦ VÄRDERIKA BÖCKER ♦ ♦ ♦

på J. Å. Lindblads Förlag, Köping.

Kolarkojan vid Siljan. Originalberättelse af *John Wahlborg*. Femte upplagan. Häft. 1: —, kart. 1: 50.

Silvo. Berättelser af *Maria Friman* m. fl. Häft. 1: 50, kart. 1: 90.

Hilda Törne. Berättelse för unga flickor af *Amy Le Feuvre*. Öfversättning från engelskan af *Axel Lybecker*. Häft. 1: 50, kart. 2 kr.

Hemmets solsken. Interiörer ur svenska folklifvet. Af *Betty*. Häft. 1: 50, kart. 1: 90, klotb. 2: 50.

Elnas skatt. Svensk originalberättelse af *Betty*. Häft. 1: 75, klotb. 2: 75.

Rök-Lenas stuga. Tidsbild, tillägnad de unga. Af *Betty*. 2: dra uppl. Häft. 1: 50, kart. 2: —, klotb. 2: 50.

Ridderhjärta eller Vägen till ett lyckligt äktenskap. Berätt. om en ung mans resa g. de oförlovades park och öfver de trolofvades sjö till Äktenskapsland af *Ullmer Mannegard*. Sv. original. Häft. 1: 25, k. 1: 75, kb. 2: 25.

Kejsar Felix. Berättelse af *G. Aagaard*. Bemyndigad öfversättning af *Signe Vester*. Häft. 1: —, kart. 1: 50.

Skuggorna vika — sol går upp. Svensk originalberättelse för gammal och ung af *Betty*. Häft. 2: dra uppl. 1: 50, kart. 2: —, klotb. 2: 50.

Dyrköpt lycka. Svensk originalberättelse af *Betty*. Häft. 1: 75, kart. 2: 25, klotb. 2: 75.

Huru Nils blef missionär. Svenskt original af *Betty*. 2: dra upplagan. Pris —: 40.

Bland rosor och törnen i äktenskapets förgårdar af A. W. Hellström Klotb. med svarttr. 1: 25, klotb. med guldr. 1: 50, klotb. med guldr. och guldsnitt 2 kr.

Familjen Krön. Svenska berättelser af *Maria Friman*. Häft. 1: 50, kart. 1: 90, klotb. 2: 35.

Knappen som blef en medalj eller Den lille värfningssergeanten af *Amy Le Feuvre*. Öfvers. fr. eng. af *Gustaf Tjellström*. Rikt ill. Häft. 75 öre, kart. 1 kr.

Månstensringen. Berättelse för barn. Öfvers. af *Ebba Hammarström*. Rikt illustr. Häft. —: 65, kart. —: 90.

Korset på Golgata o. dess budskap af *Mrs Penn Lewis*. Bemyndigad öfversätt. af *Anna Sucksdorff* Häft. 1 kr., kart. 1: 50.

Dessa böcker erhållas i hvarje välsorterad bokhandel eller direkt från förlaget franko mot förskottslikvid eller efterkr. Kommissionärer få hög rabatt. Katalog och villkor gratis på begäran.

Pris: Ht. kr. 1: 75, kart. 2: 25, klotb. 3: —. Oriel Blombergs Boktr., Lindsberg 1906.

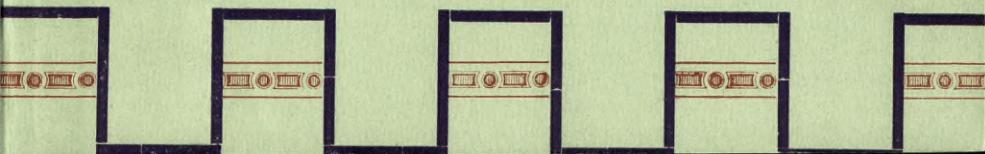
Häft. 1: 75, klotb. 3 kr.

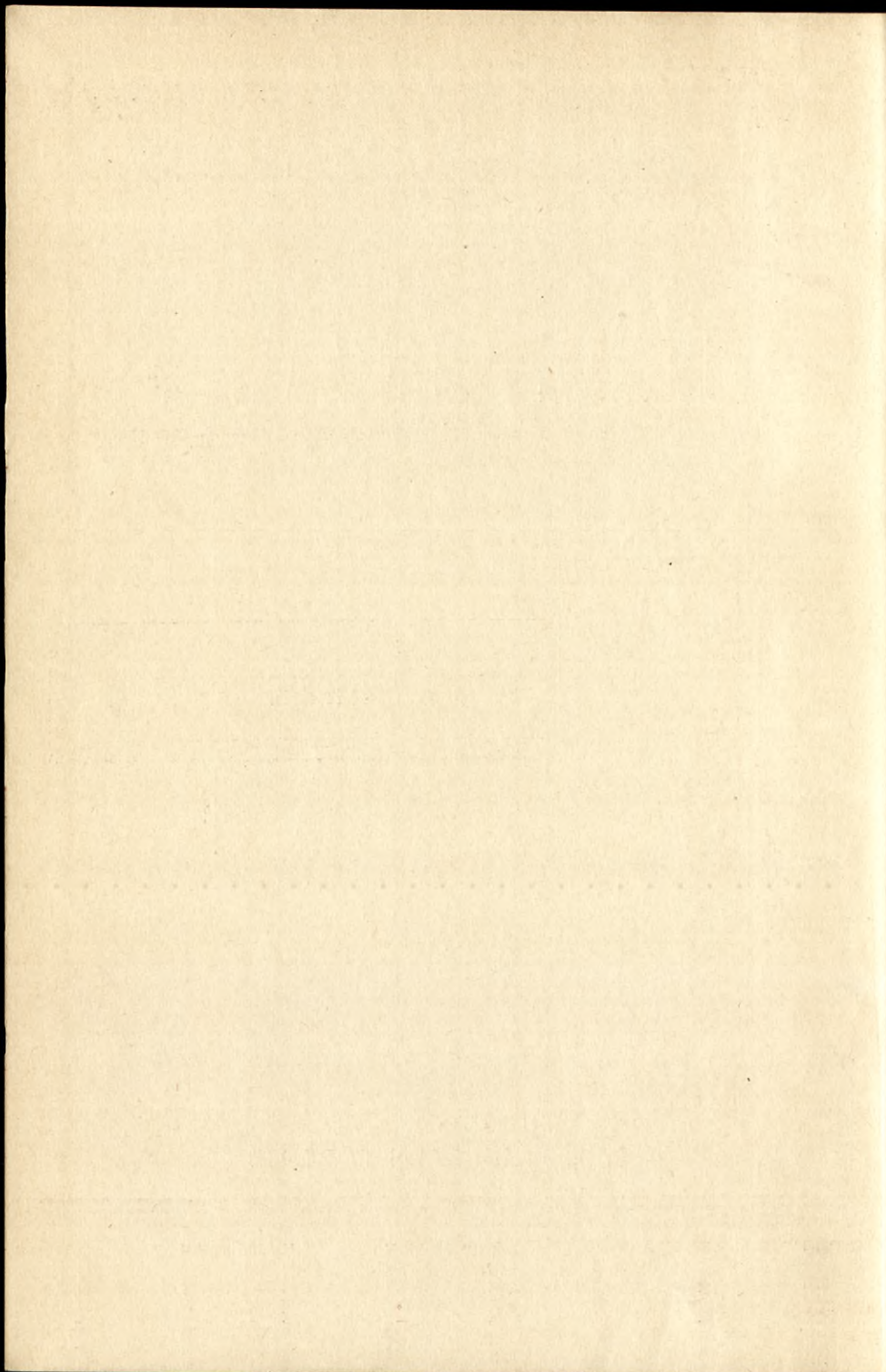

M. FL.
SVENSKA ORIGINALBERÄTTELSE

Åf
BETTY.

KÖPING . . .
J. A. LINDBLADS FÖRLAG.

Janson, Betty

GULDGRUFVAN

M. FL.

SVENSKA ORIGINALBERÄTTELSE

TILLÄGNADE DE UNGA

AF

BETTY

FÖRF. TILL »HEMMETS SOLSKEN», »ELNAS SKATT», »RÖK-LENAS STUGA»,
»HURU NILS BLEF MISSIONÄR» M. FL.

KÖPING

J. A. LINDBLADS FÖRLAG.

GULDGRUBBEN

SVENSKA ORIGINALBOKFÖRLAGET

STOCKHOLM
NYA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET 1908

INNEHÅLL.

<i>Guldgrufvan:</i>	Sid.
Första kapitlet: En af »de stilla i landet»	1
Andra » Det nya folket	13
Tredje » En ny värld	22
Fjärde » Solskensveckan	42
Femte » Synötet	65
Sjette » Guldnyckeln	76
Sjunde » Vårbrytning i senhösten.....	102
Åttonde » Ett återseende	116
Nionde » De tre »Hedebergaflickorna»	125
<i>På egen hand</i>	137
<i>»Hon ser bra ut»</i>	176
<i>Hvarför det blef storm</i>	207
<i>La Piccola</i>	223
<i>Olika åsikter</i> ..	234

INDEX

Introduction	1
Chapter I	10
Chapter II	25
Chapter III	40
Chapter IV	55
Chapter V	70
Chapter VI	85
Chapter VII	100
Chapter VIII	115
Chapter IX	130
Chapter X	145
Chapter XI	160
Chapter XII	175
Chapter XIII	190
Chapter XIV	205
Chapter XV	220
Chapter XVI	235
Chapter XVII	250
Chapter XVIII	265
Chapter XIX	280
Chapter XX	295
Chapter XXI	310
Chapter XXII	325
Chapter XXIII	340
Chapter XXIV	355
Chapter XXV	370
Chapter XXVI	385
Chapter XXVII	400
Chapter XXVIII	415
Chapter XXIX	430
Chapter XXX	445
Chapter XXXI	460
Chapter XXXII	475
Chapter XXXIII	490
Chapter XXXIV	505
Chapter XXXV	520
Chapter XXXVI	535
Chapter XXXVII	550
Chapter XXXVIII	565
Chapter XXXIX	580
Chapter XL	595
Chapter XLI	610
Chapter XLII	625
Chapter XLIII	640
Chapter XLIV	655
Chapter XLV	670
Chapter XLVI	685
Chapter XLVII	700
Chapter XLVIII	715
Chapter XLIX	730
Chapter L	745
Chapter LI	760
Chapter LII	775
Chapter LIII	790
Chapter LIV	805
Chapter LV	820
Chapter LVI	835
Chapter LVII	850
Chapter LVIII	865
Chapter LIX	880
Chapter LX	895
Chapter LXI	910
Chapter LXII	925
Chapter LXIII	940
Chapter LXIV	955
Chapter LXV	970
Chapter LXVI	985
Chapter LXVII	1000

FÖRSTA KAPITLET.

En af »de stilla i landet».

Klockan var icke mer än half sju på morgonen, och ändå hade symanskinen surrat en hel timma, om icke mer. Den hade väl stundom stannat af, då de hopsydda tygbitarne sluppo undan pressarfotens tryck, men blott för att surra på igen som förut. Och så fortsattes det där uppe i hörnrummet af det grå förfallna huset dag efter dag, vecka efter vecka, år efter år i enformig, oafbruten sträfvän.

Den fitiga sömmerskan, som satt framför maskinen, blek, stel och med orörliga anletsdrag, kastade stundom en hastig blick ut genom fönstret som om hon längtat efter ett afbrott i tankegången eller i det tröttande maskinsurret — något nytt intryck, som kunde skingra ensamheten omkring henne. Men — nej — hvad hon såg var precis detsamma, som hvarje morgon sedan många år tett sig för hennes ögon. En grå envånings manbyggning till vänster, med fasaden nedåt samma gårdsplan, vid hvars nedre, sydvästra hörn det gamla rucklet stod, där hon hade sitt hem. Och just midt emot detta senare sträckte sig en lång, låg uthuslänga under sitt borstiga halmtak

och i samma trista, grå färgton som de båda boningshusen. Till höger nedanför staketet en ojämn utmark, beväxt med kort gräs och låga enbuskar mellan de stora kullerstenarne samt här och där gropar, i hvilka ler-vattnet lyste hvitt.

Däruppe syntes gubben Sven i sina gulhvita tröj-ärmar, sitt solkiga västbakstycke och sitt blanknötta förskinn träda ut ur skjulet med ett fång ved på armen — just efter vanligheten — och gamla Stina i storrutig bomullsklädning och röd hufvudduk kom ut från ladugården med en mjölkstäfva i vardera handen, alldeles som hon kommit och linkat gångstigen uppför under alla dessa åren.

Med en suck tog den bleka sömmerskan sina ögon från fönstret och fäste dem på sömmen, som hon noga granskade, hvarefter hon åter satte drifhjulet i rörelse.

Alla i trakten visste att sy-Judit var en skicklig, samvetsgrann och punktlig sömmerska, som aldrig gjorde sig skyldig till underslef i arbetet, aldrig lofvade ett arbete färdigt, förrän hon var säker att kunna infria sitt löfte. Men ingen hade väl en tanke på att detta trägna, själsdödande arbete kunde — som hon själf tyckte — förkväfvat hennes personliga jag, härja hennes själs örtagård samt förvandla henne själf till en slags maskin.

Judit var kommen till den ålder, som sällan någon rätt kan gissa sig till, men som i vanligt tal heter gammal flicka. Hennes hår var lika rikt och mörkt sendré som i ungdomens dagar, och ingen rynka kunde ännu upptäckas på den fina pannan. Men den oför

änderligt gulhvita hyn, de färglösa, slutna läpparne, som sällan förskönades af ett leende, och de slappa kinderna, som förlorat ungdomens rundning, visade, att hon öfverskridit gränsen mellan ungdom och medelålder. För henne var det för all framtid slut med ungdomsdrömmar och lifsglädje. Det var tomt att icke ha någon att lefva och sträfva för nu, sedan hennes moder, för hvilken hon uppoffrat det, som en gång stod hägrande framför henne och bjöd sig åt henne som hennes lifs lycka, lämnat henne ensam och gått dit, hvarifrån ingen återvänder. Därefter tyckte hon sig lefva bara ett halft lif.

Det förekom henne ofta så meningslöst, att hon år ut och år in skulle nödgas fortsätta kampen för sin egen, onyttiga tillvaro. Om ock människor voro vänliga och snälla mot henne — ingen älskade henne dock — ock om hon än värderade många bland dem — för ingen kunde hon just känna en sådan sympati, som kunnat fylla den inre tomheten i hennes känslolif. Hennes lif var ju bara ett oafbrutet kretslopp af tillskärning, träckling, profning och maskintramp veckans sex arbetsdagar, tills långt inpå nätterna, samt en hvilodag med en enslig, intresselös hvila.

Var det en brist i hennes kristendomslif, eller en följd af hennes ensamma lif, eller naturanlag? — Allt nog — hon kände sig blott som en för mycket bland dem, med hvilka hon umgicks, trött, nedstämd och öfvergifven.

Hon lade ifrån sig arbetet och gick att tända i spisen, hvarefter hon satte den lilla kaffekokaren, som alltid hade en blank sida att visa upp, öfver elden, och

medan hon väntade, att han skulle sjuda opp, gick hon omkring i det tämligen stora rummet, putsande, ordnande och dammande, så att allt skulle hafva ett vårdadt utseende. Och det var i sanning ingen ringa konst att få något, som liknade hemtrefnad, i detta rum. Golfvet var i högsta grad ojämnt och bristfälligt, men Judit hade dolt skröpligheten under smakfullt randade trasmattor. Taket hängde nästan ned på hennes hufvud, och de murkna bjälkarne voro så murkna som om de voro färdiga att brista och i fallet draga öfver henne det svartnade teglet, hvarmed huset var täckt; men Judit hade omsorgsfullt strukit det hvitt med krita, och det gjorde så mycket, att det syntes kunna hålla ut än en tid. Väggarne voro ojämma och buktiga, men Judit hade dolt det värsta under ljusa, vackra, fastän billiga, tapeter, och de många större och mindre taflorna voro ordnade med ett smaksinne, som var rent af öfverraskande. Rummets enda fönster med sina tolf små gröna glastrutor var så rent och klart som ett par omsorgsfulla kvinnohänder kunde få dem, och långgardinerna, som voro uppfästa på en trähylla tätt under taket, nedföllu sirligt draperade framför ett par väl skötta fönsterväxter. Den gammaldags klumpiga kistspisen var glänsande hvit och försedd med hyllremsa och några små prydnadssaker på frisen, hvilka tycktes vilja säga: »Här stå vi för att från vår lilla vrå sprida ett tycke af skönhet och hemtrefnad öfver det, som i sig själf är oskönt och klumpigt.» På den höga byrån med spegeln stodo vackra vaser med ännu friska och färgrika höstblommor, och öfver den väl upp-

bäddade sängen bredde sig ett snöhvitt hemvirkadt täcke. På så sätt hade detta skröpliga rum fått en prägel af prydlighet och hemtrefnad, som var helt oväntad för den, som första gången klifvit upp för den knakande trappan och, vägledt af ljuset från en liten glugg uppe vid taket, hunnit öfver den mörka, spöklika vinden dit in. Det gamla huset i »flask-fodral-stil» hade för långliga tider tillbaka varit boningshus åt ägarne af Hedeberga halfva mantalshemman, men på sin skröpliga ålderdom blifvit utbytt mot den nya manbyggnaden där uppe, som visserligen var byggd i den nyare allmogestilen med bara en våning på större tomt samt höga fönster och en tarflig veranda, men som redan hunnit med att visa upp lika gråa väggar och mörknade tegel på taket som den förra.

Nu stod den gamla kåken där som en hemsk gengångare från gamla tider med sina tomma eller igen-spikade fönstergluggar, sin lossnade brädfodring, gul af väggmossa, sin sneda dörr och en skorsten, som liknade ett stenröse; och det var som en solglimt mellan grå höstskyar att se Judits lilla klara fönster, med sina hvita gardiner och blommande krukväxter, vänligt titta ner på den af kardborrar, nässlor och trampgräs bevuxna platsen nedanför.

Ljud af hästtramp och rasslet af hjuldon hördes från sidan af huset, där uppkörsvägen till gården ledde in genom en bred grind af omålade läktor.

Judit gick till fönstret och drog undan gardinen. Däruppe hade man flyttat ut sängar och träsoffor, stora breda slagbord och ryggraka stolar, skåp och dragkistor,

»jämte mycket annat, som ej så noga kan specificeras», och en liten liflig gumma, kvick i vändningarne och med ett gammalt blidt ansikte, beskref för en hop lyssnande förbönder, hur sakerna bäst borde placeras på fordonen, så att allt skulle få rum.

Det var ett fasligt lefverne däruppe. Spannmålsäckar, mjöltunnor, brödlårar, kött-tinor och fläskskinkor buros ner från hushållsboden. Kreaturen löstes ur ladugården och leddes bort under ett hiskeligt råmande i både höga och djupa tonarter. Män, kvinnor och pojkar sprungo om hvarandra, som det syntes i vild oreda; men de hade nog hvar och en sin plikt att fylla.

Judit stod kvar vid fönstret, tills ett par tårar långsamt runno utför hennes kinder. Hennes hjärta sammanstördes af en känsla af plågsam öfvergifvenhet. Fader Sven och mor Britta, som kände, att de voro »gamla af sig», funno det allför tungsam att bruka den stora gården och hade därför sålt den samt köpt sig ett litet ställe längre bort i socknen, där de kunde lefva i större lugn och ro. Deras äktenskap var barnlöst, och ingen fanns i slakten, som kunde taga vid gården, därför hade den blifvit såld till ett folk långt bortifrån.

Det var ledsamt för Judit, ty hon hade under åren lärt sig att riktigt tycka om sitt gammaldags, hederliga värdfolk. Gubben Sven med sitt sträfva torr-roliga sätt hade ofta nog lyckats locka ett halft leende från den allvarsamma hyresgästens läppar, och rätt hvad det var knogade gubben upp för den branta trappan med ett fång småhuggen torrved som present åt henne.

Och mor Britta — ack, nu kände Judit, att hon skulle komma att sakna den kära gumman på fullt allvar, fastän de i sina uppfattningar af andliga ting aldrig kunnat komma öfverens. De gamla voro båda troende, men af en sträng konservativ riktning, då Judit till deras ständiga förvåning och medlidande visade sig vara af en mer frisinnad åskådning, »villfarande» enligt deras ömdöme. Därför kunde det dem emellan ej blifva riktigt helt, fastän de voro och äfven kände sig ett i anden, och Judit bara log åt fader Svens långa resonemanger, när han satt och kliade sig bak öronen och beskärnade sig öfver den nymodiga ton, som den nya tidens »*andekrestar*», hade kommit upp med. Likaså när mor Brittans ordström brusade fram från den rörliga lilla munnen med sin enda tand »om förakt för kyrka och präst, om de här vinkelpredikanterna, som rent af förstöra folk» m. m.

Nu kändes det tungt att se de gamlas bohag lassas på kärror och vagnar för att föras bort en half mil därifrån. Det tog djupare i hjärtat, än Judit tänkt. Gumman hade icke endast tänkt på den ensamma, utarbetade flickan med bakbullar, slaktbitar, mjölkstårar, potatiskok m. m. godt ur visthus och ladugård, utan hon hade äfven visat henne en hjärtlig och uppriktig vänlighet, som icke kunde vara något annat än en frukt af Kristi kärlekssinne.

Hyran för det lilla rummet hade ock för hennes räkning blifvit nedsatt till det minsta möjliga belopp. De gamla hade äfven af den nye ägaren utverkat hennes rätt att tills vidare få bo kvar för samma hyressumma — men ack, hur länge? Hurudana vore de väl, hennes

nya värdfolk? När Judit en gång frågade mor Britta därom, skakade gumman på det gråa hufvudet, och hennes vanligen glada ansikte fick ett allvarsamt uttryck, hvilket gjorde Judit ängslig till mods och betog henne lusten att få höra mera.

Att de voro medelålders folk med en stor skara barn hade hon dock länge vetat, och detta gjorde henne, sanningen att säga, föga glädje, ty hvad kunde tänkas obehagligare och mera enerverande än en hop ohyfsade ungars själfsväld, stoj, gräl och oberäkneliga upptåg? Judit ryste vid blotta tanken härpå.

Men hon fick skynda på med klädningslifvet, där den ömtåliga crémegula insättningen föll sig så bra, ty hon ville nödvändigt se sina gamla vänner på en god kopp kaffe, innan de skulle sätta sig upp i giggen och för sista gången försvinna genom den stora grinden — ack, klockan var ju redan öfver nio.

En snövit duk breddes skyndsamt på det lilla runda bordet framför soffan. Tre par nätta koppar, en liten slipad sockerskål, jämte en gräddkanna af rödt glas ordnades omkring en glasskål med kaffebröd. Sedan kaffebordet var dukadt, tog Judit sin simpla hvardagshatt från kroken i dörrposten och skyndade sig utför trapporna.

Mor Britta for »som ett torrt skinn» mellan flyttlassen, och fader Sven var i färd med att snöra fast bykkaret och vattensån på en färdvagn, när Judit på sitt stilla sätt frågade, om de ville hålla till godo och dricka en afskedstår uppe hos henne.

»Jaså, du bju'r på afskedstår'n, du, flicka lilla! Har

du glömt att både mor och jag slutat med att taga oss en tår på tanna?» frågade fader Sven med en ton så orubbligt allvarsam, att man kunnat taga hans ord för rena allvaret, om ej skalken lyst i hans gråa ögon, när han klippte med ögonlocken som vanligt, då det låg en annan mening under orden.

Ett tvunget småleende drog öfver Judits ansikte, men i dag var hon alltför nedstämd att låta fader Svens humor smitta ifrån sig.

»Fader Sven, ni är väl så snäll och kommer! Mor Britta, låt Lars snöra ner sängkläderna ensam. De ligga ju så säkert som om de voro fastvuxna där. Kom nu!»

Om en stund hade hon lyckats få de gamla med dit opp. Trägen vinner, och kaffet smakade dem godt i höstkylan.

»Jag begriper inte, hur du har fått'et så förnämt här oppe i mors gamla skattkammare, barn lilla! På herrskapsvis ska di ha't nu för tia, ocke di har råd eller inte...»

»Ja, ser I, fader Sven, jag får ha det på herrskapsvis, därför att jag inte har råd att ha det på bondevis», svarade Judit lika orubbligt allvarsam som han.

Så kom afskedsstunden.

»Gud vare med dig, mitt lilla barn! Håll dig till Guds ord och hans heliga allmänneliga kyrka, så blir du inte husvill, när den sista dagen kommer!» sade fader Sven, när han räckte den ensamma kvinnan sin skrupna hand.

»Tack, fader Sven! Och håll I er till honom, som

säger: Den främmande skola de icke följa, utan de skola fly ifrån honom, ty fåren höra icke de främmandes röst! »Den, som har Sonen, han har lifvet, vet I ju!» svarade Judit och tryckte varmt den gamles hand.

Men när de gamla strax efter middagen satte sig upp i giggen och nickade sitt sista farväl åt henne där uppe i det lilla fönstret, då storgrät Judit, så att hon måste lägga bort det fina klädningslifvet för att det icke skulle komma sorgetårar på det ljusgula sidenet.

Så var hon ensam... ack, så förfärligt ensam! — Men — Jesus hade ju sagt: »Se, jag är när eder alla dagar!» — således äfven denna ledsamma flyttdag...

Nu följde några dagar och dito nätter, under hvilka Judit, sin trostillit oakadt, ofta kände sig rädd... icke precis spökrädd, men ändå någonting ditåt — rädd för den stora tomheten och ödsligheten, som tycktes vilja uppsluka henne från alla håll. Icke en lefvande varelse fanns mer än hon i den öfvergifna gården, utom råttorna, som massvis togo det gamla huset i besittning, och som nu kände sig som herrar på täppan — Jo vackert! — se blott! Har man inte glömt kvar den stackars katten, den snälle, vänlige Hvitis, som ofta nog brukat hitta in till den lugna fristaden på Judits rena spishäll. Hur ensam och villrådlig han ser ut, där han står och ser sig omkring med stora melankoliska ögon, som om han väntade, att någon af husfolket till slut skulle uppenbara sig och släppa honom in i det tillbommade huset.

Judit öppnade fönstret och ropade smeksamt! »Hvitis, kissen min!»

Hvitis såg sig förvånad omkring, och när han upptäckte en mänsklig varelse och därtill en god vän, gaf han upp ett litet gladt jamande och for af som en skottspole in i farstun och stannade icke, förrän han befann sig inom Judits område, där han genom att gå rundt omkring henne och under fortsatt jamande stryka sig mot hennes kjol liksom ville säga henne, hur glad han var att ännu finna en varelse af kött och blod på den ödsliga gården.

Judit kände sig icke längre så fasaväckande ensam, fast det ofta gick en rysning öfver henne, då hon under de mörka kvällarne och nätterna hörde de många hemlighetsfulla, oförklarliga ljuden, som alltid låta höra sig i gamla hus och som ofta nog torde gifva uppslag till många slags spökhistorier, som gå i svang. Det tomma boningshuset med sina nakna, stirrande fönster, den öde ladugården, där intet råmande trängde ut i morgonens stillhet — allt föreföll henne som om hvarken hon själf eller hennes omgifning längre tillhört de lefvandes land, tills en morgon, då hon vaknade vid att höra röster af människor. Då hon drog upp rullgardinen, fick hon öfver dimman, som tung och fuktig sänkte sig mot marken, se en stege rest mot boningshusets vägg och en man uppstigen därpå, hvilken redan hade lämnat en stor röd fläck på väggen som reklam på sin yrkesskicklighet.

Se där stack ännu ett karlhufvud jämte en hand med borste upp ur dimman — och där en tredje likadan uppenbarelse. Det var tydligt, att den största skyndsamhet var anbefalld, och snart utbyttes den grå färgtonen mot

en lifligt röd, som gaf den gamla gården ett gladt ungdomligt tycke.

Snart stodo alla husen i röd högtidsskrud och sågo liksom förvånade ut öfver hvarandras ståt — alla, utom det gamla skröpliga rucklet, där Judit lefde. Det stod där grått och uteglömdt som en annan åldring, som väl en gång varit ung och nyttig, men nu på ålderdomen förlorat all betydelse och fullständigt förbisågs. Det är så världens sed . . .

Vidare rappades stenföt, lagades staket, upprättades nedfallna grindar och gårdsgårdar. Rummen tapetsrades, fönster och dörrar målades, golfven skurades och allt, som gjorde ett oskönt intryck, undanskaffades. Hvad hela gården i hast fick ett annat utseende — en prägel af ordning, trefnad och behag. De gamla kära gudsbarnen voro dock borta — och hurudana voro väl de blifvande invånarne i detta hem, där allt gjordes för den yttre trefnaden, då där förut de äkta dygderna, gudsfruktan och förnöjsamhet varit hemmets vackraste prydnad. Judit tyckte sig i sin öfvergifna, föraktade bostads öde se sitt eget . . .

ANDRA KAPITLET.

Det nya folket.

Fjorton dagar efter de gamles flyttning kom »det nya folket.» Att de voro äkta nutidsmänniskor, som ville bringa den nya tiden med sig i det nya hemmet, var tydligt. Vackra möbler och husgeråd anlände lass efter lass. Spjälgrinden invid knuten öppnades och smälde igen oupphörligen, så att det gamla huset tycktes skälfta i sina grundvalar. Åter hördes råmande af kor och bråkande af får från uthusen, och lifvet, som lik en frusen flod stelnat till och legat i dvala, hade återtagit sitt lopp, men i nyare, rikare former.

En strålande septembersol göt ljus och värme öfver den gräsbevuxna gårdsplanen, där sådana där gammaldags blommor som vallmo, ringblom, stockrosor och höstsyrener sträfvade att gifva lif och färg åt tafan. En hel del beställsamma människor skyndade ut och in i huset med flyttsakerna. Snart hängde vackra gardiner för fönstren, och däremellan skyntade blommande växter fram.

Det var ingen lätt sak att arbeta i dag. Händerna ville icke lyda, och icke underligt var det, ty verkmästaren, *viljan*, hade slappat af. Men så mycket rastlösare gick

arbetet i tankens verkstad. Hvarför kunde hon icke vara lugn som vanligt och låta bli att undra och uppdraga jämförelser?

Hon såg därnere på gården en bild af jordisk välmåga och lifsglädje, som gjorde hennes bortgömda, ensamma tillvaro så mycket glädjelösare. Hon kände sig tröttare än vanligt och äfven fattigare; det fanns knappt en bit bröd i den lilla skänken, som ofta nog icke innehöll annat än sin fullkomliga snygghet och sina vackra hyllremsor. Och likväl hände det ofta, att hennes kunder, särdeles de rika bondfröknarne och deras mammor, läto henne förstå, att hon var orimligt dyr, och då måste hon på deras envisa, oresonliga afprutning sätta ner sin arbetslön, tills arbetet icke var stort mer än halfbetaldt. Hvad visste dessa välmående människor hvad umbäranden och försakelser ville säga, eller hur kunde de veta, hvad en stackars sömmerska får slita, som för det första vill vara ordhållig och för det andra behöfver annat än luft att lefva på? Hon kunde icke hindra att allt detta, som hon vanligtvis tog lugnt nog, nu förekom henne så aggande bittert.

Där nere på gårdsplanen tilltog det rörliga lifvet. Det måste vara mor själf, som börjat packa upp porslin och glassaker ur ett nyss anländt lass. Hon ser bra ung ut för att ha så många småttingar. En hel tripp trapp trull skyndar beskäftigt fram och tillbaka mellan lassen och tar emot saker för att bära in i huset. Hur kunde modern våga lämna sådana sköra saker i en hop obetänksamma barnungars händer? Men de se ju inte alls ostyriga

ut, utan bära sakerna lika försiktigt och varsamt som vore de gammalt folk. En—två—tre— som voro nära på lika stora.

En lång flicka på en fjorton, femton år har kommit för att hjälpa mamma med att plocka upp sakerna och lämna ut dem till de små flitiga tomtarne. Hon är visst lik sin mamma, med mjuka, kvinnliga drag och ljust hår, som hon bär uppkammadt öfver hjässan och sammanfördt i en lång fläta, som hängde ner efter ryggen — men hvad hon är blek . . . Hon måtte inte vara något vidare frisk . . .

Men hvarifrån kom den där, då . . . hon, som med en ekorres vighet närmar sig, tar mor fatt och visar med ena handen inåt huset? Hvad hela taflan får lif och färg af detta ungdomsfriska väsen — en sannskyldig bild af hälsa och lifslust. Det är solskimmer öfver de själfständiga, ostyriga pannlockarne, som tydligt nog icke hafva krus-tången att tacka för sina mjuka korkskrufsfasoner; det är sol i de blå ögonen och i det glada leende, som kommer henne att se ut som hufvudfiguren på denna lefvande tafla. Se, sådana vackra tänder, hon har, och hur glad, hon ser ut, när hon ler så där . . . Hon är kanske äldsta dottern i familjen. Hvad hon ändå måtte vara lycklig . . .

Judit hade låtit arbetet sjunka ner på knäet. Hon var blekare än vanligt. Åsynen af den glada, rörliga familjegruppen nere på gårdsplanen hade icke lifvat upp henne. Hvad kom det åt henne? Det hade stungit till så underligt i bröstet. Hvad var det väl för en ny känsla, som bemäktigade sig henne — en känsla af att krympa

ihop mer och mer, tills hon kände sig som en för mycket i Guds stora värld.

Något sådant hade hon känt förut, men där kom en tillsats af något nytt — ett hittills okänt element inom henne, som gjorde synkretsen mörkare än vanligt.

Var det afund? — eller var det icke förr hennes gamla vurm, som tagit ny gestalt — denna hittills ouppfyllda längtan efter en varelse att älska med hela djupet af sin natur, och som kunde älska henne tillbaka?

Hvarför skulle detta komma öfver henne nu! Var hon ej älskad af Gud? Fick hon ej älska honom af hela sitt hjärta? Var hans nåd henne ej nog? Tänk, om hon ägde en till och med större lycka än dessa ifriga, rörliga människor, som rusade om hvarandra där nere, upptagna med flyttsakerna. Hvad ville hon mer? Ville hon byta ut sin fattigdom mot deras välstånd, om hennes evighets-skatte däraf skulle minskas? Ville hon byta ut sin mogna ålder med dess erfarenhet af syndaförlåtelse och själsfrid mot ungdom och skönhet?

»Lär mig, du skog, att vissna glad

Och tänka, trots de gula blad:

En bättre vår snart blommar»

suckade hon och upptog sitt arbete, men blott för att åter låta det sjunka ner, medan blicken irrade ut genom fönstret.

Nu lyfter den unga, krushåriga flickan handen öfver ögonen och ser upp mot Judits fönster. Så pekar hon dit upp och säger något till sin moder — något, som framkallade ett leende på bægges ansikten.

Talade de väl om henne? Visste de, att det var en gammal surmulen sömmerska, som bodde i detta förfallna näste »lik en uggla på ruiner», vida skild från den värld, hvori de rörde sig, — eller logo de åt henne som åt en dåre — en fattig läzerska, som icke passade till umgänge åt dem...

»Lycklig är jag, lycklig är jag,
Fast jag intet äger här.»

Så ville hon känna det, men hon kunde bara småsjunga så, och det förvånade henne just icke, att det lät som sjöngte hon motsatsen. Hvad hon kände var af annat slag; det ville hon ej sjunga.

Hon såg sig själf utarbetad, blek och hålögd, med omiskänneliga tecken till en flyende ungdom och i motsats därtill den strålande flickan med ungdomens eld i ögonen och rosor på kinderna. Hennes nuvarande lif var ju en nästan vanmäktig kamp mot armodet, en aftagande styrka och hälsa, en ofta tom börs och alltid den strängaste sparsamhet, om det skulle hänga ihop för henne, och som motsats därtill hennes nya värdfolk, friska, starka, rörliga människor, som ägde fullt upp af allt det, som kan göra lifvet angenämt. Hvilka motsatser!

Någonting ryckte henne upp ur dessa sorgliga jämförelser, och det var Hvitis, som satt utanför dörren och bad att få komma in. Han hade sett, hur en liten nykommen kattfröken fått en skål nymjölkad mjölk på verandan. Men som en väl uppfostrad kisse, kunde han ej bjuda sig själf att göra henne sällskap, utan skyndade

i stället upp till sitt hem, där han ogeneradt kunde tulla om, hur hungrig han var.

»Stackars Hvitis, du vet inte, hur fattig din matmoor är i dag!» suckade Judit och strök hans granna päls, som liknade en hermelinsmantel. »Inte en hvit dropppe finns kvar i bleckburken, och ännu kan jag inte gå neer och fråga, om jag kan få ett halfstop om dagen somm hos de gamla.»

Jo, vänta! Hvitis hade fått lära att hålla till goddo med fattigmanskost, se'n han flyttat till Judit, och hann kunde förtära sitt kaffe med litet socker och mjölk och ibrutet bröd med lika god smak som om det vore renaa mjölken. Judit tände skyndsamt i spisen och satte på kaffeputte. Ännu fanns en liten tår grädde i snipan, och bröd hade hon äfven, fastän torrt. »Stackars Hvitis, nuu var du allt bra hungrig!» Men Judit sade ingenting om, hur hon själf var.

Plötsligt hoppade hon till. En svag knackning tvang henne att hastigt afsluta sin frukost och sätta in kärleu efter den magra måltiden, men Hvitis lät ej genera sigg.

På Judits »stig in!» öppnades dörren, och det vaar som en flod af solljus hade strömmat in från den mörkka vinden.

Den unga flickan från gårdsplanen — hon med sobl-glittret — steg in i rummet och satte oförmärkt ner en korg i spisvrån, hvarefter hon närmade sig den handfallnaa sömmerskan och sade på sitt hurtiga sätt:

»Jag är Gunnel, dotter till Ivarssons här nere. Mammaa frågar, om fröken vill vara så god och komma in tilll

oss på kaffe i afton, när vi hunnit få något, som likar sig till ordning i huset. Nu är allting som det vore omrördt med en käpp, men vi äro många händer, och det får lof att gå undan.»

Hon tog Judits smala, kyliga händer mellan sina mjuka, varma och tryckte dem vänligt.

»Tack så mycket! Jag trodde knappt, ni hade någon reda på mig. Men — jag är ingen fröken — bara sy-Judit.»

»Judit! — Det är ett bra ovanligt namn och treffigt med. Nej, se en sådan grann katt! Det är visst densamma, som var nere och lekte med våran Vega. Hvad i all sin dar . . . äter han kaffe?»

Judit smekte honom på ryggen men svarade ej genast.

»Hvitis spisar sin frukost nu. Han som jag tycker mycket om kaffe», svarade hon med ett tvunget leende.

»Äter han inte mjölk?»

»Jo — det förstås . . . men han äter — hvad som helst», som finns, höll hon på att säga, men hejdade sig hastigt.

Gunnel såg än på den smala, tärda sömmerskan, än på den hvita katten, som begärligt slickade tefatets kanter, och ett ljus tycktes gå upp för henne.

»Jag går ner efter litet färsk mjölk, så få vi se, om han inte tycker mer om den. Han kunde bli nervös af för mycket kaffe», tillade hon med sitt smittsamt muntra skratt.

Judit hann ej gifva ett svar, förrän flickan satte af som en pil nedför trappan, men hon fick all möjlig möda

att hålla katten från den korg, Gunnel satt ifrån sig, intill hvilken en osynlig magnet drog honom, under det han såg på sin matmor med stora, bedjande ögon, ömkligt skrikande.

Om en stund var Gunnel tillbaka med en stor tillbringare fylld med morgonmjölk, hvaraf Hvitis till sin stora fågnad fick tefatet fullt. Det öfriga hälldes upp i Judits lilla blanka bleckbunke och sattes in i skänken.

Judit tackade förläget.

Medan hon slog upp mjölken och sköljde tillbringaren gick Gunnel omkring och såg sig om i rummet.

»Hvad här är trefligt! Det kan en just inte föreställa sig, när en ser på det yttre. Hur Judit kunnat förvandla ett sådant här förfallet kyffe till ett fint förmak är mer än jag kan begripa. O — se där! — mitt språk! —»

»Ty talet om korset är en dårskap för dem, som förtappas, men för oss, som varda frälsta, är det en Guds kraft.»

»— Oss? —» sade hon och fäste en genomskådande forskande blick på sin nya bekantskap — »Judit och mig?»

»Är det så? Är Gunnel ett Guds barn?»

»Ja — och Judit?»

»Sedan tio år.»

»Då äro vi systrar...»

»Och systrar säga ju du till hvarandra», sade Judit. Hennes ögon glänste af glad öfverraskning. Det var något ovanligt för henne.

»Det skall bli roligt att tala om för far och mor!

För ser du, Judit, hemma i Sandum voro vi en helan mängd troende, och här — så ha de sagt oss — finns det inga. Nu bli vi så glada åt dig som om vi upptäckt en guldgrufva här i gården.»

Judit log åt guldgrufvan.

»Välkommen nu i afton. Och tag katten med, så får Vega roligt. Och — se här — mamma bad, att du inte skulle ta illa opp, att hon skickar en liten bakbulle och — hvad det är — bara för ro skull», sade hon.

Flickan öppnade korgen och tog upp en svällande limpa, som ännu doftade färskt, en bit färskt fårkött, några ägg samt smör på en asiett.

Judit stod alldeles handfallen.

»Kära Gunnel, hvad tänker ni på? Ni visste ju inte, hvad det var för en underlig figur, ni hade här oppe i detta gamla spöknäste», sade hon slutligen mellan gråt och skratt.

»Vi gissade nog, att du är en varelse af kött och blod, som har samma lifsbehof som andra människor. Och nu skola de få veta, att du äfven har en ande, som är i sambörighet med vår», svarade Gunnel hjärtligt. »Dröj inte längre än till fyra!» Och med dessa ord var hon utom dörren.

Judit stod med ögonen fästa på dörren, där den ljusa uppenbarelsen försvunnit. Hur olika hon kände det mot förut. Det var en ny värld, som öppnat sina portar på glänt för henne.

TREDJE KAPITLET.

En ny värld.

Klockan fyra stod Judit färdig att gå ner till sitt nya värdfolk. Var det väl den lifströtta Judit, som stod där framför spegeln och satte den svarta broschen i bluslinningen. Hon hade funnit sig alltför hvardagslik i sin tarfliga blårandiga bomullsklädnad, därför ståtade hon nu i mörkblå kjol och ljus blus. Och därtill hade stundens stämning gifvit ett annat uttryck åt hennes ansikte än den vanliga tungsinta. Hon tyckte själf, att hon var mycket yngre än i går.

»Kom nu, Hvitis! Du är ju bjuden, du med.»

På gården möttes de af Gunnel.

Smidig som en vildvinsranka tog hon en ansats från verandan för att taga Judit i famn.

»Så fin du gjort dig! Nu ser du lika ung ut som jag.»

»Försök bara inte att dra strå för gamla katter, för ser du, det lönar inte mödan», svarade Judit och log.

Hon kände mer än hon såg, att hon var gammal; men hon tyckte ändå om, att Gunnel ej fann henne för gammal att sällskapa med.

På verandan stod mor Ivarsson med ett fryntligt

välkommen på läpparne. »Här ha vi nu vår guldgrufva», sade Gunnel på sitt friska, soliga sätt.

»Säg inte så, Gunnel», sade Judit och suckade.

»Jo, det säger jag — fast inte mycket af guldet kommit upp i dagen än», envisades flickan med bestämd ton.

»Tänk du, om det är mera slagg än guld...»

»Där är ju alltid slagg i guldmalmen, men det skall bort i smältningen — det har du väl känt emellanåt — det vet nog smältaren råd för...»

Judit fattade icke klart meningen i flickans ord, men hon kunde ej komma ifrån dem.

Det var en härlig höstafton med mild angenäm luft. Solen tömde en flod af gyllene ljus öfver löfträdens glödande prakt. På andra sidan om boningshuset låg trädgården, där de gamla knotiga äppelträden stodo dignande under bördan af mognande frukt och påminde om gamla orkeslösa gubbar, som fått för mycket att bära på sina krokiga ryggar. Bortom löfkullar och sädesfält i väster glänste sjön fram, »blå som en ängels öga». Allt såg så harmoniskt och landtligt ut, förutom den gamla grå byggningen där ner om gården, Judits hem.

»Den där gamla byggningen borde vara borta, liksom...»

Judit avslutade icke meningen.

Hon höll på att återfalla i sin mellankoliska stämning, men rycktes upp af Gunnels ungdomsglada skratt.

»Jag anar fortsättningen, Judit. Jag känner dig, fast vår bekantskap är bara ett par timmar gammal. Det är somliga människor, man kan se tvärt igenom

första gången, och en sådan är du. Den gamla kåken därnere skall nog snart bort, säger far, — men dess enda invånare skall uppbyggas på ny räkning på vår allra-heligaste tro och bli ett härligt tämpel, helgadt till Herrens tjänst.»

»Du tycks ha stora tankar om både mig och dig, Gunnel. Är det du, som skall bli byggmästare då? . . .»

»I ären Guds byggnad' står det — 'och vi äro Guds medhjälpare!' Byggmästare är han nog själf. Jag skall bara hjälpa till att plocka bort af det gamla virket . . .»

»Bry sig inte om Gunnel, fröken Judit. Hon pratar alltid så där 'mystiskt', som far säger. Var så god och stig in, så ta vi in kaffet!»

Det var ett helt nytt hem, där Judit trädde in. Hon kände knappt igen den gamla dagligstugan. Brittamoran hade visserligen hållit sitt hus rent och ordentligt, och ett doft af frid hade alltid mött Judit i dörren, tyckte hon; men allt var dock i högsta mening enkelt och efter gamla världen, som mor Britta själf sade. Men här hade den nya tiden med sina bekvämligheter och sin högre lyftning dragit in med ljus och trefnad. Fönstren i »salen» voro draperade med crémfärgade gardiner, prydda med enkelt broderi och breda virkade spetsar och på väggarne hängde stora taflor i förgyllda ramar. Den öppna spisen var sig dock lik, och alla glädde sig åt de sköna brasor, som skulle lifva upp det stora rummet under de långa höst- och vinterkvällarne.

Från en större glasmålning i ram mötte som en vänlig hälsning dessa orden den inträdande:

»Jag och mitt hus vi vilja tjäna Herren.»

Kaffebordet var pryddigt dukadt med en väldig blom-bukett af fina höstblommor från det förra hemmet. Hela rummet doftade af reseda och luktarter. Gunnel skötte värdinnebestyret och nödgade Judit att taga plats i soffan midt emellan mor Tilda och gamla mormor. Den smärta bleka Nanna, tyst och allvarsam som en månskenskväll i augusti i motsats mot sin äldre syster, som var den soliga junimorgonen, tog plats vid framsidan af bordet, där framsatta stolar väntade på far och Gunnel.

Det var annat till kaffe detta, klart och välsmakande, med goda hembakade kaffebröd och tjock grädde, än det nästan färglösa afkoket, till torrt bröd, som varit Judits frukost.

Under kaffedrickningen kom Ivarsson själf in. Han var en kraftigt byggd, bredaxlad man med krusigt hår och ett leende, som tydligt visade, hvarifrån Gunnel ärft sitt. Han gaf den artigt nigande gästen ett kraftigt varmt handslag, som visade, att han redan visste om »hvars andas barn hon var».

Hvad det kändes godt i denna familjekrets, där den varmaste kärlek och sympati tycktes råda från den gamla gråhåriga mormodern till lille Ivar, som tultade omkring på sina stubbiga tvååriga ben. Den sexåriga Lydia var mycket sysselsatt med Hvitis och Vega och var synnerligen road af den goda framgång, hon hade med att bjuda den granna hvita katten kaffe med dopp, någonting, hvari hon helt misslyckades med den nyckfulla Vega.

De äldre sönerna, Yngve och Björn, aktade korna

på Myrvallen, och man hörde deras hojtande och pojktaktiga skrattsalvor in genom fönstren.

»Hur tycker Ivarsson om sig här på gården?» frågade Judit.

»Jag tror, vi komma att trifvas bra, bara vi bli lite husvarma här», svarade han fryntligt. »Men det är ledsamt att här inte lär finnas många på Jesus troende — och inte finns det ett missionshus heller, efter hvad jag hört. Det är väl långt emellan som det är någon predikan här i närheten — eller hur, fröken?»

»Kalla mig inte fröken! Det låter bara som ett öknamn. Jag heter Judit — sy-Judit.»

»Jaså, Judit. — Men tillnamnet?»

Judit rodnade.

»Det behöfs intet tillnamn; säg bara Judit.»

»Men Judit ser i alla fall inte ut som en vanlig bondtös. Det är något frökenligt hos henne, det är säkert det . . .»

»Åh, långt ifrån! Då se väl edra döttrar mer ut som frökisar», svarade Judit med någon förvirring.

»Mina flickor äro som hedersamma bondflickor ska' vara; men någon frökenmin ha de inte.»

Gunnel skrattade, men Nanna höjde en smula på axlarna, utan att ändra en muskel i ansiktet.

»Inte jag heller!» svarade Judit.

»Inte är Judit bondflicka ändå? Det kan en väl se», envisades husfadern.

»Jag är född i G. Jag flyttade hit, när jag var

några och tjugo år — så nu tycker jag att stadsfasonerna borde vara borta...»

»Ja — det är besynnerligt med det där. Men det syns, att Judit inte är kommen af bondfolk ändå.»

»Du kom från ämnet, far!» inföll Gunnel, som såg, att samtalet plågade Judit.

»Åh, inte så värst. Jag har det nog i tanken, må du tro.»

»Det var jag, som talade bort ämnet», sade den bleka sömmerskan urskuldande. »Det är sällsynt nog, att en predikant förirrar sig ända hit. Och när det någon gång sker, så är det just ingen lätt sak för honom att få en lokal öppnad för en bönesammanskomst — och se'n att komma härifrån med helbrägdade lemmar... Det är en gräsligt mörk trakt.»

»Ni har väl en syförening ändå?» frågade Gunnel.

»Åh, visst inte! Hvem skulle gå på den?»

»Men 'hva' i alla dar!... finns det rakt inga kristna här?...»

»En och annan. Men vi bo så långt isär.»

»Du är väl ändå bekant med några troende flickor eller hustrur, som någon stund ville arbeta för Herren?»

»Nämndemansmorän i Markerud; men hon bor tre fjärdingsväg härifrån. Och så två flickor från Skuggvik; major Hägerborgs husa och mejerinna. Men de få nog inte vara med om något sådant.»

»Skuggvik? Är det inte herregården, som ligger där västerut vid sjön?» frågade Ivarsson. »Det måtte vara ett stort ställe.»

»Ja, där är mycket folk — men inga troende mer än de båda flickorna, jag nämnt.»

»Äro de verkligt troende och gudfruktiga?»

»Ja, därom är intet tvifvel. Och så är det en fattig flicka, Maja Lisa på Sörknatten, som kanske är den främsta därför, att hon är en af de yttersta...»

»Hur så... hvad menar du?»

»Hon är klent utrustad på hufvudets vägnar, men så mycket rikare på hjärtats — andens. Hon är min bästa vän...»

»Så roligt, Judit! Då äro vi strax en sju, åtta stycken, och det är icke så litet att börja med. Och snart skall du få se, bli vi flera. Vi ställa till med en syförening, du och jag, Judit», sade hon smeksamt. Nämndemansmorän har väl häst, så hon kan åka hit en och annan gång. Och flickorna på herregården...»

»Det är aldrig värdt att taga dem med i beräkningen. Hur skulle de våga begära någonting sådant — och när skulle de få tid?»

»Hemma i Sandum hade jungfrurna på en herregård hvar sin lediga eftermiddag i veckan att använda efter behag. Ha de inte samma rättigheter här?»

»Jag tror visst, de ha så här med. Men om dessa båda ha fritt på samma gång, är väl ovisst.»

»Men det kunna de säkert utverka åt sig. Vet du, Judit — vi göra ett försök att dra fram dem ur skuggan och låta solen lysa på dem — Kristi kärleks sol — så de få känna, hur ljuft det är att göra något för honom.»

Vi ställa i gång en syförening här i nästa vecka, och du blir föreståndarinna.»

»Ja, den planen vore mer än god, om den bara vore utförbar», suckade Judit — »men att sätta mig till föreståndarinna är aldrig värdt. Det kunde hitta på hända, att jag just den aftonen blefve absolut hindrad att vara med — för du skall veta, att det är mina kunder, och icke jag själf, som råar om min tid. Och hvad Skuggviksflickorna beträffar, så vågar jag inte hysa stora planer om dem. Både husbondefolk och kamrater. . . .»

»Ja, de få lof att ge med sig allesammans, skall du få se. Vi börja i Herrens namn att operera som ena riktiga fältherrar. Ingen vinner något utan att våga. Hafva flickorna viljan, så nog våga de en dust med hinder af hvad slag som helst, det må nu komma från herrskap eller kamrater. Du ber dem komma hit till söndagseftermiddag, så omtala vi våra planer för dem. Skola vi ej?»

Det var på sitt mjuka, lekande sätt som den unga flickan försökte intressera sin nya bekantskap för en verksamhet, som denna icke ens tänkt på eller fann utförbar; men hon kände, att hon stod under ett inflytande, som hon ej kunde komma undan.

»Ja — vi få väl försöka», svarade hon och log åt Gunnels leende ansikte.

Denna satte sig åter, och hennes något upprörda utseende sjönk ned till den vanliga lugna minen.

Under hela samtalet hade Nanna icke sagt ett ord. Tyst och oåtkomlig tycktes hon ej hafva det minsta in-

tresse för det ämne, som af de andra afhandlades med en sådan värme, och hennes stora gråaktiga blå ögon voro ingen gång fästa på någon af de samtalande, utan orörligt riktade framåt med ett nästan fjärrskådande uttryck.

Hvad låg det i den blicken? Hvad sysselsatte hennes tankar, där hon satt stum och blek som en bild, midt ibland dessa rürliga, intresserade ansikten och dessa lifliga meningsutbyten?

Judit kunde icke låta bli att undra därpå. Det var som om flickans envisa tystnad talat högre till henne än de andras ord, och den stela blicken ur dessa stora, stilla ögon hade nästan en magnetisk verkan på hennes förintryck mottagliga sinne.

Dessa ögon — de voro bara till utseendet lugna. Det låg någonting på djupet — någonting djupt, outforskadt som en gåta — därom var Judit förvissad.

Hvad hon var olik sina andra syskon! Friska, kraftiga och blomstrande lade de alla i dagen ett outtömligt förråd af gladt lynne och verksamhetslust, hvarmed den unga flickan ej syntes ha den minsta frändskap.

»Är Nanna inte frisk?» frågade Judit slutligen för att söka bryta förtrollningen.

Flickan höjde åter på axlarna och svarade tonlöst: »Åhjo, tämligen», utan att ändra blick eller ställning.

»Stackars min lilla bleknos! hon har nog aldrig varit så stark som de andra. Men hon blir nog, har doktorn sagt», sade Ivarsson och lade armen öfver hennes skuldra och såg henne i ögonen.

Flickan ändrade icke en min.

Just då öppnades dörren hastigt af en af pojkarne, som lämnade ett bref till den tysta system.

Hon öppnade brefvet med samma likgiltiga utseende och ögnade hastigt igenom det, hvarvid hon lade ett läkarerecept bredvid kaffekoppen.

»Hvad säger doktorn?» frågade modern, sedan hon af flickans min förgäfves gissat sig till brefvets innehåll.

»Att jag skall gå ut och röra mig», var det korta svaret.

»Han ger dig väl andra råd därjämte», förmodade fadern.

»Han råder mig att gå ut och röra mig.»

»Säger han ingenting om hvad som är skadligt för dig att förtära — får du dricka kaffe?» Det var mormor, som frågade.

»Han säger, att jag skall gå ut och röra mig»; blef svaret, afgifvet med något höjd röst.

»Säger han inte, att du blir frisk snart?» hördes lilla Lydias barnsligt smeksamma röst, då hon kom och lade sina knubbiga armar i systemens knä.

»Han säger, att jag skall gå ut och röra mig.» Det var det svar som äfven hon fick.

Ivarsson tog brefvet och såg igenom innehållet.

»Det är en förståndig karl, den här doktorn. Han säger just inte mycket, men man kan läsa mellan raderna att han har godt hopp om vår lilla tös. Receptet skall jag skicka till apoteket genast.»

Alla reste sig från bordet, och om en stund gjorde Judit min af att gå upp till sitt.

»Åh i alla dar — det är väl inte så brådt! — En tocken arbetsmyra! Låt nu maskin hvila på sig en stund och stanna och ät en smula aftonvard hos oss! Jag tänkte fråga, om mina töser finge komma hvar sin vecka och lära sy klädningssöm och sån't där. Di ä' inte dumma någon af dem. Di syr allt bägge två, förstår sig — men det är allt skillnad på det som en tar sig till, och det en få lära sig. Få de komma?»

»O ja, för all del — så gärna, så gärna.»

»Ja, då kommer Gunnel i morgon.»

Förslaget fyllde den ensamma sömmerskans hjärta med en hittills okänd fröjd. Hon skulle få ha hela solskenet hos sig en hel vecka. — Men se'n skulle mån-skenet komma — och hon undrade, hur det skulle komma att kännas — hon, som ändå inte var värst spökrädd . . .

Nanna satte sig vid fönstret med sin virkning, och Gunnel gick med sin moder ut i köket, där de rustade i ordning ett väldigt smörgåsbord. Kaffe med dopp ansågs icke nog till aftonvard i detta välförsedda hem.

Ivarsson gick ut till sina sysslor, och mormorsgumman slog sig ned bredvid Judit, som ur sin väska upp-tagit en remsa att vecka och började fråga om likt och oliket efter gamla kvinnors vanliga sätt.

Judit var intresserad af detta för henne så ovanliga nya lif. Men hon kände liksom en kyla öfver sig från den tysta flickan vid fönstret, som, försjunken i sig själf, lät med sällsynt snabbhet den ena udden efter den andra

springa fram på den fina spetsen, och som alltjämt förekom henne som ett främmande element i familjekretsen.

Gunnel kom från köket och dukade bordet med en snövit, hemväfd linneduk, hvarefter hon hjälpte sin mor in med en bricka fullsatt med allehanda god smörgåsmat.

Far kom in från logen och gossarne från Myrvallen, och alla deltog med god aptit i det präktiga flyttkalaset, utom Nanna, som åt helt litet och endast af mjölkmaten. Det gjorde ett stridigt intryck — ett både angenämt och nedslående — på den magra, sparsamma sömmerskan, att se allt detta öfverflöd. Hur noga måste hon icke mäta och räkna de små smulor, hon hade att hushålla med, för att de skulle räcka så länge som möjligt. Hur olika ändå!...

Under tiden fördes åter samtalet på det andliga tillståndet där i trakten, och hvad de som kristna hade att göra för att där sprida lukten af Jesu Kristi kunskap bland den okunniga och i andligt mörker famlande befolkningen. Här behöfdes många vingårdsarbetare. Ingen, som blifvit delaktig af Guds natur och den helige Ande får draga sig undan och förklara sig ingenting duga till eller ingenting kunna göra, ty det är Kristus i oss och icke vi själfva, som besitter både kraft och visdom att verka för de vilsekomnas tillrättaförande. Det är Kristus i oss, och icke vi i oss själfva, som skola vinna segrar öfver otronens och syndens makt. Ingen kristen har fått mindre än ett pund att förvalta — och ett pund kan också bära ränta. Detta var Ivar Ivarssons bestämda

åsikt, och däremot hjälpte ingen invändning. Alla hade något mål att ifra för. Ivarsson gjorde upp förslag för en missionshusbyggnad och utfrågade noga af Judit, hur många medlemmar från nära och fjärran de kunde räkna på, som skulle kunna vara med om förslaget, samt uppskref deras namn och vistelseort. Mor Ivarsson, som varit föreståndarinna för arbetsföreningen där uppe i Sandum, ville, så fort som möjligt, få en sådan till stånd, och Gunnel, som ifrade för söndagsskolan, tog för gifvet, att Judit skulle med lif och lust vilja vara med om denna verksamhet.

Syföreningen skulle samlas för första gången — och kanske hvarje vecka en tid bortåt — hos Ivarssons, och så äfven söndagsskolan. Alla, till och med smågossarne och lilla Lydia, voro glada och lifvade, som om det varit frågan om att ställa till något riktigt öfverdådigt roligt för egen del. Alla, utom Nanna, som satt där tyst och med en min, som ingen kunde läsa.

Ingen tycktes dock lägga märke till hennes tystnad — de voro väl så vana därvid — men alla bemötte henne med uppmuntrande ömhet.

Skymningen började falla på, och månen, som ännu kämpade med det döende dagsljuset, kastade redan en bred, matt silfverstrimma in i det stora rummet.

»Nanna — doktorn sa' ju, att du skulle ut och röra på dig i fria luften — du är inte lydig —. I afton är väl vädret det grannaste, du kan önska dig», sade far och tog sin bleka tös smeksamt under hakan.

Nanna hade under de andras samtalsifver dragit sig närmare och närmare den plats, där Judit satt.

»Jag väntar tills Judit går; då kan Gunnel och jag följa med och gå ut i det granna månskenet», svarade flickan och reste sig från sin plats för att plötsligt och oväntadt slå sina armar om Judits hals.

Så mycket hade hon icke talat under hela tiden, och hennes ord och beteende gjorde ett egendomligt intryck på Judits känsliga sinne.

»Ja, då få vi inte dröja länge, ty det är nog kyligt om kvällarne», svarade hon.

»Vi skola väl ha lite för själen först», log Ivarsson och tog bibeln från hyllan.

Det rädde en varm stämning i den lilla kretsen, och en andefriskhet, som fyllde den ensamma sömmerskans inre med en mäktig aning om det, som intet öga sett och intet öra hört och uti ingen människas hjärta stiget är, det som Gud har beredt dem, som honom älska.

Gunnel och Nanna klädde sig för sin promenad, medan Judit tog afsked af de öfriga, men när de kommo ut på verandan, fläktade kvällsluften kall och frisk emot dem.

»Du har alldeles för litet på dig, kära Judit. Jag går in efter en sjal åt dig», sade Gunnel och skyndade tillbaka in.

De stodo på trappstenen, och månen göt en magisk silfvergloria kring Nannas bleka ansikte. Judit betraktade henne ymodigt. Hon kände sympati, blandad med en

viss respekt, för denna inbundna, unga varelse — till hälften ett barn ännu.

»Nanna är väl också ett Guds barn?» frågade hon genom en hastig, halft omedveten ingifvelse.

»Nej!»

Det låg något bestämdt, afvärjande, i detta nej.

Judit häpnade.

»Men det blir väl Nanna snart ändå?»

»Det får framtiden visa — om jag har någon framtid . . .» svarade hon med samma betoning.

»Nanna!» ropades inifrån, och flickan skyndade in i huset.

Judit kände sig öfverraskad och nästan förvirrad. I detsamma visade sig Gunnel i dörren.

»Hvad är det åt dig? Du står här och ser ut som ett lefvande frågetecken i månskenet», sade hon på sitt muntra sätt.

»Ja», svarade Judit och drog efter andan — jag blef så grundligt förbryllad. Jag frågade, om Nanna är Guds barn — och hon svarade, att så ej var . . . är det möjligt?»

Det lade sig en skugga af allvar öfver det unga, strålände ansiktet.

»Nanna är ett tillslutet juvelskrin, hvars innehåll kommer att glänsa och skimra bara solen får lysa därpå, men hvartill ännu ingen har någon nyckel. Ser du, denna nyckel skall vara af guld, och detta guld är ännu gömdt i malmen i en oupparbetad guldgrufva — och denna guldgrufva står här inför mina ögon.»

Judit kände sig än mer häpen än förut, ty rösten

föreföll henne att icke vara Gunnels — den glada, öppna Gunnels, utan någon helt annans — en sierskas — och orden imponerade på henne, som om Gunnel varit en sådan. Det sade ja och amen därtill i hennes inre. — Det var någonting »mystiskt» med Gunnel, just som far hade sagt, och Judit kom osökt att tänka på evangelisten Filippi döttrar, »jungfrur, som profeterade».

Nu kom Nanna ut på verandan väl ombonad och ett ängsligt moderligt: »Bli inte för länge ute!» följde henne inifrån stugan.

Månstrålarne glittrade i det korta daggstänkta gräset på gårdsplanen, och kvällen var härlig, oaktadt kylan. Gunnel talade varmt, energiskt om det, som mest låg henne på hjärtat, och hennes planer ryckte oemotståndligt Judit med sig. Nanna, som trädt sin arm under Judits och smugit sig tätt intill henne som om hon velat smyga sig in i hennes hjärta, sade ej mycket; men hennes träfande, något kärfvva, anmärkningar lät Judit förstå, att om hon än sade litet, tänkte hon dess mera.

För att Nanna skulle få tillräcklig motion, togo de sig en spatsertur ut åt landsvägen åt Skuggvik till, som låg blott en bit väg från Hedeberga.

Flickorna gingo tysta en stund i tätt slutet led, och månen kastade långa, rörliga skuggor af deras gestalter framför dem på den breda landsvägen, som rak och jämn sträckte sig framåt mellan inägor och skogbevuxna hagar. Sjön glittrade fram som en blå vattrad sidenduk, inväfd med silfver.

»Hvad här måtte vara vackert vid solsken! Men

kanske är det det trolska månskenet, som gör, att allt får ett så romantiskt utseende. När du får tid, Judit, så följer du med oss och hjälper oss att se ut en passande plats för vårt missionshus.»

»Du tror mig om för mycket, du, Gunnel! Det blir allt bäst att 'de själva' göra det.»

»Men du har mer odlad smak, du, än någon af oss, och du är tvungen att vara högst intresserad. Vi vänta mycket af dig, vet du väl . . .»

»Låt bli det, Gunnel! Jag äger inga som helst förutsättningar för att blifva sådan som du vill ha mig.»

»Det vet du inte än. Ingen vet, hur mycken ädel metall en guldgrufva innehåller, innan man har trängt sig in i hennes innandöme och börjat spränga ut guldmalmen . . . Tyst — där möta vi folk! . . .»

»Det är bestämdt flickorna på Skuggvik — dem, som jag talat om — Ja då! — De ämna sig säkert upp till mig. — De komma och titta upp då och då.»

»Det var en händelse, som ser ut som en tanke. Gud har nog sändt dem. Nu skola vi söka fånga dem med list. Presentera oss för hvarandra, du!»

»Hvad är detta? Är Judit ute och går i månskenet! Det var då ovanligt!»

»Ja, det har kommit en ångkraft här, emot hvilken allt motstånd är förgäfvat. Dessa äro mina nya grannar, Gunnel och Nanna Ivarsson, döttrar till mitt nya värdfolk.»

»Justina Ringblom. Malla Söder.» Några varma handtryckningar, och så var bekantskapen gjord.

Strax blef det tal om syföreningen, och herrgårdsflickorna voro förtjusta i förslaget — blott det vore en möjlighet att få vara med!

Men de skulle försöka. De kommo öfverens om att bedja Gud, att han skulle böja deras hjärtan, som hade att befalla öfver dem, att låta dem hafva fritt en afton i veckan för att gå på syföreningen.

»Men det är så vanligt, att herrskapet tänker, att vi hålla oss inne, fast de andra nog gå ut opåtaldt. Men ack, så roligt det vore!»

Ja, de skulle bedja alla fyra.

När Judit och hennes sällskap sagt hvarandra godnatt, och hon satte nyckeln i sin dörr, satt Hvitis där utanför och väntade tålmodigt.

Hur olika det var att gå till hvila nu mot förr. Men sömnen ville ej infinna sig. Hennes tankeverksamhet var för mycket uppjagad för att så hastigt stillas af. Det var ju bara glada erfarenheter, hon hade gjort denna dag. Den var för visso en viktig tidpunkt i hennes lif — men — den hade dock bringat något oharmoniskt in i hennes känslvärld — en sträng, som gaf missljud ifrån sig och störde de andras samklang.

Hon hade ju kommit in i en krets af varma kärleksfulla trossyskon, som utan undantag visat henne, den ringa arbeterskan, den mest grannliga kärlek och förtrolighet. En ny vidsträckt utsikt hade öppnat sig för hennes syn med de största, skönaste möjligheter i ett ljus, som nästan bländade henne — ett ljus, som skulle tvinga de täta skuggor, hvilka sedan sekler rufvat öfver

trakten, att skingra sig, så att kristlig verksamhet äfven här skulle vinna mark.

Men det hade kommit så hastigt öfver henne, och hon förnam ännu liksom ett brus af en ny tid — ett eko af det ena förslaget efter det andra, och de olika rösterna ljödo ännu i hennes öron, påkallande hennes verksamma ingripande och görande henne ansvarig för framgången. Hon hade ofta nog inom sig knotat litet smått öfver sin lott att vara en öfverflödig, förbisedd stackare, som ej hade någon annan uppgift i lifvet än att kämpa för sin egen, onyttiga tillvaro. Men nu hade hon fått veta, att hon var en kugge i det stora maskineri, som heter *verksamhet för Kristus*, och att hon ägde ingen rätt att draga sig undan, huru än den i gång satta rotationen skulle nöta på hennes personliga jag.

Det var som om kraften af de nya vänners energi hade kunnat krossa henne. Hon kände sig kraftlös — förintad under bördan af de många kraf, som denna nya lifsrörelse ställde på henne. Hon kunde ej heller komma undan en obehaglig förnimmelse af, att hennes nya vänners ifver innebar en tyst förebråelse mot henne därför, att hon hittills stått som en overksam åskådare på det dystra fält, där själar förgingos i mörker och nöd, och där hon låtit mörkret tränga på, utan att ens försöka stryka eld på en tändsticka att lysa omkring sig med. Det blef hjärtklappning och oro, men också suckar, tårar och bönerop. Hon ville försvara sig och gömma sig bakom sin egen ringhet och hjälplöshet, men det blef ingen ro för det. Här var ej någon annan råd än taga skuld på sig och

bedja om förlåtelse för sitt afskilda, overksammas och själfviska lif. Först när hon uppgifvit alla försök att rättfärdiga sig själf och öfverlämnade sig att göra Guds vilja, blef hon stilla, och Guds ande hviskade i hennes inre: »Han gifver de trötta kraft och de maktlösa starkhet nog.» »Min kraft fullkomnas i svaghet.»

En ljufvig ro smög sig öfver henne, och hon somnade så godt som en liten trött fågelunge under den mjuka modersvingen.

FJÄRDE KAPITLET.

Solskensveckan.

När Judit öppnade ögonen vid sin vanliga tidiga morgontimma, möttes hennes blick af ett strålande solljus, som bröt sig genom den tunna rullgardinen och spred ett dämpadt gyllne skimmer öfver det tarfliga rummet. Alla tunga moln hade äfven vikit undan från hennes andes synkrets, och det var sol och sommar inne i hjärtat.

Hela lifvet hade för henne fått ett helt annat utseende än förr. Det ägde ju äfven för henne ett förråd af värde och skönhet, som hon förut ej vågat tänka sig. Först nu förstod hon det lyckliga i att icke lefva sig själf, utan honom, som äfven för henne var död och uppståndden, och det var ett verkligt tack, hon i dag frambar åt sin Gud.

Hennes hvardagslif med det enformigt, tröttande syarbetet skulle heller icke blifva så sollöst som förut. Det stora solskenet skulle ju hela denna vecka deltaga i hennes arbete, och under det de voro flitigt i tagen med att mäta, klippa, tråckla och vecka, skulle de gemensamt

dryta alla de nyfödda planerna för missionsverkets be-
drifvande.

Men hon borde väl bjuda sin nya elev på för-
middagskaffe . . .

Det var en nedslående erinran midt upp i den ny-
vakna glädjen.

Hennes portmonnä var fullkomligt tom, och de sista
kaffekornen hade hon kokat upp åt sig och sin rums-
kamrat i går förmiddags, och däraf fanns det väl till en
frukostkopp åt henne, jämte två små sockerbitar i skålen
— det var allt.

Det var nedslående.

»Gunnel är väl aldrig här än», tänkte hon nästan
förfirad, när hon hörde snabba steg i trappan. Nej —
det var inte Gunnel, fast det sprang så likt henne; det
var i stället Malla Söder från herregården, som, röd och
brådskande, trädde in till den halfklädda sömmerskan
utan att knacka.

»Åh — hjärtanes — hvad jag — har sprungit —
Kan du tänka dig, Judit — majorskan har rakt å glömt
att betala sylön för sidenklädningen, som du ändrade,
innan hon reste till kusten. Du minns hon sa', hon skulle
betala dig, när hon kommer hem — och tänk — det
glömde hon; och hon kom först att tänka på't, när jag
talade på, att du fått nytt värdfolk. Hon ber så gruffigt
mycke om ursäkt. Se här är fem kronor — det skulle
bli lite i ränta, sa' hon, för det du fått vänta så länge.
Och så bad hon, att du skulle hålla till godo med litet
smakesmåbröd — för vi bakade ett stort bak i går. —

Och tänk, du — hon blef inte det minsta grätt, när jag och Justina talade om syföreningen. 'Judith är en sansad och förständig flicka, och hennes sällskap kan väl inte vara annat än bra för er — och ni skall väl ha en fritid, ni också' — sade hon.»

»Men fröken Divén — hvad tror du, hon tycker?...

»Åh, hon!...» Malla gjorde en betecknande rörelse med hufvudet. »Ser du, jag var väl så klok, så jag gick till majorskan först — och då fick fröken hålla god min i elakt spel.»

»Beder du för dina fruntimmer, Malla?»

»Jaja menna då! Och ju gräligare fröken är, ju mer tycker jag mig ha anledning att be för henne. Nej, kära du, bed mig gå!»

Så hade då Guds trohet åter kommit Judits otro på skam. Och detta till hennes glädje. Nu hade hon de läckraste kaffebröd att bjuda sin solros, och kaffe och socker fanns det i parti nere i handelsboden vid poststationen. Hon skulle godt hinna dit och hem igen före nio.

När Gunnel kom, osade det nyrostadt kaffe långt ner i farstun, »och det är den bästa arom jag vet», sade hon glädtigt.

»Det var finare kakor än våra, utan afund sagdt. Har du bakat dem själf?» frågade Gunnel, då Judith vid elfvatiden ställt i ordning sitt lilla kaffebord på det allra trefligaste.

»Det var tal, det! När skulle jag hinna med sådant? Och hvar skulle jag grädda sådana kakor, säg?»

»Men du kan väl?»

»Kan! — Konsten är väl ej så stor — men det är väl annat som fattas.»

»Du kan nog mycket, som jag inte har en aning om. Och en så fin smak du har i allt. Det ser man, bara man kommer in i det här rummet med alla dess små treffigheter. Du ser ut som en bildad människa, och det är du nog, fast du inte vill låtsa därom.»

»Du ska' inte drifva med mig, Gunnel. Du vet så väl som jag själf, att jag är ingenting och duger till ingenting. Jag är bara en stackars snigel, som helst drar mig inom mitt skal...»

»En snigel! — uja mig, då! Då vet jag bättre, hvad du är...»

»Kom inte med guldgrufvan igen, Gunnel! Det stör hela min glädje af att ha dig hos mig. Jag tycker, du borde vara för samvetsgrann att smickra så där...»

»Smickra! — Åh, så långt ifrån som helst! Om en sak är bra gjord, och man säger, att den är så — så smickrar man väl icke denna sak, utan man ger blott verkmästaren ett rättvist erkännande. Och om jag säger, att denna sak ännu inte kommit till rätt användning, så att han fyller sin bestämmelse, så är väl det intet smicker — utan tvärt om...»

»Ja —» sade Judit långsamt och betänksamt — jag vill nog göra, hvad jag kan och Herren ger mig nåd till — men räkna inte på mig — vänta ej mycket af mig!»

»Det är just, hvad vi skola göra. Du sjöng, när jag kom in.»

»Sjöng! — ja — jag har vant mig på med att småsjunga för mig själf, när jag sitter och syr; det är ett sällskap i ensamheten...»

»Och en så vacker röst du har... det har inte jag.»

»Åh, den är väl inte så värst märkvärdig. Jag hör knappt själf, hur jag sjunger, men jag tycker om orden i en del sånger. De passa för mig — och jag behöfver dem. Gud och jag tala med hvarandra i sången.»

»Nu tror du väl, att jag vill smickra dig för din vackra röst. Men det är så långt ifrån min afsikt, att jag icke ens lyckönskar dig att hafva ett godt sällskap i den, fast jag medger, att äfven det är att sätta värde på. Men nu tänkte jag mer på, hvad nytta Gud kan hafva af din sång, än du själf. Har du inte tänkt på att gifva din röst som en offergåfva åt din Herre och Mästare?»

»Offra den! Låta bli att sjunga...?»

Gunnel kunde icke återhålla ett godmodigt skratt.

»Nej, du skall visst sjunga — sjunga med tanken på honom, som gifvit dig sångens gåfva. Det är en härlig gåfva, och om du offerar den åt Herren, så skall han helga den, så att du får sjunga in evangelium i många tillhårdnade hjärtan, hvilka eljest aldrig skola nås af Guds frälsnings nåd.»

»Hvad du är sangvinisk, Gunnel! Du tror mig om att kunna uträtta storverk.»

»Ja — du kommer att uträtta storverk. Storverken äro ju oftast sammansatta af idel småting. Jag såg en gång på en industriutställning en duk, som var utställ-

ningens första praktverk och vann ett högt pris. Och ändå var denna duk sammansatt af bara små sidenlappar — så små, att de ingenting annat kunde duga till. — Men genom en fyndig uträkning och den mest smakfulla färgsammanställning var denna duk ett fulländadt mästerverk, som vann allmän beundran — fast det var bara lappverk alltihop. 'Det, som sker stort, sker tyst', säger ordspråket, och allt arbete är stort, om drifkraften är tron, som verkar genom kärleken.»

»Men kära du, hvad skall jag göra för ett lappverk, som kan bli ett storverk? Det får du säga mig.»

»Du kan göra mera nytta i vår syförening, än någon af oss andra. Du har, hvad vi andra delvis sakna, smak och skicklighet och därtill uppfinningsrikhet. Se till exempel på dina borddukar, vägghyllor och många andra prydnadssaker. Hvem af oss skulle kunna ställa ihop sådana treffiga arbeten af så simpla materialer? Så har du din sånggåfva; den behöfs vid våra bönestunder och i söndagsskolan. Barn tycka i allmänhet om att sjunga, och det få de lära af dig. Så föreläser du så väl. Det hörde jag i morse. Det kommer väl till pass på symötena och när vi besöka sjuka...»

»Nej — sluta nu, Gunnel!»

»Se så, afbryt mig inte! Du har otvifvelaktigt en stor bibelkunskap — Joo du! — Den kommer att tjäna vid våra ungdomsmöten. Ser du, snart är storverket färdigt. Men det är i alla fall bäst för dig att anse det som bara lappverk — Men — det måste vara din hjärtesak — en växelverkan mellan dig och Gud, alldeles

som ångkraften är en växelverkan mellan elden och maskinisten.»

Judit drog en djup suck. Åter kände hon den där känslan af vanmakt gent emot en öfvermakt — ett kraf, som skulle krossa henne, i stället för att hjälpa henne att mottaga den erforderliga kraften.

Hon sade Gunnel detta, och en tår föll hastigt ner på det svarta tyget i hennes händer.

Gunnel såg hastigt upp, och det hänfödda uttrycket i hennes ögon blef mildt och ödmjukt. »Kära Judit, förlåt mig! Du är äldre än jag, och jag talar som jag vore mycket visare än du. Men jag kommer ifrån en trakt, där den kristliga verksamheten var högt uppdrifven — hade ångan uppe som man säger; och jag är kanske för ifrig att få upp den äfven här. Men jag tar ingenting tillbaka af det, vi vänta af dig. Du är en guldgrufva, huru du än motsätter dig denna benämning, och den, som äger guldgrufvan, sköter nog om att guldet kommer i dagen. Den stora kraften skall vara af Gud och icke af oss. *Hans kraft fullkommas i svaghet.*

Åter hade dessa ord en lugnande verkan på Judit. Hon log och såg lycklig ut, ja lycklig, när hon tänkte på, att hennes älskade Herre skulle säga om henne som om Maria från Betanien: »Hvad hon kunde, det gjorde hon.» Gunnel var ingen tröglärd elev. Hon hade öfvat sig bra på egen hand. Men efter den fina instinkt, hon hade om sin lärarinnas grannlaga natur, var hon mycket noga att fråga henne och rätta sig efter hennes metod, och arbetet gick raskt undan för de flitiga fingrarna,

under det ett lifligt meningsutbyte rådde mellan de båda arbeterskorna. Det var icke vanligt flickprat, med kvieka infall och narraktigt nonsens, åtföljdt af omotiverade skrattsalvor. Icke heller något hemlighetsfullt nyhetsmakeri, med en i tid och otid gifven förmaning: »säg det icke för någon», utan det var ett samtal med ande och lif i sig — det var ord, som skulle bringa sin skörd af gärningar, gjorda i Gud.

Judits senare lif hade varit en fortsatt längtan efter en varelse, med hvilken hon skulle känna en sympatisk samhörighet — någon, som icke blott skulle väcka hennes intresse, utan som ock skulle känna det så för henne. Denna varelse satt här bredvid henne nu...

Det ligger i all kvinnonatur en stark drift att få offra sig åt någon — offra sina varmaste känslor, sina ädlaste gåfvor, sina finaste instinkter, och för hvilken hennes inre värld skall utveckla sina mest doftande blommor. Men där är också ett behof att få något igen. Något slags solsken måste locka fram en blomstervärld med färgrikedom och doft därinne, för så vidt den ej skall vissna och förkrympa i själfva knoppsättningen. Och nu hade den dagen ändtligen kommit. Hennes hjärtas åstundan hade blifvit uppfylld till den grad, att allt förekom henne som en dröm. Hon kände, att hon hos sin nya vän fann bättre förståelse, än hon förut funnit hos sina förra bekanta. De voro så olika, de och hon, just som de icke varit af samma natur. Hon kunde älska dem men kände sig aldrig fullt tillfredsställd af deras umgänge. Nu kände hon sig tillfredsställd, men

hon tyckte ock, att fordringar ställdes på henne, som hon icke mäktade uppfylla. Det var tydligt, att Gunnel ställde synglaset för högt — eller ock kände hon på ett oförklarligt sätt bättre till innehållet i »guldgrufvan», än denna gjorde själf. Men lifvet hade dock nu fått en högre färg, och i umgänge med denna lifssprittande varelse, med sol och värma i sitt väsende, som dock i allt lät sig styras och ledas af Guds ande, var det som om hennes ungdomstid kommit igen, och den nedtyngande tanken, att hon »passerat linjen» lämnade rum för en ny lifslust. Om nätterna, när hon af öfveranstängning hölls vaken, kunde ofta tunga tankar, lika olycksmoln, göra det mörkt för hennes själ, men om morgonen, då dörren öppnades af »den guldhåriga profetissan», strömmade solljus och vårluft med henne in i rummet, och då blef det ljust äfven inne i hjärtat.

»Du blir väl tvungen att flytta snart, du, Judit», sade Gunnel mycket allvarsamt en dag, då maskinen bullrat så oafbrutet, att allt samspråk varit omöjligt.

»Flytta!» — Judits ansikte blef om möjligt blekare än förut. »Menar du, att...»

»Jag menar bara, hvad jag hört mor och far tala sins emellan. De tycka, att det här gamla rucklet står bara som en vanprydnad för gården och är till blankt ingen nytta. Far tänker visst på att rifva den i nästa månad och af det gamla virket, som delvis lär vara friskt, sätta upp en ny, liten snygg bryggghusbyggnad. Det kommer att bli treffigare — eller hvad tycker du?»

På den frågan kom intet svar.

Visst blefve det treffligt för gårdens ägare och invånare att slippa se den gamla vanprydande träkåken, som stod där lik en gengångare från förfluten tid. Men den hade varit den fattiga sömmerskans enda hem i många år, och hon hade fäst sig vid detta hem, liksom hennes kamrat, Hvitis, som icke blifvit kvarglömd, såsom hon tänkt, utan medtagen till de gamles nya hem, där han dock icke trufdes, utan följde sin hemlängtan och återvände ensam en okänd väg till det gamla hemmet.

Hvart skulle hon väl taga vägen, stackars Judit?

Gunnel fick vänta på svaret. Hon såg upp från arbetet och blef varse den betydelsefulla blekheten hos sin vännina.

»Judit», sade hon smeksamt, »du tänker väl aldrig, att far vill köra bort dig och göra dig husvill?»

»Jag tänker inte, att ni vill göra mig husvill, men — jag får aldrig samma trefnad på något annat ställe än här i Hedeberga. Jag är som fastvuxen här», sade hon med ett försök att le, men ett leende, som snart vände sig i tårar.

»Men skall du icke trivas lika bra i västra gafvelrummet uppe i byggningen, tror du? Far har haft snickare där hela veckan, som inredt rummet, och i dag kom målaren. Tapetprofverna äro redan komna, och i afton följer du med opp och ser ut de tapeter, som du tycker bäst om.»

Samma fart i allting. Här var bara att låta sig ryckas med.

»Det blir väl för fint och dyrbart för mig», hviskade

Judit. Jag kan inte bjuda så låg hyra för det stora, fina rummet som för det här. . . »

»Nu ska' du inte göra dig mycken onyttig oro! Det blir samma hyra som här — det vet jag — och nu vet du det också. — Blir det inte treffligt?»

»Men — behöfver ni inte det rummet själfva?»

»Vi ha väl rum nog. Vi ha dagligstugan, sängkammaren och köket nere. Och så har du väl sett, att pappa fört hem virke till ett tillbygge på andra sidan — Inte? — Jo, där skall bli kök, och det köket, vi nu ha, skall bli vårt förmak, för det är stort och ljusst. Och så skall Nanna och jag ha gafvelrummet midt emot, som nu också står färdigt för målaren. Jag tycker det blir roligt, jag — men du?»

»Det bästa är godt nog, och inte blir det jag, som drar kortaste strået. Men får jag ha Hvitis med mig? Och så — tänk, hvilket spring i trapporna af mina sy-kunder. . . »

»Tänk, hvad du har godt om invändningar! Vi ha nog tänkt på både katten och kunderna och ämna inte köra bort någondera. Allt är klappadt och klart. Jag tycker mig se dina små treffliga saker i det nya ljusa rummet med sitt hvita golf och sitt höga bankofönster.

»Men — kakelugn!»

»Ja, ditt kaffe kan du väl bränna nere i köket. Och — så, vet du, hvad du bör göra: Du skaffar dig ett fotogenkök af t. ex. primus, som inte ryker eller sotar — tyst — det kommer att följa med rummet som inventarie. — Och så får du ett stort treffligt skafferi

med hyllor att sätta på och en liten nätt dörr inåt rummet; och därinne kan ditt kök stå och koka både mat och kaffe. Garderob har du på andra sidan. Blir det inte bra, kanske?»

»Ni, kära människor! Hvem kunde tänka, att det skulle randas så ljusa dagar för mig!»

Under dessa förtroliga stunder mellan det maskinen surrade och medan synålarne flögo som små bleka kornblixtar, anförtrodde Judit för Gunnel sitt lifs historia. Det var en mörk taffla med djupa skuggor och knappt någon ljuspunkt, till dess ljuset från ofvan slutligen kastade sina klara strålar däröfver.

Hennes föräldrar voro båda infödda i G., och främmande för lifvet i Gud fördes de med i de stora människoböljorna, som brusade kring njutningslystnadens och likgiltighetens skär. De hade kommit tillsammans mer af en tanklös, hastigt påkommen nyck än af verklig böjelse. Hon var fabriksflicka, såg bra ut, men kunde ingenting. Han var hamnarbetare och hade ibland godt om arbete och penningar, ibland ingenting af detta och var redan tidigt en stamkund i de lägre krogarne. Fattigdom, oordning och gräl från början till slut — detta var Judits tidigaste minnen från barndomshemmet. Lyckligtvis var Judit enda barnet, och när hon var åtta år försvann den försupne fadern från hemmet och hördes aldrig mera af. Flickan omhändertogs af en moster, som behandlade den lilla, spensliga, försagda flickan med stränghet, men lärde henne äfven att älska ordning och renlighet samt, då hon blef gammal nog, att lära sig klädningsöm.

Under tiden tog modern plats som uppasserska på ett sämre näringsställe och skulle väl blifvit en fullständigt moraliskt ruinerad kvinna, om hon ej genom stark förkylning ådragit sig en obotlig sjukdom. Längre vårdades hon på sjukhus, men då ingenting mera där kunde göras för henne, rådde läkare henne att söka komma ut åt landet. Nu hade hon en gammal moster i lifvet, som ägde en liten stuga här i närheten — ja, skorstenen stack upp där borta öfver ungsbogen — och dit fick nu den sjuka kvinnan komma mot en viss afgift i månaden.

Under tiden hade dottern växt upp till kvinna, men minnena från hemmet lågo ständigt som en skugga öfver hennes lifsglädje och ungdomsmunterhet. Modern, sjuk för lifstiden, och fadern? Kanske ett mänsklighetens vrak, som höll på att sjunka i eländets bottenlösa haf — kanske död — en öfverträdares hårda död... Här var ett sår, som aldrig upphörde att svida, och som ej kunde läkas. Men var hennes hjärta mäktigt att nära en djup, tyst sorg, så var det äfven mäktigt af andra djupa känslor. Och då den jordiska lyckan kom och hägrade för henne i en gestalt, som för hvarje ung kvinna är den mest lockande, och då hon stod färdig att räcka ut sin hand för att mottaga den, fick hon bref, att hennes mors gamla släkting dött, och att stugan, som denna haft på lifstid, nu komme att öfvergå på andra. Ingen ville för den ringa betalningen taga den sjuka kvinnan, och nu kände Judit med både känslan och förståndet, att det var hennes sak att åtaga sig den moder, som hon, trots allt, aldrig upphört att älska. Men med detta steg skref hon själf

dödsdomen öfver sina ungdomsdrömmar — öfver alla ljusa hägringar, alla lifvets löften om lycka och hemtrefnad.

Hon hade en förkrossande kamp mot sitt eget hjärta — sin själfviskhet, som hon sade — men hon vann ock en dyrköpt seger. Så reste hon upp till sin mor, hyrde detta rum och sträfvade här för henne och sig så godt som både natt och dag. Det var här, inom dessa buktande väggar, hon vårdade den hjälplösa kvinnan med den största ömhet, här, som hon i tysthet och dold för moderns ögon göt de kvalfullaste tårar öfver brutna löften, svikna förhoppningar, kall, hjärtlös själfviskhet och ett förloradt ideal. Här var det ock som ljuset slutligen uppgick för hennes själ, och här såg hon äfven sin moder fröjdas i samma ljus.

Här under detta mörka, hotande tak, som syntes vilja falla ner och krossa henne, fick hon vandra i ljuset och hafva sällskap med Fadren och hans son, under det att Guds frid gjorde hennes dystra hem till ett strålande palats. — Men här fick hon äfven vandra genom döds-kuggans dal. Här fick hon vaka och umbära, lida och fördraga, till dess den enda varelse, hon hade rätt att lefva och sörja för, fick somna ifrån jordens kval och frigjord och renad flyga dit, hvarest röfvaren på korset hamnat i sin Frälsares sällskap.

Så var hon ensam. Det var då, hon började finna sitt lif onyttigt och meningslöst. I hennes hjärta låg det en hel värld af outredda känslor af värme och själfuppoffring, ett behof att utgifva sig. Men ingen behöfde

detta offer. Det var en förmögen trakt hon kommit till, och de fattiga voro väl tillgodosedda af socknen. Hon tyckte, att just ingen där behöfde hennes hjärtevärma, och icke hade hon mod att återvända till sin födelsestad — minnena hade ännu icke domnat in. Mer och mer skilde hon sig från umgänget med människor och slöt sig inom sig själf. Det fanns ju knappt några flera troende i närheten än hennes världfolk, och de förstodo sig just icke mycket på en andlighet, som icke härrörde från prästen och kyrkan. Det var då, hon antog ett kallt, afmått sätt, som likväl var bara ett skal omkring ett inre, som glödde af törst efter förståelse och sympati, och en tung, rå dimma lade sig kyligt öfver hennes känslolif och stängde den andliga synkretsen. Hon hade kommit in i en skadlig lufsatsfär — hon kände och erkände det nu; men — om det skall blifva vår i naturen och snön smälta undan för de mäktiga vårkrafterna, så måste solen skina och värma därpå.

Och nu hade ju solen kommit och varmt upp hennes frusna inre — solen i form af en trosstark, varmhjärtad bondflicka, som brann af nitälskan för sin korsfäste Frälsare, och som med sitt glada hängifna nådelif lärde henne hemligheten af att hafva Gud och hafva nog.

»Hur blef du vaken?» frågade Gunnel en gång.

»Små orsaker hafva ofta stora verkningar. Under brådskan i höslåttern brukade fader Sven lega en fattig flicka till hjälp med höet. Hon var dem nog icke riktigt i lag, ty hon tillhörde de villfarande fåren, som gingo i stugorna och hörde på vinkelpredikanterna. Men hon

var i alla fall icke af världen, och därför tålde de henne. Hon bodde med en gammal sjuklig moder i en backstuga, ej så långt härifrån — ja, hon bor där än, fast gumman är död — är något klent utrustad på hufvudets vägnar, men så mycket rikare på hjärtats. Så kom hon upp på vinden här utanför tidigt en morgon och hängde upp våta kläder, och då småsjöng hon för sig själf en sång. Hon är visst ingen sångerska, långt därifrån, men orden, som hon sjöng rent och korrekt med sin dästa nästom, ljödo med förunderlig klarhet och hade ett intryck med sig, som hvarken tiden eller omständigheterna mäktat försvaga. O, jag tycker, jag hör det än:

»Skall du komma till det rum,
 Jesus dig beredt?
 Skall du se den härlighet,
 Intet öga sett?
 Skall du få din segerpalm
 Och din harpa där?
 Dyra själ, besinna dig,
 Medan tid än är!»

Jag satt stilla och lyssnade till sången, som om jag varit fjättrad af osynliga band. Hvertenda ord hade en hulling, som högg tag i mitt innersta. I synnerhet blef den tredje versen full med spjut och pilar för mig:

»Men hvad batar dig till slut
 Så osäglig nåd,
 Ja, ett rum bestämdt åt dig
 I Guds frälsnings råd,
 Om du aldrig, aldrig skall
 Hinna dit en gång
 Och få stämma in med fröjd
 I de frälstas sång.»

Och se'n: »Men ditt rum i himlen mist,
Allt du mist med det...»

Ett rum i himlen... beredt åt mig af Jesus... ett rum, som jag ändå kunde mista... det var en ny tanke — en tanke, som jag ännu aldrig tänkt. — Men nu tänkte jag, så jag satt där både stum och stel.

»Judith, hvad är det, du sjunger?» frågade mamma matt. Hon hade slumrat till och blef väckt af sången.

»Det är inte jag, mamma, det är Maja Lisa.»

Mamma låg tyst en stund, och Maja Lisa hade slutat sjunga, men hon gick ännu där ute på vinden och smågnolade.

»Bed Maja Lisa komma in och sjunga för mig, bad mamma. Hon är läzerska, säger de, och hon vet kanske, hur en stackare som jag skall bli salig.»

Aldrig förr hade jag hört min mor tala så i det ämnet eller yttrat ett tvifvel om, att hon skulle bli salig. Och icke heller hade det fallit mig in, att hon kunde bli annat, hon, som fått lida så mycket.

Jag gick ut på vinden och frågade, om Maja Lisa ville komma in och sjunga en af sina sånger för mamma.

Hon log med sitt breda leende, men detta leende hade alltid något utsägligt godt med sig.

»Jag har just ingen sånggåfva, jag», svarade hon; »men Gud har gett mig så mycket att vara glad åt, så jag kan inte låta bli att sjunga. Och jag ska' gärna sjunga för frua, om hon tycker det är roligt att höra om Jesus — för se, något annat sjunger jag inte om

Men nu ska' jag ut i höet, förstår sej, så vi få vänta till kvällen, om jag får komma så sent!»

Hvad vi båda väntade den dagen! Jag med en nyvaknad ängslan och förskräckelse, och mamma med hela ifvern hos en hungrig, som väntar att få hungern stillad.

»Hvad var det för ett rum, hon sjöng om — ett härligt rum, som Jesus beredt, men som vi ändå kunna mista? Vet du om något sådant rum, Judit?»

»Jag har inte tänkt därpå förr; men det är väl allt så», svarade jag sväfvande på målet.

»Jag hade ett vackert rum där nere på D:ns äng i G., när jag var ung — ja, det var, när du var liten. Jag hade utsikt åt en vacker trädgård med så mycket blommor — och vackra husgeråd hade han köpt — din far. Men han började dricka, och jag blef liknöjd och slarfvig — och så rymde han — och jag måste sälja mina saker och lämna mitt treffiga rum... Se'n har jag inte haft något eget rum, förrän du kom och hyrde detta — och — det är godt nog åt mig förstås — och du håller det snyggt och ordentligt — men ändå —. Ja, om Jesus har beredt ett rum i himlen åt mig — så vill jag inte mista det... Jag vill dit, ser du...»

Hvad hon trånade och längtade — men synden hade ännu inte blifvit öfvermåttan stor för henne.

Först vid tio på kvällen kom Maja Lisa, svettig och upphettad efter arbetet, men ändå villig att offra sin korta hvila för oss. Hon hade sin sångbok med, och nu fick hon sjunga om sången om »rummet» än en gång.

Mamma började tala om sin längtan dit — hon ville inte bli borta.

Maja Lisa svarade ej på hennes tal, men när hon suttit tyst och begrundande en stund, började hon sjunga på en annan sång:

»O jag vet ett land, där Herren Gud
Har beredt en stad åt sina kära,
Och ibland han sänder dödens bud
För att hem de späda lammen bära.
Ingen nöd blifver där,
Ingen sorg skall hjärtat bränna;
Inga tårar mer i himlens land!
Nej — vi skola där blott glädje känna.

Men där får ej någon komma in,
Som ej renad är från syndens smitta.
Säg, o själ, skall himlen då bli din,
Och skall du dess härlighet besitta?
Ingen nöd...»

»Maja Lisa, du ska' komma ner lite . . .» ropade gamla Stina, och hon lade ihop boken och gick.

»Jag kommer snart tebaks», tröstade hon.

»Där får ej någon komma in, som inte är renad från syndens smitta,» eftersade stackars mor i hopplös ton. Det är väl aldrig värdt då . . .»

Sanningen att säga, var jag mer orolig för henne än för mig själf. Hon var ju så klen, och den lilla fämmande lifslågan kunde slockna när som helst.

Under natten tilltog oupphörligt hennes oro, och jag visste inte, hvad jag skulle taga mig till. Vi hade hvarken bibel eller sångbok. En psalmbok var den enda bok af religiöst innehåll, som fanns hos oss. Jag tog fram den och frågade, om jag skulle läsa en psalm.

»Ja — tag och läs en i slutet af boken, en som handlar om, när människor ska' dö», bad hon.

Jag var mycket litet hemmā i den boken, ty hvarken jag eller min mor hade just brytt oss om religionen. Jag fick upp psalmen 463 och läste den från början till slut:

»O evighet, din längd mig fast förskräcker,
Som början har, men änden aldrig räcker.
O evighet, en tid förutan tid!
Din hugkomst gör, att jag där hissnar vid.

— — — — —
Så länge Gud är Gud och Gud månd' blifva,
Skall plågan ej de dömde öfvergifva,
I mörksens djup. Då lyktas våndan där,
När Herren Gud ej mera evig är!»

Det var förfärliga ord . . . det tyckte jag själf i min nyvakna oro — men — när jag såg på mamma, satt hon upprätt i sängen och var krithvit i ansiktet.

»Hvad skall det bli af mig, Judit? Lägg ihop boken — jag törs inte höra mer . . . Hvad skall det bli af mig? . . .»

Jag kände en häftig ånger öfver min tanklöshet att icke välja en psalm af ett mer tröstande innehåll. Jag förstod icke än, att det ej var jag, som valde. Hvad skulle jag säga henne, som vred sig i vända och bara upprepade: »Hvad skall det bli af mig? Hur skall jag kunna göra bot och bättring, när jag ligger så här? Hvad skall det bli med mig?»

»Kära mamma, lugna dig! Du har väl inte gjort värre ondt än många andra. Och nu har du ju lidit så länge, så du har nog försonat dina synder! — Tänk, hur blind jag var!» —

»Värre än andra! . . . Har jag inte gjort värre än andra? . . . Du vet bara inte, hur mycket ondt, jag gjort, barn lilla! Ack — om någon förtjänar att bli fördömd . . . så är det väl jag . . . Lidit — säger du — inte försonar *det* mina synder . . . Lidandet har jag i slarf och uselhet ådragit mig själf. — Det är alldeles förloradt med mig.»

Det var hjärslitande att se och höra hennes tröstlösa ångest och icke hafva ett ord att trösta med. Mitt eget inre var äfven sönderslitet af skuldkänsla och förfäran, och jag vågade icke bedja till en Gud, som var så sträng i sin rättvisa.

Ingen blund kom i våra ögon den natten, och när dagen ändtligen grydde och solen gick upp, tyckte jag, att äfven denna talade dom och straff öfver oss, fattiga syndare. . .

När jag tittade ut genom fönstret, fick jag spaning på Maja Lisas rödrutiga hufvudduk borta vid ladugården. Hon såg glad ut som vanligt, och jag undrade mycket, hvarför Gud var så god på henne och så vred på oss. Jag förstod det inte, ser du. Jag öppnade fönstret och ropade henne an. Hon såg upp och nickade gladt. Det var som om jag fått se en ängel, när jag såg hennes lunsiga figur med det tjocka, skinande ansiktet. Hon gick åter in i ladugården, där hon hjälpte Stina, mor Brittas gamla jungfru, mjölka korna. O, huru ändlöst lång hvar-enda minut förekom mig, innan hon åter visade sig — och då med en mjölkstäfva i hvar handen.

Om en stund hördes hennes steg i trappan, och

hennes friska ansikte med de glada ögonen visade sig i dörren.

»Hvad står det te' med frua i dag?» frågade hon säffligt, och jag förstår ej, hur hon kunde inlägga en sådan rörande ton i sin sträfva röst.

»Dåligt, kära Maja Lisa! Jag är så öfver mig gifven, vet hon . . . Jag kommer la aldrig in i himlen — för syndens smitta — hon vet —»

Gråten skakade henne så, att jag tyckte mitt hjärta ville brista. Men Maja Lisa såg inte det minsta ledsen ut, utan tvärtom glittrade det till i hennes ögon emellanåt som om hon varit glad åt mors tårar. Det var visdomen, som var fördold för de visa och kloka, men uppenbarad för de fåkunniga.

Hon drog upp sångboken ur fickan och började sjunga:

»Se, det finnes än en hälsofod,
Som din själ från synden ren kan göra;
Två dig väl i Jesu dyra blod,
Så skall Gud din själ till himlen föra.»

»Där är bota, där, frua. Och det hjälper, för se, det har hulptit mig.»

»Men Maja Lisa hade väl inte så mycken synd att svara för, hon, som jag,» suckade mamma.

»För Gud äro vi allesammans syndare, den bäste så väl som den sämste, och ingen har något att berömma sig af för honom. Här är ingen åtskillnad. Jesus tar lika fort bort fruas synder som han tog mina.»

»Ja, kära Maja Lisa, så väl det är! Men ser hon — jag skulle väl ångra och bättra mig först, och — det —.»

»Intet kött kan af lagens gärningar varda rättfärdigadt inför Gud. Men den, som icke håller sig till gärningar, utan tror på den, som gör den ogudaktige rättfärdig, honom tillräknas hans tro till rättfärdighet.»

Hon hade äfven sitt nya testamente med sig, och så läste hon om synderskan i fariseens hus. Det var alldeles märkvärdigt, hvilket ljus och hvilken reda, som fanns där hos den enfaldiga flickan. Det var våra käraste stunder, när hon kom upp och läste, sjöng och resonerade med oss, ty vi voro båda insnärjda i otro och dessutom okunniga som hedningar. Men ljuset gick upp omsider för oss bägge, och nu hade vi det godt med Gud och med hvarandra, tills Gud tog min mamma ifrån mig ett år därefter. Se'n har jag lefvat så här som en enstöring och har aldrig förrän nu allvarsamt tänkt på . . . »

»Att du är en oupparbetad guldgrufva. Tack för berättelsen! Den har gjort dig stor i mina ögon, ty det är märkvärdigt, hvilket adelskap lidandet har med sig. Hvad äro mina erfarenheter mot dina!»

»Och likväl är du en vinträds gren, som länge burit frukt, då jag burit endast löf.»

»Hvad som är frukt, och hvad som är löf, vet Gud allena. Men lif ha vi bägge två, och då skall nog han sköta om sina grenar, så att vi bära mera frukt. Lefver Maja Lisa än? Henne tycker jag om.»

»Ja, hon lefver. Jag har skickat bud, att hon skall komma till symötet till lördag.

FEMTE KAPITLET.

Symötet.

Följande lördag strax efter middagen samlades man första gången till syförening i Ivarssons hem. Nämndemansmorän i Markerud hade fått bref från Judit därom, och hon var glad att få vara med om något så ovanligt. Maja Lisa på Sörknatten förde med sig en gammal halt grannmora, som hörde till de mera fördolda, men som gärna ville vara med. Genom den hjälp, Judit haft af Gunnel under veckan, var hon iståndsatt att infria sina förbindelser redan vid middagstiden och skyndade sedan upp för att taga itu med tillklippning och ordnande af syföreningens arbeten. SjälF hade hon i handelsboden köpt några stufbitar ljust tyg till förkläden, och för öfrigt bestod hvar och en af medlemmarne själF materialen till arbeten, utom Maja Lisa och mor Annika, som fingo strumpgarn af mor Ivarsson. Nämndemansmorän hade tagit med tre styccken drällhanddukar att fälla. Mor Ivarsson skulle sy en skjorta af hemväfdt bleklärf, och Gunnel hade af Judit lärt att brodera på ett örngåttsvar, till hvilket Nanna virkade spets i ett fint mönster. Judit tänkte lämna förkläds-tyger till herregårdsflickorna och började själf sy på en

brickduk, som hon ritat upp, och så var arbetet i gång. Men innan arbetena började på allvar, kom Ivarsson själf in från ägorna och skulle med bibelläsning och bön nedkalla Guds välsignelse öfver den nya syföreningen.

Maja Lisa sken som solen, och hennes små, liffiga ögon strålade af lycka. Gunnel kunde ej taga sina ögon ifrån henne, där hon satt på spishällen med en lycklig min i sitt breda ansikte och med små blinkningar och nickar åt Judit gaf sitt välbehag till känna. Hon var den mest intressanta af dem alla. Gumman Annika, hennes granne och kamrat i fattigdom och umbärande, såg sjuklig och tryckt ut, men ett ljust leende gled då och då öfver hennes gula, tärda ansikte, som vittnade om, att hon tyckte, det Gud var god äfven mot henne.

Nämndemansmorän var en lång siratlig kvinna med mörkt hår och regelbundna drag, som gafvo henne ett aristokratiskt tycke. I sitt tankeutbyte med Ivarsson uttryckte hon sig korrekt och sakrikt och syntes vara van vid att se sitt omdöme gälla något.

Ivarssons plan om byggandet af ett missonshus i närheten rönte hos henne ett kraftigt medhåll, ehuru hon ej visade det intresse för förslaget, som man påräknat hos henne. Hon var en det öfverlagda lugnets och själfbehärskningens kvinna och lät sig aldrig ryckas upp till en hastigt uppflammande ifver, utan beräknade följdriktigt orsak och verkan, innan hon gaf sitt bifall. Änka se'n tvänne år skötte hon sitt stora hemman med två yngre söners hjälp. Den yngste af dem hade kuskat henne till Hedeberga och satt där på en stol tafatt och handfallen

som om han ej visste, hvar han skulle göra af sin knubbiga person, till dess Yngve och Björn kommo in. De voro bra mycket yngre än den främmande nämman-sonen, men de voro karlämnen i alla fall, och så var förtrollningen bruten.

Mor Tilda fick ej taga många styng på sin skjorta i dag, ty hela värdinnebestyret med kaffe och smörgåsbord låg nu på henne. Flickorna borde få vara stilla vid sina arbeten, ty det tog mera för dem än för henne, som började se dåligt. Dessutom ville hon icke taga Gunnel ifrån det lifliga samtalet öfver en föreslagen bibeltext. Allt världsligt pladder, byskvaller och anspelningar på den och den voro af grundsats bannlysta från dessa sammankomster.

Nu kom kaffet in med färska bullar, frestande, mjuka kringlor och stora pepparkakor. I regel fick man ej hafva mer än tre sorters dopp, men hvad som fattades i antal ersattes i de lofligas storlek. Denna regel följdes mest för de mindre bemedlades skull, som ju äfven de en och annan gång ville taga syföreningen, men ock i det syftet att hindra värdinnefåfången att vilja öfverträffa den ena den andra. Gunnel bar omkring kaffet på en stor bricka försedd med duk och en blank nickelkanna. De fattiga kvinnornas ögon myste mot denna inbjudande välfägnad. Sådant kalas bestods dem nog inte så ofta, och äfven den ståtliga nämmanmorän förklarade med sin lugna värdighet att kaffe icke på länge smakat henne så godt.

Vid sextiden kommo herregårdsflickorna. Lyckliga barn! De voro visst de gladaste af dem alla, lika fångar, som helt oväntadt fått sin frihet. Få af dem, som äga den ädla friheten, veta att rätt skatta sin ställning. Med öfversvallande förtjusning förtäljde de båda flickorna, att de hade lof att stanna öfver den offentliga bönestund, hvarmed symötet skulle avslutas klockan åtta. De behöfde inga symaterialer — o nej — det var så kärt för dem att få offra något af sitt eget för den käre Herren, och de hade i boden köpt tyg och garn till hvar sin lilla duk — crémevärgad stramalj, som skulle sys med korsstyng. Mönster hade själfvaste fröken Divén lånat dem. Var det inte stort? Äfven för dem stod varmt kaffe på spisen. Sedan bjöd värdinnan på ett godt smörgåsbord i äkta almogestil, där det fanns tjock, gul siktekaka, hvit hvetelimpa, smör, ost, sötost, äggkaka, färska hårdkokta ägg, rökt skinka och medvurst, kalvkrås, kall stek med flera goda ting. Här var värdinnan icke bunden af någon lag — utom kärlekslagen — och hon tyckte, att de, som voro långväga, väl kunde behöfva en matsmula.

»Se så då, mor Annika, skär inte sönder brödbiten nu! Ta smör, så det syns, på brödet, vet jag! Smaka på ostekakan här, ta lite kalvkrås! I ska' inte vara storbjuden. — Åh visst inte! I har ju inte fått någon middag i dag! Nej, snälla Maja Lisa! ta inte den där lilla brödsmulan! Hon ska' väl äta en ordentlig smörgås, som har gått en hel fjärdingsväg. Vill ni inte smaka på äggen här? Var så god!» — Ja det var ett förfärligt besvär för mor Tilda att få sina gäster att smaka på alla de

goda sakerna, men ett kärt besvär i alla fall, och i hennes »väl bekommet!» låg det en påtaglig mening.

»Nanna äter bara smörgås och ost. Ska' hon inte smaka på mammas goda kalfrås eller steken?» frågade nämmansmorän, som hade ögonen med sig.

»Jag äter inte andras dödsqual! Jag vill inte lefva af andra varelsers lif!» svarade flickan och vände sig hastigt från bordet.

»Hon har sitt för sig, hon», anmärkte mor Tilda lågt som svar på nämmansmoräns förvånade min.

Emellanåt måste Judit sjunga en och annan sång, och alla lyssnade spändt till hennes vackra, rena stämma och uttrycksfulla betoning. I synnerhet grep hennes sång Maja Lisa, som stirrade på henne i stum förvåning. Hon hade ju sjungit in Judit i de heligas samfund, »men nu sjöng Judit henne in i paradiset med både kropp och själ», sade hon häpen, när hon fått mål i munnen. Hvem kunde tro den tysta, trumpna sömmerskan om sådant? Under tiden klippte hon till, ritade och gaf råd med en drift, som visade, att en ny liffsimpuls fyllde henne. Det var roligt att kunna göra något för den Herren, som gjutit ett aldrig anadt solsken öfver hennes lif.

Bud hade sändts till alla grannar utomkring, att det skulle bli bön hos Ivarssons kl. åtta. Hedeberga låg i en folkrik trakt, och under Skuggvik fanns en hel del torpare och statfolk. Nu var nyfikenheten en god pådrifvare, ty ryktet, att Ivarssons voro läsare, hade gått öfver trakten med vindens fart, och snart var det stora

rummet, där sittplatser voro anordnade medels bräder, lagda på trästolar och bockar, öfverfullt af gamla stapplande gubbar och gummor, medelålders män och kvinnor, ungdom af båda könen, samt en stor skara barn, som icke låtit den sena timmen eller de långa vägarne i höstkylan afhålla sig från det alldeles nya nöjet att vara med på ett läsmöte.

Ingen enda mer än Ivarssons, Judit och Maja Lisa hade sångbok; därför öppnades sammankomsten med af-sjungandet af en psalmvers, i hvilken en och annan lojt instämde. Efter bönen skulle Judit sjunga en sång. De församlade sutto som förtrollade och lyssnade med öppna munnar till de skära, fylliga tonerna, hvilka likasom smekande brusade fram öfver deras hufvuden. De begärde ännu en sång, och det var roligt att få sjunga ut nu — något, som icke händt sedan hon stod som första sopran i en sångförening i G., där hennes röst fått en viss utbildning. Ja, det var ljuft att sjunga den »ljufvaste sång, som ingen är lik; sången om Herren Jesus.»

»Det låter som hon hade gullsträngar i halsen», hviskade Maja Lisa till Gunnel.

»Ja, det kan hon ha råd till; för se, hon har en guldgrufva inom sig», hviskade Gunnel tillbaka med mystisk min.

Ivarsson reste sig från stolen framme vid bordet och såg ut öfver den församlade skaran.

»Go' vänner», sade han enkelt och hjärtligt, »vi ha ingen predikant eller talare af profession ibland oss i afton, och vi kunna således icke få höra en följdriktig

predikan, som ni kanske hade tänkt. Men Guds ord ska' ni få höra i alla fall, ty, fast jag inte kan predika, så kan jag läsa innantill. Och det vill jag då göra med bön och begär att ordet, det lefvande och kraftiga, måtte finna öppna hjärtan, där det kan slå rot — så att det inte må bli därmed som med säden, som utsåddes på den trampade vägen eller på den hårda klippan, eller i den törniga tegen, som I alla hört om. Och ger Guds ande mig nåd att då och då göra en enfaldig tillämpning på något, som här står, så hoppas jag, att I inte ha något däremot, och så skall Gud välsigna sitt eget ord, ty han har intet anseende till personen.»

Med tydlig och van organ läste han texten om fyra-handa sädesåkrar, bad innerligt om Andens närvaro och gjorde sedan på sak gående praktiska tillämpningar af det lästa. Han antog ingen predikoton, ej heller sökte han göra sitt tal grammatikaliskt efter regler, som han själf icke fullt kände men gissade sig till att vara de rätta. Han talade naturligt, öfvertygande, hjärtevarmt, såsom en, den där själf upplefvat det, han framställde, och hans tal förfelade icke sin verkan. Det var just ett tal för sådana åhörare. De kunde fatta och förstå talarrens mening, det sågs på hvarje öga, som oafåtligt var riktadt på honom, ty ung och gammal, hvar och en, tyckte, att han talade särskildt till dem.

Efter en gripande afslutning och ännu en sång reste sig den samlade skaran, männen bockande och kvinnfolken nigande, och så utrymdes småningom den öfver-

fulla stugan, och de gingo hvar och en hem till sitt i höstmörkret, gruppvis samtalande om det, de nyss hört.

Nämmansmoran från Markerud öfvertalades att stanna öfver söndagen och öfvervara söndagsskolan. Judit skulle sjunga för barnen samt hafva en berättelse, och Gunnel skulle gå igenom dagens text med dem.

Med lätt hjärta och lätta steg gick Judit upp till sitt. Hvilken vecka detta varit för henne, och hvilken dag denna sista i veckan. Den stora tomheten i hennes lif var icke mer; den var utfylld. Nya, okända krafter rörde på sig i hennes inre värld, och hon kände, att lifvet äfven för henne var värdt att lefva.

När hon lagt sig till hvila, hade hon så mycket att tänka på, att hvilan blef det just inte så mycket med. Hvarför hade det ej varit henne nog att äga Guds nåd och delaktighet i Jesu försoning? Hvarför kunde ej detta fylla hennes själs tomhet och trängtan? Låg det icke en fin egenrättfärdighet i hennes nya lust att själf vilja vara och göra något? Tänk, om hon började på med att sätta en sådan kristendomsutöfning framom delaktigheten i Kristus själf . . .

Det skulle hon fråga Ivarsson eller Gunnel om — men — hur det kom sig, så gled svaret tyst och stilla fram ur den kunskap i ordet, hon genom flitigt själfstudium förvärfvat sig. Sedan hon en stund tänkt på språket: »*Icke af gärningar, på det ingen må berömma sig*», kom fortsättningen klart och afgörande:

»*Ty vi äro hans verk, skapade i Kristus Jesus till*

goda gärningar, hvilka Gud har förut beredt att vi skola vandra i dem.»

Hon såg af denna vers, att hon aldrig skulle kunna göra nog; mycket mindre *för mycket*.

Ett svärd, som aldrig drages ur skidan, måste förtära sig själf och rosta bort. En lem eller muskel, som aldrig sättes i rörelse, förlamas och förtvinar omsider. Ett pund, som gräfves ner, ger sin ägare ingen ränta.

»Gå i dag i min vingård, ej fåfäng nu stå,
Ty säden är mycken, arbetarne få»,

hade hon sjungit på mötet. Gällde väl dessa orden henne eller andra? Hade hon ej stått fåfäng länge nog och bara sett på, hur ogräset växte och tog öfverhand både utomkring och — inom henne? Var det väl att förtrösta på egen kraft, om hon nu ville gripa sig an och göra den nytta för sig i sin Herres vingård, som han själf gaf henne nåd till!

Nej, — det hade nu kommit därefter, att Kristi kärlek kändes som en tvingande kraft. *Hans* var således kraften — icke hennes egen.

Dessa många begrundande ansikten, som hon sett vända mot den talande däruppe, drogo åter förbi hennes inre syn, och hon kände djupt, huru alldeles ingenting blifvit gjort för att föra dessa irrande får till deras rättmätige herde förrän nu. Med undantag af ett ytterst ringa fåtal voro ju de flesta af dem får, som icke hade någon herde, och det var ängsligt att tänka på, att alls ingenting blifvit gjort för att föra dem ur deras mörker.

Skulle hon nu få aktas värdig att göra något — att med sin ringa tid och gåfva vara med om ett räddningsarbete, företaget i afsikt att söka rycka upp sjunkande människosjälar ur det syndahaf, som brusade och svallade rundt omkring henne, och hvars olycksbådande då hon nu tyckte kom henne in på lifvet, efter att förut hafva nått henne blott som ett aflägsset eko, för långt borta att beröra henne.

O, hur döf hon dittills varit! Hur god var ej Gud, när han sände Gunnel i hennes väg! — Hon hade kommit in i en af dessa tanke-sammanställningar, som lik en kedja låter den ena länken gripa in i den andra, för att bilda ständigt nya ändlösa länkar — så vanliga under sömnlösa nätter.

Huru god Gud var, som sände Gunnel i hennes väg! Hon, med sitt färgskiftande, glänsande colibriväsande, hvaröfver hennes djupa, åt det mystiska lutande, andelif bredde någonting dämpadt, hvilket välgörande inflytande hade hon icke redan utöfvat öfver Judits tänkesätt!

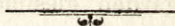
Hur olika hon och Nanna voro! Och likväl var hon nästan känsligt berörd af denna slutna, oåtkomliga varelse. Hvad låg det under detta stilla yttre — i dessa stora, dunkla ögon, som liknade en djup, lugn flod i kvällsskymning, men hvarur man hvarje stund kunde vänta att sagans näcken skulle plötsligt uppstiga med guldharpan i hand?

Att hon hade en skarp iakttagelseförmåga och ett kraftigt omdöme hade Judit ofta iakttagit. Men *hvad* gjorde henne så olik de andra i familjen?

Under Ivarssons föredrag hade Nanna suttit vid ett litet bord bakom den samlade åhörareskaran och bara bläddrat i en illustrerad resebeskrifning, som låg där; och sedan efteråt, då där talades om Jesu Kristi stridsmän och den andliga vapenrustningen och nämnmansmorän frågat henne, om icke äfven hon stod med i ledet, blef svaret:

»Nej, — jag hör till de neutrala», — allt till den goda kvinnans förbryllande och förvåning.

Hur skall det komma att kännas att hafva henne på tu man hand en hel vecka? Inför detta lefvande problem kände hon sig ganska »enkel». Hur kunde Gunnel förutsätta...? Nej — det var omöjligt...

SJETTE KAPITLET.

Guldnyckeln.

Söndagen med sitt klara solsken, sitt glada samkväm, sin påbörjade söndagsskolverksamhet med liflig sång, eggande frågor, strålande barnaögon, förlägna miner, tafatta och dumma svar, hörde redan till det förgångna, och måndagen uppgick med mulen himmel, trist regndusk och våta gräsvallar. De hvitstammiga björkarne i hagen nedanför ladugården glesnade mer och mer i de gulnande kronorna, och löfträden där borta i parken omkring Skuggvik antogo dag efter dag allt mera denna höstens säregna färgsammansättning af rödt, skärt, gult och grönt, som i all sin prakt är sommarens säkraste dödstecken. Regnet sorlade enformigt och tröttande mot de små rutorna, och Judit tyckte i dag, att hennes låga rum med sina säkra tecken till förfall såg dystrare ut än förut. »Jag är bortskämd af ljuset och trefnaden däroppe», tänkte hon, »och inte en smul bättre blir det, när Nanna kommer, tyst och sluten som vanligt. Hennes närvaro skall blott lägga nya tyngder på mitt sinne...»

»Hvad jag dock måtte vara för ett ombytligt stycke», fortsatte hon själföfrebrående. »I går såg jag mig och

hela lifvet i ljus och triumf. I dag är mitt inre likt hösthimmelen, och den *gamla* Judit har kommit åter...»

Hon kunde inte få sina tankar från Nanna. Det gjorde henne i alla fall ondt om barnet, som ej kunde dela de andras glädje. Hon måtte ha något hemligt lidande, som tärde i hennes inre. Hon var för ung att vara offer för den vanligaste af unga flickors tortyr, ett olyckligt tycke, och hon syntes ej heller vara upplagd för något i den vägen. Men *något* var det, som jämte kroppslig svaghet tärde bort hennes ungdomsglädje och gjorde henne sluten och oåtkomlig. Såge man ej den verkliga ömhet, hon rönste hos sin omgifning, kunde man frestas tro, att hon var det enda svarta fåret bland de hvita; men därtill fanns ingen möjlighet.

Någon gång då och då hade hon kommit upp i syrummet under Gunnels vecka, och Judit lade med förundran märke till, att den unga flickans blick, som, enligt Gunnels omdöme, liknade en frusen sjö, där den blå vinterhimlen speglade sig i klarisen, ibland fick lif och värme, då den fästades på Judit och hon trodde sig vara obemärkt. Och då glänste och strålade dessa ögon, som om en i bojer smidd ande för en stund fått begagna dem som fönster för att blicka ut öfver lifvet igenom dem.

På den utsatta timmen kom hon med frånvarande utseende och släpande gång och hälsade god morgon med ett leende, som dog i flykten. Hon hade med sig från mamma goda smörgåsar med ost på för sig och kallskuret för Judit samt grädde till förmiddags-

kaffet. »Det skall smaka mig bättre här hos dig än hemma», sade hon.

Judit hade brådtom i dag och behöfde väl en handräckning. Men det såg hon genast, att här blef ej stor hjälp att påräkna. Judit behöfde icke varna henne för att öfveranstränga sig, ty om en stund lade hon syarbetet ifrån sig och sade med trött min: »Jag vill hellre lära mig att brodera än att sy klädningssöm. Kan jag inte få det, Judit?»

Det var ingen lätt sak för Judit att lofva det. Undervisa i broderi, som är så tålmodspröfvande, och nu i all synnerhet, när hon själf var i behof af hjälp med en brudklädning! Men hon hade ej hjärta att säga flickan detta.

»Det finge du gärna, lilla Nanna, och det skulle nog roa dig mer — om jag blott hade tid att rita upp något åt dig.»

»Jag har några mönster själf, fast jag inte vet, hur de ska' utföras. Jag skall taga dem med mig i morgon; men nu skall jag försöka hjälpa dig.»

Hon sökte ock att göra sitt bästa. Hon, som Gunnel, hade godt handlag, men Judit såg väl, att det gick utan håg och intresse. Hon hade så gärna velat öppna ett samtal med den tysta flickan, som kunde beröra hennes inre och låta Judit få en blick ditin. Men det gick som det ofta händer, då man liffigt önskar att kunna säga något; man får ingenting att säga.

Gunnels idé med guldnyckeln sväfvade för henne, och hon smålog därvid omärkligt. Är väl guldmalmen

uppbruten än? Eller soffrad? Hur skall det väl kännas, när guldet skall i degeln?

Men tänk, att inte Gunnels ord lämnade henne någon ro! Hon borde ju söka göra något för detta stackars lamm, som gent emot den gode herden intagit en negativ ställning. Hon kände, ehuru motvilligt, som om hon vore ansvarig för denna unga själ, som själf oförbehållsamt uttalat sin otro, och som Gud nu fört i hennes väg. — Hon suckade i sitt hjärta till Gud om ljus och visdom.

På eftermiddagen kommo långväga släktingar till Ivarssons, och Nanna skulle stanna inne. Det var nästan en lättnad, tyckte Judit.

Dagen därpå förde Nanna med sig en liten skrifportfölj med de omtalade mönstren och lade på Judits säng.

»Skall Nanna börja brodera i dag?» sporde Judit.

»Inte i dag.» Jag skall försöka vara flitig och hjälpa dig, medan du har så brådt. Men jag tog med mönstren i alla fall. Vi kunna se på dem sedan.»

»Nanna, du sade en gång, att du inte är Guds barn; kan det vara möjligt?»

Det syntes som om Nanna icke var oförberedd på denna fråga. Hon såg upp och svarade:

»Hvarför skulle inte det vara möjligt? Det ser du väl, det...»

Det låg ett uttryck af trots blandadt af undertryckt smärta i tonen.

»Men, Nanna, hvarför är du inte det? Hvad är orsaken?»

»Det är ju något, som ingen kan taga af sig själf, vet du väl...»

»Olika delar himlen sina gåfvor,
och ingen svarar för, hvad han ej undfått!»

Så säger Tegnér», svarade flickan kort.

»Men hans ord har ingen tillämpning här. 'Den, som vill, han får taga lifvets vatten för intet', så säger Herren. Din ursäkt duger inte, lilla Nanna...»

»Ja — då är det väl på det viset, att jag inte fått viljan än», svarade Nanna sväfvande på målet.

»Nanna, det ligger bestämdt något inunder detta motstånd hos dig...»

Det låg något imponerande i Judits ord och min. Hon kände sitt inre i starkt uppror såväl af medlidande med den unga flickans andliga ståndpunkt som af nit för sanningen.

Nanna teg och sydde. Så såg hon upp som om hon velat tigga om förståelse och sympati.

»Det ligger mycket inunder där», sade hon slutligen, »mycket, som hvarken jag eller du kan förstå oss på...»

»Nanna, säg ändå hvad det är...?»

»Hvad vet jag... det är de mörka djupen i min natur — dessa bottenlösa afgrunder af otro och tvifvel...»

»Men — Gud älskar dig, Nanna, och väntar att få hjälpa dig öfver djupen...»

»Jaså — gör han det? — Det har jag inte märkt.» Det låg något så gäckande i tonen att Judit häpnade.

»Kära barn — det vet du nog, att han gör. Du har vuxit upp i en luftkrets af varm, innerlig gudsfruktan,

där Guds kärlek till syndare alltid utgjort grundtonen. — Det är ingen nyhet för dig, det vet jag nog. — Men — du behöfver att tro det... Så har du alltid rönt kärlek och öm vård i ett godt af Gud välsignadt hem. Hvad skulle komma dig att tvifla på Guds kärlek?»

»De äro väl tvungna att fördraga mig, när jag en gång kommit i denna världen och det är faktiskt, att jag nu är här. Men — var säker du, att om jag fått välja — inte hade jag valt att komma hit...»

Hon slöt läpparne fast tillsammans med ett uttryck af djup bitterhet.

Judit sydde och undrade. Hvad kunde det vara, som gifvit denna unga flicka en så dyster åskådning af sin tillvaro, och hur skulle den botas?

»Jag kan rakt inte förstå, att du har annat än din sjukdom att vara ledsen för, lilla Nanna. Och du är på väg att bli bättre, har jag hört.»

»Jag blir aldrig bättre... Min tillvaro förekommer mig lik en förkrympt växts, som behöft att stå i solen, men som i stället blir skuffad djupt, djupt in i skuggan... Jag undrar blott, hur Gud kan dela så olika, om han är kärlek, som du säger — och om han — ja — han skulle väl inte slösa alla möjliga tänkbara fördelar på en del människor och låta andra vara utarmade på allt — utom ouppfyllda önsknigar...»

»Jag fattar inte, hvar du är hemma nu, Nanna! Är det du, som är vanlottad? På hvad sätt skulle du vara det? Du har ett godt hufvud, ja ett öfverdådigt — det förstår jag ju. Och därtill ett fint, intelligent utseende...»

»Fint!» — Nanna gjorde en föraktfull knyck bakåt med hufvudet, »sjukt och slappt och motbjudande, säg — så talar du sanning.»

»Hvad du är orättvis! Jag tyckte strax om ditt lilla bleka ansikte, fast Gunnel ser mera frisk och blomstrande ut, förstås. Men ni fullända hvarandra...»

»Ja, ungefär som en liten vissen hvitväppling och en skär fyllig törnros. Den enas obetydlighet tjänar blott att än mer förhöja den andras prakt...»

»Men, Nanna — du är väl inte afundsjuk på din egen syster! För det första har du intet skäl därtill, och för det andra har jag trott dig för högsinnad att afundas andra. Afunden är en bitter rot, som Gud...»

»Asch, prat! — Gud anser mig icke så mycket värd, att han skulle bemöda sig om att utrota något som helst ondt ur mitt inre. Hos mig får nog ogräset växa vildt och obehindradt — så mycket det hinner... Hvad gör det, om det växer nässlor på en sophög...?»

Det låg en utesägligt djup bitterhet i flickans röst, som innebar mer än orden uttryckte. Judit var öfvervåldigad. Hon kände sig maktlös och svarslös gent emot denna underliga företeelse.

Där var ett sjäslif fullt af möjligheter — ett virrvarr af tankar, känslor och förnimmelser — men allt snedvridet — och orden vittnade om ett skriande behof af något förmedlande — något, som skulle mäktat att bringa reda och harmoni i detta kaos.

Hon fäste en blick af öfverraskning och varm inner-

lig medkänsla på detta bleka ansikte, som tycktes hafva styfnat till is.

Denna blick ur dessa milda, bedröfvade ögon tycktes tränga igenom den unga flickans ögonlock. Hon såg hastigt på Judit och ansiktet tinade upp. Så brast hon ut i våldsam gråt, och Judit lät henne gråta. Att den stackars flickan var oförstådd, fastän älskad af sin familj, blef henne mer och mer tydligt, och det var som om flickan haft en förnimmelse af Judits tankar.

»Judit», sade hon, när hon något så när lugnat sig, »låt mig tala vid dig — endast *dig* — hör du det. Jag känner som du skulle bättre förstå dig på de mörka djupen i mitt inre än någon annan. Det är ibland omöjligt för mig att tro på en personlig Gud. Om han funnes och är sådan, ni säger: god och rättfärdig, så skulle det inte finnas så mycken skriande olycka i världen, så många skärande missljud i det mänskliga lifvet. — Nej, försök ej några motbevis — afbryt mig inte — låt mig sjunga ut nu! En annan gång är kanske min tanke bunden och min tunga förstummad. Det är inte bara här i min familj, det är så olika deladt; se dig omkring ute i lifvet. Hur full är icke världen af vanlottade, missförstådda, föraktade, fattiga och på allt sätt olyckliga människor! De ha ej framför andra förskyllt att lida — men de äro intvingade, insnörda i lidandet, och det kommer ofta öfver dem oundvikligt, oemotståndligt som en snölavın; och de måste låta sig krossas därunder, medan andra sitta i ett ständigt solsken, som gör lifvet till en fortgående rad af njutningar för dem. Och på slutet

skall det dock icke fästas något afseende vid den skriande olikheten här under jordelifvet, utan endast därpå, att somliga omfattat vissa lärodogmer och hålla dem fast — och det skall öppna paradiset för dem — men alla andra . . .»

Rörelsen öfverväldigade henne, och hon tvärtystnade.

Judit var förstummad en stund. En sådan svada var nästan onaturlig för detta omhuldade barn, som aldrig rönt annat än kärlek. Hon måtte hafva insupit dessa åsikter från annat håll.

»Nanna», frågade hon, »har du yttrat dig så för någon af de dina?»

Nanna skakade nekande på hufvudet.

»Det är kanske illa, att du inte gjort det. Men du måtte ha läst några fritänkareskrifter —?»

»Aldrig! . . .»

»Du har väl inte heller träffat tillsammans med någon, som bibringat dig dessa åsikter, hvilka sedan tagit bestämd form och mognat till i ditt eget omdöme? —»

Nanna skrattade till under tårarne.

»Du ser tvärt igenom mig med de där bruna ögonen», sade hon. »Nå, så hör då. — När jag var i staden för att få sjukgymnastik, bodde jag hos en fru, hvars man var hvad du kallar fritänkare, och han talade ständigt om sådana där missförhållanden, som lifvet är så rikt på. Till en början tyckte jag det var hemskt att höra hans åsikter, men så småningom började jag inse, att han hade rätt, och snart tyckte jag detsamma som han. Hvar hade jag haft tankarne, som inte kunnat se precis

detsamma? Och se'n en gång dessa tankar fått rot-fäste, ha de bara vuxit ut, och nu ser jag med mina egna ögon och inte med en annans.»

»Du tycker dig vara själfständig nu . . . men vet du — det är bara osjälfständighet, och det förundrar mig storligen, att du med ditt goda förstånd och din kristliga uppfostran så lätt blifvit 'de dårars stallbroder' . . .»

»Fy, Judit! Du börjar bli lik de andra. Hårda, obevista domar och själfkloka, kärlekslösa omdömen . . . Är det humant att kalla en verkligt bildad person dåre för det att han vågar hysa själfständiga åsikter?»

»Dårarne säga i sitt hjärta: Det finns ingen Gud. Fördärf och styggelse är deras onda verk. Det är Guds ande själf, som fäller detta omdöme, och det kan icke jäfvas», svarade Judit bestämdt. »Jag undrar inte längre på, att du känner dig olycklig, stackars barn, när du står under ett sådant olyckligt inflytande. Visste dina föräldrar, att den där mannen var en otroshjälte?»

»Det visste de inte. — Hå — då hade jag väl hellre fått vara utan gymnastik! Men frun var ju religiös — ett riktigt sjåp för öfrigt. Men det var synd om henne, för han hade nog ett svårt, dystert lynne.»

»Det kan jag väl tro! — Tror du, att en fritänkare kan känna sig lycklig — eller kan göra någon annan lycklig?»

»Det är just det, att man ser lifvet sådant det är, utan att söka med religionens tillhjälp kasta ett konstgjordt ljus däröfver. Säg mig sanningen, Judit! Har du alltid varit lycklig, se'n du blef omvänd?»

»Om jag icke alltid varit lycklig, så har det berott på min egen felaktighet. Och dessutom *känner* en troende sig icke alltid lycklig, ehuru man verkligen är det.»

»Ah — prata om att vara det man icke känner? Hvad skulle det egentligen tjäna till? Att *känna* sig lycklig är att *vara* lycklig — så tänker jag. — Om jag en gång med nödvändighet skall bli sinnessjuk, så ville jag väl hellre vara en fattig dåre, som fröjdades öfver en inbillad rikedom, än en rik sådan, som grämde sig öfver en inbillad fattigdom. Har jag inte rätt?»

»Långt därifrån! Antag, att dessa bägge dårar vaknade upp från sina inbillningar och finge se saker och ting i sitt rätta ljus; hvem af dem vore då den verkligt lycklige, mänskligt sedt?»

»Det är ju klart — men — när skall väl ett sådant uppvaknande ske? ...»

»Med all säkerhet då, när alla inbillningar måste skingras för sanningens ljus — nämligen i tillvaron efter döden. Lögn och sanning bli då lika vidt åtskilda som de, hvilka här varit sanningens eller lögnens barn.»

»Om jag blefve öfvertygad, att det finns en Gud, skulle jag ge dig rätt — men —»

»Nå, men om inte Gud finns, så finns heller ingen satan — eller hur?»

Nanna höjde blott på axlarne.

Judit fortsatte: »Och om ingen satan finns, hvifrån kommer då allt det onda i världen, som gör människorna elaka, fördärfvade och olyckliga? Tror du måhända på ett blindt öde!»

»Inte det heller.»

»Men hvad tror du då? Om det inte finns en Gud, som har skapat människorna, hur ha de då blifvit till! Hur har människan fått några goda egenskaper, om ej en god Gud gifvit henne dem? Om det nu är på det viset, att människan blifvit till utan något annat upphof än naturkrafterna, så är hon väl sådan som naturen — eller hvad du kallar det — har gjort henne, och då är hvarenda människa ansvarsfri, hurudan hon än är, ond eller god. Och om det godas och det ondas princip absolut inte finns till, så finns väl inte hvarken godt eller ondt till — och då är ondt och godt bara en begrepps-förvirring hos oss, som inte är värdt någonting. Och för öfrigt — finns ingen Gud, så finns heller intet lif efter detta, och då tycker jag, att hvarje tänkande människa, som lider af missförhållandena i lifvet, borde göra slut på tillvaron så fort som möjligt. Då är ju lifvet icke ens värdt att lefva. Då är 'lifvets lott ej lifvets möda värd'.»

»Det vill säga, du gifver mig det rådet, att jag — du tycker, att jag — borde beröfva mig lifvet!»

»Ja, för så vidt det icke finns någon Gud och ett lif efter detta, och du *vågar* att göra det.»

»Nej, Judit, nu går du för långt . . .»

»Det gör jag visst inte. Jag förer blott konsekvensen ut till sin spets. Allvarsamt sagdt tycker jag, att fritänkare ha det bra mycket sämre ställdt än vi, som tro på en kärleksrik Gud, uppenbarad i Kristus Jesus.»

Judit kände med ledsnad, att hennes bevisföring var både svag och bristfull, och hon vågade knappt möta sin motståndares forskande ögon. Plötsligt reste Nanna sig upp och kastade passioneradt sina armar om Judits hals.

»Ja, du har det bättre ställt än jag — du är lycklig, du, och jag ville vara lik dig, om jag blott kunde.»

»Och Gunnel?» sade Judit frågande.

»Ja — Gunnel är som hon skall vara, fast jag är stygg...»

»Nanna! — kom ner och ät midda-a-a-g!» ropade Lydia nerifrån gården, och Nanna lämnade Judit ensam med sina nya stridiga intryck.

När Nanna gick, släppte hon in Hvitis, som gjorde ett språng upp på sängen, hvarvid Nannas portfölj föll ner och en hel del papper ströddes omkring i fallet.

Judit plockade skyndsamt upp dem med den tanken: »Hvad grisen bryter» o. s. v. Där var icke endast mönster. På flera pappersblad voro små bitar på både vers och prosa, skrifna med Nannas vackra, raska handstil.

Judit kunde icke neka sig nöjet att se på några af dem. Där stod på ett pappersblad:

»Det bor en evig oro i min själ,
En oro, som all fröjd och frid föröder;
Den oron flyter — o, jag vet det väl —
Utur ett vanskött sår, som åter blöder...»

Judit läste öfver den lilla versen två gånger, lade papperet åsido och tog ett annat. Där stod:

»Blanda mitt brinnande hjärteblod
 Vill jag med ögonens tåreflod,
 Dränker i denna ström
 Hoppet, som dolt sig i hjärtats gömma...
 Ungdomens fagraste dröm...
 Kunde den drömmen jag sluta att drömma...»

Judit läste och undrade: Har Nanna skrivit detta?
 Är detta en röst från hennes inre värld — en röst, som
 kanske får förklinga som en ton i öknen?

Se där åter en utgjutelse:

Mörka åskmoln min andes synkrets förvilla...
 Stilla, snabba, oroliga tanke, — stilla! —
 Rör ej mitt trötta, domnade hjärta!
 Väck ej till lif dess slumrande smärta!
 Långe det ensamt har kämpat en hopplös strid;
 O, låt det arma hvila — slumra i frid! o. s. v.

Se där ännu mera:

Bort bisarra tankevåg, som jagar
 Genom hjärnan — och går upp i skum!
 Tänk, hur dum jag är, som går och klagar,
 Att jag icke blef — än mera dum —
 — Om en bok till ro mig kunde locka —
 Men — jag läst dem om och om igen.
 Inga blommor finns för mig att plocka,
 Lefnadslusten dog för länge se'n...

Jo, nu vet jag — jag skall skriva... skriva
 Mina tankars virrvarrs dunkla lopp.
 Djupt i hjärnans gömslen vill jag rifva
 Efter ljus — om blott en liten snopp —
 Själf har jag dock ingen eld att tända
 Svartbränd veke — o, jag väl det vet —
 Om ej himlen vill en gnista sända,
 Får den blifva släckt i evighet...

När Nanna återkom efter middagen, talade Judit om, hvad katten hade ställt till, och hvad det haft för följder.

Nanna rodnade, något som aldrig händt, sedan Judit känt henne.

»Blef du ledsen för att jag läste dina versar?»

»Ledsen för det? Du tar väl ingen skada af dem», sade hon med lätt ironi. »Jag kom inte ihåg, att jag hade dem i portföljen. Du är nog den första, som läst dem. De sakna för öfrigt allt värde.»

»Och du har författat dem själf!»

»Det kommer för mig så där, när jag är ute och går, och så skrifver jag opp det, när jag kommer in — fast det inte är något innehåll däri.»

»Du kunde kanske blifvit någonting 'vittert', om du fått studera...»

»Tala ej om'et, Judit!... Det är som du rörde i ett öppet sår. — Ser du — denna storhetsidé, denna törst och längtan efter ett ouppnådt mål, som hägrar i ett aflägsset fjärran — en längtan att få utveckla mig åt ett annat håll än det, som vanligtvis består bondtöser — detta är min hjärtsjukdom, som gör mig avvogt stämd mot Gud och människor...»

»Men har du aldrig talat med dina föräldrar därom?»

»Jag tycker de borde förstå det ändå. Men de äro så genomgående praktiskt anlagda allesamman, och de vilja offra på missionen alla de medel, som inte med nödvändighet gå åt för gården och hushållet. I våras fick pappa ett oväntadt arf från en släkting, som dött i

Amerika, och då började hoppet röra på sig här inne — för ser du, pappa visste nog, hvad jag ville. Men — då köpte han det här hemmanet — och — så — skall Gunnel — i missionsskola — och — *mig* har han inte råd att kosta på . . . »

»Men du har väl ändå varit i någon högre skola? Du begagnar så ofta uttryck och talesätt, som alls inte äro vanliga bland allmogen. Många af dem förstår jag inte ett dugg.»

»Nej, du — jag har bara gått igenom vanlig folkskola. Men ser du, jag läser allt, jag får tag i, och jag inte bara läser, utan jag tänker — och gömmer. Allt det där ligger i min natur . . . »

»Jag tycker synd om dig, Nanna — ja, det gör mig verkligt ondt om dig, du stackars lilla fångna skogsfågel. Men nog tror jag, att dina föräldrar handla efter en högre ingifvelse. Att din far köpte Hedeberga, kan jag aldrig se annat än som en Guds skickelse. Gud vill nog hafva korsets fana planterad äfven på denna mörka trakt. — Och Gunnel skall i missionsskola, säger du?»

»Ja», svarade Nanna med ett försök att bemästra sin röst, »hon ämnar bli hednamissionär.»

»Jaså — ja det passar hon säkert till. Du skall få se, hur glad du blir den dag, då du får höra om, hur mycken välsignelse hon varit till ute på missionsfältet. Säkert har hon där en hög och helig lifsuppgift att fylla. Din sjuklighet har väl äfven bidragit till att göra dina föräldrar tvekande, om det vore rätt att sända dig till

ett läroverk, där du lätt kunde blifva öfveransträngd. Hvad har du egentligen önskat bli?»

»Hvad? Ja, det kan jag knappt säga på rak arm. Men jag ville ha någon skolbildning — läsa språk och historia, så jag kunde slå mig på skriftställer — och — tänk att få komma i umgänge med beslätade andar — att få skåda ut öfver konstens och litteraturens synvidder . . .»

»Ja, det vore ju goda saker — men då ville jag hellre med Gunnel se ut öfver syndens och otrons synvidder för att kunna hjälpa till att där sprida ljus och lif, medels frälsningens evangelium, i kraft af Guds helige ande.»

»Ja, det är ju klart, att I bägge skola hålla ihop. Jag får fortsätta min väg ensam och oförstådd som förut . . .»

»— Till dess du lägger din hand i Jesu hand och säger till honom: 'Led mig efter ditt råd!' och låter se'n alla egna tankar fara . . .»

»Och ungdomsdrömmarne?»

»Ja, du behöfver bara lämna dem åt honom, så låter han dem blifva verklighet på ett bättre sätt än du anar. Se'n blir du nog tillfredsställd och lycklig, och så skrifer du sånger till våra möten och söndagsskolan, och då skall din gåfva bli helgad till ett offer åt Herren, du stackars poetissa!»

»Skulle du vilja sjunga mina sånger då?»

»Jag skall sjunga dina sånger hellre än några andra.»

»Sjung något för mig nu, Judit!»

Och Judit sjöng:

O store Gud, när jag den värld beskådar,
Som du har skapat med ditt allmaktsord,
Hur där din visdom leder livvets trådar,
Och alla väsen mättas vid ditt bord;
Då brister själen ut i lofsångs ljud:
O store Gud! O store Gud!

När jag betraktar himlens höga under,
Där gyllne världsskepp plöja etern blå,
Och sol och måne mäta tidens stunder
Och växla om, som tvenne klockor gå;
Då brister etc.

När jag hör åskans röst i stormen brusa,
Och blixstens klingor springa fram ur skyn;
När regnets kalla, friska skurar susa,
Och löftets båge glänser för min syn;
Då brister etc.

När sommarvinden susar öfver fälten,
När blommor dofta invid källans strand,
När trastar drillar i de gröna tälten
Vid furuskogens tysta, dunkla rand;
Då brister etc.

När jag i bibeln skådar alla under,
Som Herren gjort se'n förste Adams tid,
Hur nådefull han varit alla stunder
Och hjälpt sitt folk ur livvets synd och strid;
Då brister etc.

När jag hör dårar i sin dårskaps dimma
Förneka Gud och håna, hvad han sagt,
Men ser likväl, att de hans hjälp förnimma
Och uppehållas af hans nåd och makt;
Då brister etc.

Och när jag ser hans bild till jorden sväfva
 Och göra väl och hjälpa öfverallt;
 När jag ser satan fly och döden bäfva
 För Herren i förklarad korsgestalt;
 Då brister etc.

När tryckt af syndens skuld jag faller neder
 Vid Herrens fot och ber om nåd och frid,
 Och han min själ på rätta vägen leder
 Och frälsar mig från all min synd och strid;
 Då brister etc.

När slutligt alla tidens höljen falla,
 Och i åskådning byter sig min tro,
 Och evighetens klara klockor kalla
 Min frälsta ande till dess sabbatsro;
 Då brister själen ut i lofsångsljud:
 Tack, gode Gud! Tack, gode Gud!

De sköna poetiska orden slogo an på den unga poetissan och isen var bruten, så att hon blef öppen och meddelsam. Hon lät sin nya vän skåda in i djupen af det »kaos», som hon kallade dessa halft oförstådda tankar, känslor och intryck, som en i hög grad poetiskt anlagd natur har att lida af, så länge den icke funnit förståelse af någon, ej heller någon möjlighet till utbildning.

Hon drog Judit med sig i det hemlighetsfulla, det tysta i skogen, in i höstnätternas trolska, månbelysta snår, där suckande vålnader gömde sig i de djupa skuggorna och nattfåglarna huttrade fram sina olycksprofetior och sorgeskväden. Hon fick henne med sig att höra, hur insjöns vågor sjöngo sina urgamla minnen och för strandens bleknande blommor biktade brott, begångna för

sekler tillbaka. Hon lät henne se, hur himmelens stjärnor gräto i natten — gräto klara daggtårar öfver jordens omätliga syndaskuld. Hon fick henne äfven att blicka in i en härjad rosengård — ett ungt lifsvart hjärta, där dock allt sjungande vårlif måste tystas, all spirande lifskraft måste kväfvast af materialismens hårda hand . . . jämte sjuklighetens . . .

»Nej, nu får du sluta, Nanna, annars kollrar du alldeles bort mig . . .»

»O, att du blefve lika kollrig som jag; då skulle vi två sjunga ett sorgeskvåde öfver människolifvet i både moll och dur!»

»Hvad behöfver du gå i skola? Du uttrycker dig krångligt nog, som du gör nu, tycker jag.»

»Krångligt! Ja, det var just att träffa hufvudet på spiken! Ser du, om jag hade skolkunskap, så skulle just *den* reda upp det krångliga, och det skulle bli klarhet och reda. Att bära inom sig en hel massa outredda tankar, föreställningar och förnimmelser, som man inte förmår gifva språklig form, eller vet, hur det och det skall uttryckas — det är som att anstränga andningsorganerna af brist på luft. — Detta allt skulle skolbildningen afhjälpa . . . Att ha en känsla af ständig kväfning — det . . .»

»Gråt inte du, min lillaste poetissa! Jag tror bestämdt, att Gud låter dig få luft, för så vidt han . . .»

»Han finns, menar du», ifyllde Nanna och torkade bort tårarne. »Gör han inte det, så är det så godt jag följer ditt råd och förpassar mig själf ur trängseln . . . Bättre förintelse än denna kväljande lifsleda . . .»

»Nu får du inte tala om lifsleda. Du tror allt, att vi ha en Gud, som hjälper, fast du vill bråka en smula.»

Lydias barnarunda ansikte visade sig i dörren.

»Nanna, nu ska' farbror och faster resa, och de vill ta afsked af dig!» Hennes mjuka röst påminde alltid om musik.

Nanna lade arbetet ifrån sig med en suck.

»Nu kommer jag nog inte opp mer i afton. Tack för i dag!»

Judit satt full af tankar. Hon hade fått blicka in i en ny värld, som förut varit för henne ett okänt land, men som hon tyckte sig ha ett minne af från drömmarnas hemlighetsfulla värld. Det fanns en samhörighet mellan henne och den inbundna, oförstådda flickan, det var tydligt. De kunde icke annat än utöfva en återverkan på hvarandra. Båda hade varit liksom afskilda från andra människor och lefvat i en värld för sig. Men för Judit hade det blifvit annorlunda; det hade kommit ett skimmer öfver hennes lif, och en kraft, som mäktigt bröt sig igenom hennes svaghet. Hon måste och skulle blifva något för denna flicka, med hvilken hon tyckte sig hafva mer själsfrändskap än med de andra, ehuru icke detta inre föreningsband, som är en andens frukt, fanns emellan dem.

När skulle väl den gyllne nyckeln bli färdig?

Hon satt en stund som om hon lyssnat till en hviskning af en osynlig varelse. Därpå steg hon upp till sin lilla byrå, öppnade en låda inom klaffen samt drog fram ett sammanvikt papper, gulnadt af tiden och söndernött

i vecken. Det var en gammal passionssång, öfversatt från italienskan, hvilken hon skrifvit af ur en tidning för många år se'n.

Hon knäföll vid soffan med den lilla sången i sina mot himlen höjda händer och ropade till Gud ur sitt hjärtas djup, att denna sång skulle blifva den gyllne nyckel, som skulle tränga in och öppna ett stackars kämpande ungt hjärta för gudomligt ljus och himlaboren frid, och oaktadt brådskan satte hon sig ned vid bordet och skref af den på ett rent pappersark.

»Då i Getsemanenatten,
Som under böner försvunnit,
Blod liksom svett mig förrunnit,
Göts det i strömmar för dig.
Ve — ack, hvem vet om ändå
Nå'nsin du tänker därpå!...

Endast en ängel kan säga
Hur mångt sår — huru mången
Strimma jag, bunden och fången,
Tigande uppbar för dig.
Ve! — ack, hvem vet om ändå
Nå'nsin du tänker därpå!...

Då jag bar röet som spira,
Krona af törnena virad,
Hänligt som konung blef firad,
Tänkte jag endast på dig.
Ve! — ack, hvem vet etc.

Dömd till den nesliga döden,
Nedtyngd af korset, jag trådde
Vägen — och Golgata nådde,
Dignande, blodig för dig.
Ve! — ack, hvem vet etc.

Naglar vid korsträdet fästade
 Händren och fötterna mina. —
 I detta haf utaf pina
 Lider jag döden för dig.
 Ve! — ack, hvem vet etc.

Och när med spjutet de klöfvo
 Hjärtat — af kärlek det svällde,
 Och ur dess ådra uppvällde
 Lifshälsokällan för dig,
 Ve! — ack, hvem vet etc.

Si alla sår, alla strimmor!
 Säg, hvad min kärlek då vägde,
 När jag ej blodsdroppa ägde,
 Som jag ej utgöt för dig?
 Ve! — ack, hvem vet etc.

Döende bad jag att Fadren
 Skulle din skuld dig tillgifva,
 Gaf mig i döden att blifva
 Salighetshöfding åt dig.
 Ve! — ack, hvem vet etc.

Skälfvande jorden och himlen
 Delade med mig min smärta,
 Då detta bristande hjärta
 Kändes förskjutet — för dig . . .
 Ve! — ack, hvem vet etc.

Dig blef jag broder och frände;
 Kött vardt det eviga ordet.
 Ännu vid altarebordet
 Gifver jag helt mig åt dig.
 Ve! — ack, hvem vet etc.

Säg, hvad jag mer kunde göra
 Än då af kärlek allena
 Män'ska och Gud sig förena
 Blott till en frälsning för dig?
 Ve! — ack, hvem vet etc.

Ej blott med döden på korset
 Jag för din skuld dig försvarat!
 Gud har af nåd mig förvarat
 Evigt till lönen åt dig.
 Ve! — ack, hvem vet etc.

Tänkte jag på dig i döden
 Så, där jag styr i min himmel
 Världarnas kretsande vimmel
 Tänker jag evigt på dig.
 Ve! — ack, hvem vet om ändå
 Nå'nsin du tänker därpå! . . . »

Därpå lade Judit in papperet, som var af skär färg, bland de andra papperen i Nannas portfölj. »Gud, låt denna kärlek tala kraftigare till hennes hjärta än mina fattiga ord!» suckade hon.

Senare på kvällen kom Nanna upp efter sin portfölj. Hon skulle försöka rita upp ett monogram på tyg efter Judits anvisning, genom att sticka upp alla konturerna med en nål och borsta öfver med potatismjöl. Detta var för flickan ett nytt rön och väckte hennes lust att försöka sig därpå.

Dagen därefter kom Nanna icke på den vanliga stunden. Detta oroade Judit, och hon kunde ej låta bli att gång på gång titta ut genom fönstret. Jo, nu kom hon ändtligen, och Judit observerade, att flickan hade mot vanligheten ett upprördt utseende.

»Nanna, hur står det till?» frågade Judit orolig.

»Hur står det till! — Just som du ville ha det, du enfaldiga dufva med ormalisten», svarade flickan med ett försök att le, men kastade sig i detsamma på knä bredvid Judit och gömde ansiktet i hennes sköte, medan hon skakades af våldsamma snyftningar.

»Nanna! . . .»

»Judit! — Det är nedrifvet alltsammans — ohjälpligt, och i grund — alla otrons bålverk — alla förnufts-teorier —! Jag fick tag i *det där röda* . . . som du smugglat in . . . och jag har haft mig en natt . . . Det där röda . . . det stod för min inre syn likt ett återsken af en kärlek, som gått i döden — — ett blod, som runnit . . . för mig. — Det har öfverväldigat mig . . . gjort mig liten som en dimfigur . . . Väl var, att Gunnel sof som ett godt barn . . .»

»O, Nanna!»

»Nej — afbryt mig inte — jag har en lång bekän-nelse att göra», fortsatte flickan utan att lyfta sitt an-sikte ur Judits knä. »Judit, *hur* har jag kunnat gå så länge med förbundna ögon — så envist och själfbeslut-samt blind, att jag inte sett detta? Hur har jag kunnat förbise så mycken kärlek och säga så många bittra ord mot Gud? Kan han förlåta *så* mycket? . . . Hade jag syndat ovetande . . . men detta öfverlagda motstånd — detta förnuftskloka mästrande af hans ord och skickelser. — Allt synes mig värre än de blodrödaste synder . . . Jag skall aldrig få frid för detta . . .»

Judit smekte hennes ljusa hår, medan hennes egna tårar droppade ned på den knäböjande flickan — tårar af den ljufvaste fröjd. Det var som om hennes bröst velat sprängas af dessa nya, mäktiga vårsafter, som sjödo och svallade därinne. Hon var nästan häpen. Guld-nyckeln till juvelskrinet var således funnen.

»Nanna — älskade barnet mitt — hör, hvad han

själf säger: Frid öfverlämnar jag åt dig; min frid gifver jag dig! Dina synder, af hvad slag de än måtte vara, utstryker han som ett moln och en dimma . . .»

»Synder, ja . . . men otron — den medvetna, uppsåtliga otron! Det är ju icke synderna, utan otron, som fördömer mig . . . Jag har varit hård och föraktfull gent emot honom; skall han inte visa bort mig hårdt och föraktfullt igen, när jag kommer och ber om förlåtelse? . . . Som man sår, får man ju skörda! . . .»

»Nej — han skall icke visa bort dig hårdt och föraktligt, kära barn. Är inte otron en synd, som han lidit döden för — som står på den handskrift, som är oss emot, och som han naglat fast vid korset? 'Den till mig kommer, kastar jag icke ut', säger han.»

»Du tänker väl, att all otro är borta i första taget, du, Judit — men där är mycket kvar än . . .»

»Det tänker jag inte. Jag känner nog människohjärtat så till vida, må du tro. I synnerhet lär det väl inte gå så lätt för en sådan liten krångelmakerska som du. Men *vill* du verkligen? Därpå beror det.»

»Visst vill jag . . . eljest hade jag nog tegat för dig. O, det är hemskt att gå en fiende till Gud och känna som man vore bortkastad från hans ansikte — vara ett föremål för Jesu förtörnelse, men aldrig ägna honom en vänlig tanke. Har jag ej korsfäst honom på nytt med ett afvogt och fientligt sinne? Jag känner det så som han skulle säga: »Nu är det min tur att ställa mig afvog; gå bort! . . .»

»Det säger han visst inte. O, nej då! Bry dig inte

om, hur det förekommer dig, och hur du känner, utan fäst dig vid hans ord och var fast och osviklig i att, trots allt inre motstånd, helt vilja vara på Jesu sida och hafva din lifssak öfverlämnad i hans händer — och frid skall du nog få erfara. *Han* skall göra det.»

»Men — jag får icke allenast bedja Gud om förlåtelse . . . jag måste bedja far och mor och Gunnel förlåta mig äfven — det måste jag — du, Judit . . .»

»Blir det så svårt?»

»För den gamla Nanna, ja — men för den nya Nanna skall det blifva varmt om hjärtat, när det är gjordt. Jag har sett många förstulna tårar och hört många tunga suckar, må du tro — och jag har väl vetat, att de gällt mig. Det skall bli nytt att en gång i lifvet se dem glada öfver mig.»

»Skola vi falla ner och tacka Gud, Nanna?»

»Vi vänta med det, tills jag känner mig vissare på mig själf och får det lite ordentligare här inne. Det är som en röra . . .»

»Det är en salig röra, Nanna lilla. Låt Gud själf bringa ordning och reda i den röran; det kan ingen annan med. Vi vänta icke! Han skall ha vårt hjärtas tackoffer just nu.»

Så blef det äfven, och Nanna var förvånad öfver den stillhet och ro, som spred sig öfver oredan därinne — just som skenet af vårsolen sprider sig upptinande och värmande öfver brustna isars smältande drifvor och lossnande käle uti naturen.

På detta underbara vis bytte sig månskensveckan i

det klaraste solsken, och stor blef glädjen hos alla Hederbergas invånare, att guldnyckeln vardt funnen och juvelskrinet upplåtet, så att de skimrande ädelstenarna, som legat begrafda i mörkret, fingo återgifva glansen af rättfärdighetens sol, som lyste där in med salighet under sina vingar.

SJUNDE KAPITLET.

Vårbrytning i senhösten.

Dagarne blefvo allt mera kulna och dystra. Det kalla höstregnet smattrade oafbrutet mot fönsterrutorna, och molnen hängde tunga och orörliga alldeles ned på skogstopparne som det syntes. Luften var rå och disig — just en sådan luft, som för med sig en trist stämning och gör, att hela lifvet får ett utseende af tråk. Allt uti naturen antog mer och mer den enformigt färglösa ton, som utmärker senhösten, och som gör, att man nästan börjar längta efter det rena hvita vintertäcket. Men under det hösten plundrade och härjade som en riktig bärsärk därute, blommade och doftade ett nytt vårlif inom Hedebergas anspråkslösa område och spred sig äfven vidare omkring i nejden. Nannas förändrade lifsåskådning och lifsriktning väckte den renaste glädje i hennes hem, såväl som hos henne, som fått vara medlet därtill. Symötena voro flitigt, fast ännu fåtaligt, besökta, ty alla visste, att det var bara läderskor, som fingo vara med där, och inga andra vågade sig heller dit. Söndagsskolan var det lifligaste, ty dit kommo icke endast smått utan

äfven stort folk, mest dragna af Judits vackra, sympatiska sång, men mer och mer sedermera af ordets egen, mäktiga dragningskraft. Ivarsson och Gunnel turades om att gå igenom texten med barnen, och Nanna hade på sin lott att anföra en berättelse, hvilket hon gjorde på ett för henne eget, färgrikt sätt. Allt detta var nytt för grannarne, som ofta följde barnens exempel och funno det roligt att på söndagseftermiddagarne samlas med dem, och snart kommo åhörare i sådan mängd, att Ivarssons stora dagligstuga ej ville räcka till.

Ofta nog hölls äfven allmän sammankomst, då någon resande predikant talade ordet eller ock Ivarsson själf, med den gåfva han hade fått, och då ville hvarken stugan eller köket räcka till.

Snart spred sig som en löpeld ett rykte, att rättaren på Skuggvik, Anders Enkel, samt en af det gamla godssets torpare, Nils på Grankasa, hade gifvit sig med läsarne, och denna nyhet vållade en oerhörd uppståndelse, ty där i orten hade något sådant som en andlig väckelse aldrig förr varit spordt. De få troende på platsen hade mera omärkligt intagit den ställning, de nu innehade. Detta nya sakernas skick ledde snart till dold och öppen fiendskap, och motståndet hade sina yttersta förkämpar i en hop unga slynglar, hvilka uppträdde som fridstörare vid mötena och antastade mötesbesökarne, då de sent på kvällen återvände till sina hem. Snart visade kristusfientligheten ett bistrare ansikte, och varningar från högre ort, kyrkostämmebeslut och förbud användes nu som vatten på elden, men verkade i stället som olja.

Emellertid fortsatte Ivarsson trygg i medvetandet af sin kristliga rättighet och plikt och frimodig i tron att verka för själars frälsning. Till honom slöto sig några af ortens dannemän, som sedan gammalt varit af Herrens fördolda men icke förrän nu fått ögonen öppna för sin skyldighet att visa sin färg och vara världens ljus, och talet om ett missionshus vann mer och mer genklang bland dem. Störst blef glädjen, då än en, än en annan af de oregerligaste bland fridstörarne föllo offer för Andens svärd.

Det var en liffull, löftesrik vårbrytning, under det hösten spred död och förstelning öfver den yttre naturen.

Så randades den 24 oktober. Molnen visade redan i dagningen en benägenhet att draga sig isär och lämna solen ett tillfälle att än en gång låta sitt strålande ansikte blicka ut öfver den tårdränkta jorden.

En förspänd forvagn stod midt för dörren till den gamla flygeln vid Hedeberga, och Ivarsson själf, biträdd af en dagsverkare samt sina båda äldsta pojkar, knogade den ena efter den andra af sy-Judits möbler ned för den rangliga trappan, för att under många »hi och hej» hyfva dem upp på vagnen. Gunnel och Nanna voro däruppe och hjälpte Judit att plocka ner från väggar och hyllor och varsamt lägga i en stor korg de ömtåligaste sakerna. Till och med lilla Lydia visade ett godt gry i sig, och Hvitis sprang beskäftigt fram och tillbaka mellan båda boningshusen som om det varit han, som uträttade det mesta med flyttningen. Det gick som en olja att få upp

sakerna och allt på sin rätta plats i det ljusa, vackra gafvelrummet, där ingen behöfde frukta att slå hufvudet i takbjälken.

Det var fredag, och i morgon skulle Judit för första gången hafva symötet hos sig. Hon hade sparat och gnidit för att kunna traktera de kära arbetssystrarna med kaffe och ett enkelt smörgåsbord. Maja Lisa hade ju redan haft symötet i sin fattiga stuga, och nu ville Judit med ett sådant möte inviga sin nya bostad.

Hon stod just på en trappa framför det breda fönstret och fäste upp sina nytvättade gardiner, som här visade sig vara alltför korta, men som hon nått skarfvat med bitar af gamla, hvilket nog de breda gardinhållarne skulle dölja. Det har kommit en ungdomlighet öfver henne med både lif och färg, och den nya, trefnadsfulla bostaden synes ha gifvit henne en ny blick på lifvet. Det är en helt annan Judit än förut. Solskenet har kommit och väckt lif i hennes vissnade örtagård, och hon är medveten därom och tackar Gud därför.

Det knackade lätt på dörren, och Nannas ansikte visade sig. Hos henne syntes en ännu mera genomgripande förändring på denna korta tid. Det såg ut som en bildstod af gulnad marmor fått lif och blodomlopp i sitt inre, och som lät ett skärt, rörligt element stråla igenom den bleka ytan. Hon log och rimmade:

»Det är Nanna blott som gläntar
På sitt gamla vis.
Kaffekitteln står och väntar
På sin blanka spis.

Mammas rop i flykten tar jag:

»Flickor, skynden er!»

Kom nu, Judit, annars drar jag

Dig från trappan ner!»

»Nej, ska' jag ha kaffe nu igen? Det går aldrig an.
— Ni skämmer rent å bort mig . . .»

»Inga men och inga om —

Tag din Hvitis nu och kom!»

»Du lilla poetissa! — Jag rår inte på dig längre.
Jag är ju tvungen att lyda din minsta vink.»

»Rimkrönika passar bättre att kalla mig, ty poesin
är det inte mycket bevändt med — Men — kanske en
gång . . .»

»Börjar din sång.

Men då får du inte bli modig för det», fortsatte Judit
skrattande.

»Du är styfvare att rimma än jag. Men kom nu,
annars blir mor otålig, hvilket dock, när jag tänker på
saken, torde förefalla alltför otroligt.»

»Men hvarifrån har du egentligen fått din poetiska
ådra, Nanna? Inte som arf, väl?»

»Det är nog arf — men . . .» Nanna försjönk i
tankar och glömde fullborda meningen.

»Af Herren menar du — inte af din far, väl?»

»Åh — pappa — han är ju den reella, praktiska prosan
till både kropp och själ — det ser du väl. Men har du
aldrig sett in i mammas ögon? Ser du inte, att det
tittar en fången fågel ut genom fönstren, fast förstulet
då och då? Men ser du, den fågeln är så van vid att
vara satt i bur, att han inte gör mycket väsen af sig.

Vanan blir snart en andra natur. Min däremot är af en mer oregerlig natur och ruskar på burens galler, så det skramlar, och när han tröttat ut sig i sina fåfänga försök — så försöker han sig på att 'dö i skönhet', som är på modet nu. — Men det lyckas han inte heller i, utan han lefver ett hopplöst lif . . . Så *var* det, förstår du, men nu är han spak och lämnar mig något så när i ro.»

»Han bör nog snart lösas ur sin fångenskap för att lefva i fri himlaluft och sjunga sin Skapares lof», sade Judit rörd.

I den nyss skurade dagligstugan stod redan kaffebordet med färskt kaffebröd och väntade på dem. Mor Tilda log så godt åt de tvenne flickorna, när de kommo i dörren, och gick ut i köket efter kaffe pannan. Judit såg med ökad intresse på den bleka, milda husmodern, som rörde sig så säkert och omtänksamt i sina husliga plikter som om dessa alltid varit hennes lifselement. Men när hon närmare såg in i dessa, något irrande, blågrå ögon, fann hon, att de hade samma fjärrskådande uttryck som Nannas, fast detta uttryck var mera ömt och kvinnligt så att säga. Hon hade helt gått upp i sin make och sina barn samt de många olikartade bestyr en maka och moder har att sköta och kände troligtvis numera ingen saknad efter ett mera intellektuellt lifsarbete såsom Nanna. Gunnel, fastän praktisk, företagsam och och energisk som fadern, hade, äfven hon, i sin karakter något af drömnaturen, som dock hos henne yttrade

sig på ett mera rent andligt sätt, och hon »såg ofta i syne», som far sade.

»Och i morgon komma ni opp till mig på kaffe; det skall bli roligt», yttrade Judit, när hon stod med handen på nyckeln för att gå opp till sitt. »Jag undrar allt, om nämndemansmorän i Markerud tror sig ut nu, när det är så mörka kvällar, sedan månen gått ner.»

»Den är inte rädd af sig! Dessutom kan hon stanna öfver söndagen här som sist», tröstade Gunnel.

»Och Maja Lisa stannar uppe hos mig. Mor Annika tror sig inte med denna gång, för vägen är så uppblött och usel.»

»O, hvad vi skola få roligt uppe hos min guldnyckel! Det blir någonting non plus ultra, det! Men — hvad arbeta vi för? — Vi ha ju inte ännu en missionsförening att lämna våra bidrag till. Om vi visste, för hvilket ändamål vi arbetade, så tror jag, att vi gjorde det med större kläm — eller hur?»

Ja, Nanna hade rätt. De borde hafva något visst mål för sitt arbete, och alla deltagarinnorna borde ha en viss inblick i detta mål, för hvilket de offrade tid och medel.

Hvarför icke bilda en missionsförening, som kunde sluta sig till någon af de bestående, större föreningarne och ställa så, att reseombud äfven kunde oftare besöka denna trakt?

»Ha vi ingenting att lära i detta ämne — något, som kunde ge oss, medlemmar, en inblick i missionen

och dess nödvändighet?» frågade Nanna med ovanlig ifver.

»Det ha vi visst», svarade Gunnel, »vi ha missions-tidningar och äfven böcker i ämnet.»

»Då välja vi Nanna till föreläserska», föreslog Judit.

»Åh, det göra vi inte! Vi välja Judit, som har så ren organ och talar så fint och säger »kott» och »svatt» och »bott», när hon vill säga »kort» och »svart» och »bort» och så vidare, och så vidare . . .»

Judit skrattade och gjorde invändningar, men Nanna var omöjlig.

När Judit kom upp till sig, ställde hon sig vid fönstret och blickade ut öfver fälten. Det var en helt annan utsikt än den hon i långliga tider haft för sina ögon med de långsträckta, halmtäckta uthusen, som stängde utsikten bortåt den enformiga, dystert sköna granskogen. Här var utsikten fri och öppen öfver gulnade fält och aflöfvade skogsdungar, som lånade färg af den nedgående solens rödaktiga sken. Där bortom låg sjön i speglande ro och återgaf ur sitt glänsande djup det strålande solglittret, blandadt med purpur från den bjärta aftonrodnaden. Midt i sjön fanns en stor holme, bevuxen med höga, mörka furor, som gjorde god verkan och gaf tafian en prägel af djup, allvarsam romantik. På högra stranden syntes mellan de aflöfvade träden det mörka, högbrutna taket på Skuggviks gamla manbyggnad. Detta var den vackraste synpunkten på gården, och Judit, som tyckte om allt vackert, var förtjust åt att hafva denna intagande tafila för sina ögon. Det skulle bli en behag-

lig hvila för dem, då de alltför länge varit fästade vid sömnaden. Hon visste knappt själf, hur öppet hennes sinne var för naturens skönhet, förrän hon kommit i tillfälle att njuta något däraf, och nu förekom det henne ofattligt, hur hon kunnat lefva och existera så länge i det gamla spöknästet därnere, hvilket redan i dag blifvit af med det skröpliga taket. Hennes saker, enkla men väl aktade, togo sig ock helt annorlunda ut i detta ljusa, luftiga rum, där allt tycktes hafva ett förnämt tycke. Och så den stora, snygga vinden med sitt takfönster och flickornas rum midt emot. De behöfde bara öppna på sina dörrar för att kunna samtala med hvarandra. Hur väl hade icke hennes himmelske Fader ställt för henne! Aldrig hade hon tänkt, att hon här i lifvet skulle känna sig så uppfyllt af ro och glädje som hon kände det i i denna stund.

Man började samlas till symötet strax efter klockan ett. Medlemmarne hade ökats med fyra personer, mor Lisa på Grankasa, två hemmadöttrar från Dalbrona, Hilma och Gerda, samt själfva den aktningsbjudande fröken Marie Charlotte Divén, hushållerska på Skuggvik, som af pur nyfikenhet gick med flickorna på ett möte en kväll och då blef vunnin för det högre lifvet. Hon hade dock förut genom de troende tjänarinnornas frimodiga vittnesbörd och helgade lif fått den saliga hungern och törsten efter rättfärdighet väckt i sin själ.

De begge systrarne från Dalbrona voro ortens mycket omtalde modedockor och hade det omdömet om sig, att de voro »gruffligt högfärdiga». Nu kommo de, enkla

och ödmjuka, och frågade, om de finge vara med i syföreningen. »Kanske Judit ville vara snäll och klippa till en kamkofta åt dem hvar? De hade tyg med sig.» Förut hade de bemött henne med förnäm nedlåtenhet, och hon hade inga kunder, som voro svårare att göra i lag, än dessa båda. Men störst blef Judits förvåning, när dörren öppnades och hennes gamla mor Brittas rynkiga, kära ansikte, med de vänliga ögonen och den lilla tandlösa munnen, visade sig.

Hon hade hört så mycket både godt och ondt om dessa möten, sade hon; och nu ville hon riktigt med egna ögon se, hvad de hade för sig. »Och när då symötet var hos en gammal bekant så . . . och strumpor blir det väl aldrig för mycket af . . . Får di inte sälja dom, så är det väl alltid någon fattig stackare att ge bort dem till.»

Och så voro stickorna snart i flinkaste rörelse. Judit hade fullt upp att göra med tillklippning, träckling och tillsyn öfver arbetena. Och då det blef fråga om, hvem som borde väljas till föreståndarinna, så fick Judit alla rösterna.

Mor Tilda hade tagit kaffekokningen om hand, och flickorna hade dukat kaffebordet inne på sitt rum. Lilla Lydia satt med sin virkning och hade tagit på sig sin näpet allvarsamma min, men det blef enformigt att sitta länge stilla, därför gjorde hon sig ofta ärende in i systrar-nes rum, där hon hade stort intresse af att räkna, hur många småbröd de skulle få till kaffet.

Detta var ett välsignadt symöte, det tyckte alla.

Ingen man var närvarande, därför vågade flera af kvinnorna att bedja högt, innan bibelläsningen tog sin början. En god, hjärtlig ande rådde bland de arbetande systrarne. Gunnel läste ett kapitel i bibeln, Judit med flera sjöngo några kära hemlandssånger, och Nanna föreläste ett par missionsberättelser. Frågan om bildande af en missionsförening blef äfven lifligt diskuterad, och de af kvinnorna, som icke ens vetat, hvad en missionsförening är för något, fingo nu nöjaktiga upplysningar därom. För öfrigt lämnades afgörandet af denna fråga åt männen, som skulle hafva ett sammanträde och öfverlägga om denna sak nere i storstugan samma kväll.

Mor Britta satt för det mesta tyst och hörde på, men när symötet var slut för kvällen och hvar och en stod färdig att återvända till sitt, sade hon till Judit:

»Jammen var det roligt hos er! Jag kommer allt nå'n mer gång, när det li'r på. — Å — det är inte längre väg till mig, utan I kan komma och sy hos mig en annan gång.»

Och det mor Britta sa', va' ord och inga visor, det.

»Din syförening var den roligaste af alla», sade Nanna, när de tre flickorna varit ute och följt fröken och flickorna från herregården ända fram till parkgrindarne.

»Och hvar för det, då?» frågade Judit.

»För det att jag nu var med med hela hjärtat», svarade flickan tankfullt och såg uppåt.

Däruppe satt månen kall och klar och tömde sitt

hvita ljus öfver den frusna jorden. Det frostbitna gräset gnistrade och glittrade i matta regnbågsfärger i mån-skenet. Det var kallt på kvällen, och Nanna ryste till gång på gång, där hon gick tätt intill Judit.

»Du rimmar inte i kväll, Nanna! — du fryser visst», sade Gunnel och närmade sig sin syster.

»Nej — då blefve det för mycket rimfrost, men jag tycker det är nog med det som är», log flickan. »Men kom hit, du stora solsken, så smälter väl rimfrosten! O, så varm du är!»

»Och du är så kall, din lilla stackare! Men hvad du blifvit duktig nu mot förut, Nanna!»

»Ja», svarade Nanna tankspridd, »när anden blir lossad ur otrons band, så stärkes nog kroppen ock efter hand . . .»

Judit och Gunnel sågo på hvarandra med ett förstulet leende, ty de förstodo, att Nanna rimmade omedvetet.

»Gud är god», sade Gunnel varmt.

»Men hvad skrattar ni åt, människor?»

»Vi logo åt att det blef så vacker rimfrost, utan att du märkte det», skrattade Judit.

»Frostrim var det väl då — men så kom solskenet och smälte upp det — men se då — o!»

Flickan vände sig åt sjön, försjunken i åskådande.

»Hvad är det, Nanna?»

»Hvad är det? kan hon fråga. — Har ni sett något skönare, ni hvardagsmänniskor? Ser ni inte, hur månstrålarne vagga och vagga fram och åter på vågorna?»

Se, hur hela den vida sjön glittrar och glänser i blått och silfver. Och därute flyter Klosterholmen i vattenbrynet med sina svarta furor lik en dyster, nattlig saga... O, vet ni hvad! Det måtte vara någon hemlighet begrafven under de djupa skuggorna därinne... en poetisk hemlighet, som det skall varda mig gifvet att uppenbara... eller kanske en dyster — som en gång skall trycka sin stämpel på mitt lif...»

»Nej, Nanna, du kommer i hänryckning, och så blir följden förkylning, om du står här längre...»

»Judit, vet du hvad? Pappa har lofvat mig att få komma till folkhögskolan i *** om jag är snäll, det vill säga om jag blir stark nog. Hvad tycks?... Är det underligt, att jag ser allting med förklarade ögon? Skall du inte fröjdas med mig?»

»Du, ditt lilla månskenspoem! Om jag inte unnade dig ditt hjärtas åstundan, skulle jag sätta mig ner och gråta, när jag kommer hem...»

»Gråta! — hvarför så?»

»När 'hvardagslifvets poesi' glider ifrån mig och det blir bara prosan kvar... Och så reser Gunnel till missionskolan... Hur i alla dar skall lifvet då te sig?» sade Judit mera nedslagen än hon ville låta påskina.

»Det blir du, som får vara både 'solskenet' och 'månskenet', sade båda systrarne på en gång.

»Så ni talar... och tänk på Tilda-mamma, hur skall hon reda sig ensam? Det begriper inte jag...»

»Hon har gamle Nilsby-guten i lagåln, vet du väl

— och så skall hon ha en flicka till hjälp inom hus, förstås.»

»Men i alla fall — tänk, hur ensam hon kommer att känna sig...»

»Hon har pappa och småsyskonen — och så har hon del i en guldgrufva — som du nog får erfara...»

»Nej — hör ni...»

»Nej, hör nu! — Lofva oss, Judit, att du vill stå som en trofast vän vid mammas sida, när vi båda fara hvar sin väg! Lofvar du?»

»Kära ni, jag vore väl skyldig att göra mer än det, ni begär. Jag har ju er att tacka för både andligt och timligt bistånd. Nog vet ni, att ni kunna räkna på mig, att jag vill vara och göra just så mycket som Gud gifver mig nåd till...»

»Tack, Judit! Det står en kvinna bak ordet — det känna vi. Då behöfva vi inte vara oroliga.»

ÅTTONDE KAPITLET.

Ett återseende.

Vår — hvilket mäktigt lif, hvilka väldiga krafter, stadda i utveckling, hvilken värld af aningsfull förbidan och outredd längtan ligger icke inneslutet i detta lilla ord! Hur full af ljuf stämning är ej en solig vårafton med sin blåa luft, spirande gröngräs, knoppande träd och gladt fågelkvitter!

Just en sådan afton stod Judit vid fönstret i sitt rum och såg ut öfver grönskimrande fält och löfskog, där den späda grönskan syntes inväfd med guld i det bjärta solskenet. Sjön låg blå och lugn bortom ägor och småskog och syntes full af friska vårleenden.

Det var lördagsafton, och Judit hade tidigt gått hem från syföreningen i Dalbrona för att hjälpa mor Ivarsson, som inte var rätt kry af sig den dagen. Nu var Judit ledig för kvällen, se'n hon hade ställt sitt rum i den prydligaste ordning med violer och gullvifvor i vaserna på byrån, och nu hade hon tid att tänka.

Det var halftannat år sedan hon flyttat upp i detta ljusa rum, och alltse'n hade äfven hennes lif varit ljust,

fastän små öfvergående skuggor ibland stigit upp — och gjort ljuspunkterna — bara lite ljusare. — Hur annorlunda hade ej mycket blifvit under denna tidsperiod — den lyckligaste i hennes lif. Gud hade mäktigt bekänt sig till sina få barns »arbete i Herren», och ett kraftigt andligt lif hade blomstrat upp i den förut mörka och ofrukthara trakten. Missionshuset stod färdigt och nymåladt där borta på kullen mellan mörka, unga granar och ljusa björkar. Det var vår äfven i andens värld. Nådehungliga människoskaror strömmade till missionshuset hvarje söndag och äfven en och annan gång under hvardagarne. Söndagsskolan och symötena blefvo allt mer och mer besökta, och många unga, som tröttnat på ett tomt jäktande världslif, kommo och frågade, om de finge vara med om arbetet.

Judit hade fått sina händer fulla, ty efter Gunnels afresa hade hon öfvertagit hennes plats i söndagsskolan, och i allt och af alla påkallades hennes personliga ingripande. All själströtthet var bortblåst, och den trötthet, hon nu emellanåt kände, var endast kroppslig. Hon fick erfara en bokstaflig uppfyllelse af Herrrens ord: »Han gör dig ung och frisk som en örn.» Hennes utseende visade detta. Mor Tilda bar äfven omsorg för att hennes skafferi ej blef tomt, ty hon visste, sade hon, hur en fattig sömmerska kan ha det, och dessa två hjälpte så hvarandra.

Det var ett lyckligt lif med en djup ton af saknad efter »det stora solskenet» och »rimkrönikan», hvilka dock båda skrefvo långa bref om hemlängtan och fram-

tidshopp. Den dagen, de afreste, kom så klart för Judits minne. Hur allvarsam Gunnel var, men hur Nannas ansikte strålade! Hon hade visst ingen anledning att önska det, som hon en gång förut gjort för Judit:

»Jag skulle vilja ha ett annat utseende, när jag kommer ut bland människor, än det jag har...»

»Inte har du skäl till en sådan önskan, kära Nanna; ditt lilla runda ansikte med sina barnsligt mjuka drag...»

»Barnsligt mjuka, ja — där ha vi det! Jag klagar ju inte, att jag är ful, precis, men jag skulle tycka om att ha något pikant, något karakteristiskt, som afveke från den vanliga, rundkindade bondflicktypen — en djärfvare skuren profil eller en ovanligare ansiktsläggnig. Ett sådant fint snipigt ansikte med bruna intelligentas ögon som ditt passade bättre för en poetissa än mitt runda, intetsägande. Ja, till och med ett magert, kantigt, sådant som Malla Söders, vore lämpligare...»

»Akta dig, Nanna! Du kunde en gång få gräma dig öfver att ditt ansikte blefve så där magert och kantigt... var du nöjd med ditt utseende.»

»Ja, vet du, uppriktigt sagdt, kommer jag aldrig att egentligen gräma mig öfver något så ytligt som utseendet, bara mitt inre blefve en spegel för den skönaste af människors barn. — Och du vet ju, hur full af dumma infall jag är.»

Judit kände sig så underligt stämd i afton. Luften var full af aningar, och en obestämd fruktan att någonting skulle hända, som kunde återföra henne till det förflutna, lade sig öfver hennes glada minnen som en dimma

öfver ett leende landskap; och det var som om den gamla längtan efter ett oupphunnet mål velat smyga sig öfver henne.

Hon tog sångboken från hyllan, bladdrade en stund däri och lät sedan sina mjuka, klockrena toner fylla rummet:

»Ej om jordens tomma ära
Beder jag, o Herre kär,
Ej om jordens korta fröjder;
Ett allena jag begär:
Drag du mig
Tätt till dig.
Gärna vill jag allt fördraga
För en vandring helt med dig.»

Hon blef afbruten genom en tämligen hård knackning på dörren.

»Stig in!»

En man med ett fint, ännu ungt utseende, mörkbrunt hår och mustascher och klädd i en fin, elegant resdräkt, visade sig i dörren med en obeslutsam min. Då han fick blicken på Judit, klarnade han upp, låste dörren om sig och tog några steg framåt rummet.

Judit slog hastigt ihop sångboken och lade den ifrån sig, när den främmande herrn dröjande räckte henne sin hand.

»Är jag igenkänd?» frågade han med sväfvande röst.

»John Thyréus», svarade hon lugnt och räckte honom handen tillbaka.

Hvad han hade blifvit ståtlig och grann! Han var vid hög färg och högt hull — vida mer än Judit tyckte om . . .

Hon bad honom sitta, och han slog sig bekvämt ner i den lilla soffan, just som om han varit hemma här, samt bad henne taga plats bredvid.

Han var kommen, sade han, för att bedja henne om förlåtelse för det förflutna. Han hade icke haft någon ro under alla dessa åren, sedan han bröt deras ömse-sidiga förbindelse på grund däraf, att hon icke ville lämna sin mor. Han med sina aktningsvärda familjeförbindelser och ljusa framtidsutsikter ville icke då komma i närmare beröring med en kvinna af ett så tvetydigt rykte som Judits mor — och de skildes... Men han, som gaf uppslaget till denna skilsmässa, hade förlorat mest därpå, fastän hans framtid såg ljusare ut än hennes, — förlorat icke blott sin samvetsfrid, utan ock den ädlaste kvinnas kärlek och den lycka, han hade drömt om vid hennes sida. Han hade sedan gift sig med en för-mögen flicka, men var nu änkling sedan tvenne år och hade två små flickor efter henne. Ett par äldre barn hade dött i späda ålder förut. Ville Judit förlåta honom och blifva hans andra hustru, fastän han en gång varit dåraktig nog att låta hindra sig från att taga henne till sin första?

Judit satt tyst och begrundande en stund, och på hennes ungdomsväns friska drag bredde ovissheten om hennes beslut sitt växlande färgspel.

Han hade öfvergifvit, därför att hon icke ville öfvergifva... Var *det* karakter hos en rättsinnig man? Skulle hon kunna lita på honom nu, sedan han, just då hon bäst behöft hans stöd, så kallt och själfviskt svikit henne?

Hade han fått andra grundsatser nu? Var hans ånger verklig, eller var hans anbud ställt med beräkning på att få en pålitlig människa att sköta om huset?

Svaret kom öfvertänkt — mognadt. Hon hade för längesedan förlåtit honom. Det satt ingen tagg kvar af den gamla smärtan, men det var bäst att icke rifva upp det, som en gång var glömdt och förlåtet. Hon var kommen till den åldern, att äktenskapsfrågan för henne var en öfvervunnen ståndpunkt. Han borde taga sig en hustru, som hade ungdom och framtidshopp i behåll.

Nej — han ville ingen annan hafva än henne! . . . Nu var han bestämd på att ingen annan än hon kunde bereda honom en sann lycka i lifvet. Han hade ett vackert, välförsedt hem och goda inkomster. Ingenting skulle fattas henne — kärlek, aktning, välstånd — allt skulle vara för henne. Och hans två små tvillingflickor — två år gamla blott — söta små änglar — men moderlösa. — Hur de skulle älska henne, den oegennyttiga och själfuppoffrande . . .

Judits hjärta veknade som vax för solen. O, dessa små flickor — *hans* små flickor — de kunde äfven blifva hennes . . .

Det gick en varm lifsström genom hela hennes varsel, och den afspeglade sig tydligt i hennes ansikte.

Hon ville säga något, men hejdade sig plötsligt, och orden dogo bort på hennes läppar.

»Judit — hvarför svarar du inte?» frågade han hetsigt.

»John, jag har lämnat mig åt Jesus, helt och utan

förbehåll. Han är min Herre och min Gud, mitt lif och min salighet . . .»

»Det får du gärna för mig. *Honom* är jag icke svartsjuk på», svarade han med ett tvunget skratt, som berörde Judit på ett obehagligt sätt. »Har du blifvit religiös?» tillade han i något kylig ton.

»Jag tror, att Gud förlåtit mig mina synder och min förgätnhet af honom, och jag är tvagen i Lammets blod. — Och du, John?»

Han gjorde en afvärjande rörelse med hufvudet.

»Du får gärna tro hvad du vill för mig», sade han i något öfverlägsen ton, »liksom jag äfven vill ha min öfvertygelse för mig själf. Därom behöfva vi aldrig tvista. Jag respekterar din öfvertygelse liksom du min. Hvar och en blir salig på sin tro. Det är min öfvertygelse.»

»Men icke min. — Jag tror, hvad Gud säger i sitt ord. Och hans ord äro dessa, att 'den, som tror sonen, han har evigt lif; men den som icke tror sonen, skall icke få se lifvet, utan Guds vrede blifver öfver honom' . . .»

»Ja», sade han i vårdslös ton. »Jag förstår, hur det är: Du har en mer sammanträngd personlig uppfattning om Gud, då mitt gudsbegrepp har en vida större räckvidd — och därtill mera tidsenlig» — tillade han småleende.

Judit hade åter blifvit mycket blek under samtalets senare vändning.

Nej, nej! — deras banor måste fortfarande gå åtskilda genom lifvet . . . det var för mycket, som skilde

dem åt. Men — de små tvillingflickorna... O — de borde få växa upp i en annan atmosfär...

»Om du ville sända dem hit och låta mig taga hand om dem!» sade hon bedjande. »Jag skulle vårda dem så ömt som någonsin en moder kunde göra det...»

»Du talar orimligheter, Judit! Det är jag, som behöfver dig i mitt hem, där mina barn hafva sin rätta plats. Jag skiljer mig icke vid barnen», svarade han häftigt och reste sig från soffan.

Äfven han hade blifvit mycket blek.

»Stanna och drick en kopp kaffe! Jag skall strax vara färdig därmed», bad hon vänligt.

»Nej tack! — Jag drack kaffe på gästgifvaregården just innan jag gick hit. Du är fattig, Judit», sade han med sväfvande röst och förde handen till bröstfickan på sin rock.

Judit blef purpurröd.

»John Thyréus», sade hon med blixtrande ögon och vibrerande röst, »du är fattigare än jag. Du har blott din timliga välmåga, och den följer dig icke öfver dödens flod, men som ett *den personlige Gudens* barn har jag arfsrätt till Guds rike...»

»Farväl, Judit — lef väl! — vi se hvarandra icke mer...» sade han med bruten röst och vände sig mot dörren.

»O, John! — skola vi skiljas för evigt?...» Det låg en sammanpressad ångest i denna fråga — en fråga, som ej fick något svar — och så var han borta.

Judit undrade själf, att hon tog det så lugnt. Det

var nu andra gången, hon vunnit seger öfver sig själf, men hur mycket lättare var det ej nu än förra gången.

»Allting förmår jag genom Kristus, som gör mig mäktig», tänkte hon och tackade Gud innerligt, att han frälste henne från att draga i främmande ok med en otrogen.

Men likväl stod intrycket af detta sammanträffande som en dyster skugga mellan henne och den lugna ro, hon förut ägt under Guds vingar.

NIONDE KAPITLET.

De tre »Hedebergaflickorna».

Det var sommarfägring i kvällssolsken. Det hade varit mulet och regnlikt under dagen, men molnen hade stilla glidit undan och packat sig tillsammans till en tät vägg öfver de östra bergen, hvilka klart belystes af solljuset och därunder antog de finaste nyanser i skärt, violett, blågrått och grått. På den breda trottoaren å södra vägen i G. vandrade med afmätta promenadsteg en herre och en dam, åtföljda af två små flickor, hvilka voro klädda i ljusgult från topp till tå, och som fladdrade fram lika två fjärilar.

Damen, som syntes vara omkring fyratio år, förde sig elegant i sin vackra men ytterst enkla promenad-dräkt. Hennes drag voro regelbundna, och ett lätt hull gaf åt hennes ansikte och gestalt något mjukt, ungdomligt. Herrn vid hennes sida hade ett distingueradt utseende med reslig gestalt och frisk färg och bar en fin, välsittande kostym. De promenerade sakt förbi den ena villan efter den andra, där de ligga inbäddade i sin sväl-

lande sommargrönska. Ett nyss fallet regn hade sköljt bort dammet på träd och prydnadsbuskar, och solen glittrade och glänste i de ännu kvarsittande regndropparne. Här och hvar sträckte sig en spetsig tornspira upp ur löfbädden; ett och annat fönster, omslingradt af vildvin, tittade fram, och öfver de vinbetäckta balkongerna sväf-vade små sirliga amplar med mörkröda pelargoner och blå lobelior ned i osynliga kedjor. Sommarblommor i växlande färgprakt lyste och doftade från fina, sammetslika gräsmattor, springvatten kastade sitt solglittrande pärlregn upp i luften, och trastarne sjöngo från ekarne på bergets krön österut. De promenerande syntes icke så mycket fästa sig vid den fägring, som i glänsande prakt omgaf dem, utan samtalade lågt och ifrigt med hvarandra.

»Här är spårvagnen; skola vi åka?» frågade herrn.

»Nej — vi gå. Det är så skönt i afton, och jag behöfver röra på mig — och så ha vi en så kort bit till korsvägen. Kanske ni äro trötta, småttingar?»

»Ne-nej då! Vi springa fortare än mamma och pappa . . . se, vi springa i kapp med spårvagnen!»

Barnen foro af som en sommarfläkt, och herrn och damen påskyndade äfven sina steg. Inom kort veko de af in på korsvägen, där de passerade bron öfver ån, som framflöt därunder, trög, mörk och illaluktande. Fotgängare skyndade fram och åter på den breda vägen mellan villorna, där droskor rullade, fordon skramlade och ryt-tare redo i sporrstreck på skinande, lättfotade hästar. Men den ståtliga damen tycktes icke märka det rörliga

lifvet omkring sig, utan syntes vara upptagen af en enda tanke.

»Vi må väl icke försumma oss och komma sent?»

Hon såg frågande upp i herrns ansikte.

Herrn tog upp sitt guldur.

»Nej vars; vi ha en kvarts timma på oss», sade han, »vi hinna godt.»

»Men mina älskade små, I ären säkert trötta nu?»

»Ne-nej-då! Vi äro inte det minsta trötta! Säg mamma den där vackra katten inom porten till Jakobsdal? Han hade tre färger, och han såg på oss som han ville säga: Kom bara och lek med mig . . .»

De gingo förbi Ö:s gamla kyrka med den i skuggor och tystnad drömmande, hänförande kyrkogården, där de döda sofva, vaktade af bevingade marmoränglar och öfverhöljda af en strålände blomsterprakt — veko sedan in på vägen, som går parallelt med banan åt G—a till. Då de närmade sig den lilla anhaltstationen, hördes en gäll, utdragen hvissling, jämte ett tilltagande åsklikt dån, som sade dem, att de just kommit i lagom tid. När ånghästen saktade farten och stannade midt för stationen, pustande, flåsande, flämtande, öppnades hastigt dörren till en kupé och tvenne unga damer i ljusa sommardräkter och med blombuketter i händerna stego skyndsamt ur vagnen, och tåget rusade i väg, lämnande en tjock svart rökvåg efter sig.

De båda unga damerna mottogos med synbar rörelse och glädje af den mötande frun, och efter presentationen: »Min man, John Thyréus; fröken Gunnel Ivars-

son; fröken Nanna Ivarsson; Siri och Harriet, våra små döttrar» återvände familjen med de unga flickorna i sällskap.

Gunnel hade under skoltiden blifvit något blekare, men var strålande och oföränderligt vacker. Hon skulle nu ut och låta ekvatorns sol bleka denna fågring — eller ock helt offra den åt en för tidig död i ett mördande klimat. Men Gunnel var ej sådan att hon ryggade tillbaka för något. Nanna hade vuxit bra, såg frisk ut och hade fått hållning och ställ på sin slanka, ungdomliga gestalt. Då hon stundom tog sin förra buttra, kärfva min på sig, kunde ingen, som ej kände henne, se något synnerligen vackert i detta bleka, ointresserade ansikte. Men blef hon intresserad — och det blef hon snart nog — kunde hon stråla upp, så att hela ansiktet lyste af intelligens, och ur ögonen bröt sig en glöd, som gjorde henne nästan vackrare än hennes fagra syster. Det var intelligensens skönhet. Med lifligt intresse såg hon sig omkring i denna nya omgifning. Allt såg hon: staden till höger med sina kyrktorn och palatser, skansen Kronan och vattenreservoiren sväfvande upp mot skyn, villorna med sina lummiga parker till höger, och hon var tyst af förtjusning.

»Hur länge få vi äga om er nu, era flyttfåglar?» frågade fru Thyréus, sedan de första glädjeyttringarne öfver återseendet voro öfver.

»Om två dagar reser jag till England för att därifrån begifva mig till missionsfältet och mitt länge eftertrådda lifsarbete. Det blir två hela dagar, jag får vara

hos min kära guldgrufva.» Gunnel log som förr, men det hade kommit något allvarligt, vemodigt i hennes ljufva leende.

»Men du, lilla poetissa — jäså — rimkrönika bör jag ju säga — du kan väl ha tid att stanna några veckor hos oss . . .»

»Inte mer än *en* vecka. — Du skall veta, att det är tomt i boet, sedan de stora fågelungarne flugit ut. Det gör mig ondt om mor och far — de voro så nedstämda, när Gunnel reste. Jag kommer ju snart hem igen, men jag är så 'förläst' nu, så jag behöfver riktigt hvila ut mig, om jag skall kunna bli fullt normal igen. Mor lofvade att icke bli orolig på en vecka, bara du inte släpper ut mig på fri hand.»

»Jag skall nog sätta dig i bur, du lilla skogsfågel! Hör, hur trasten sjunger där borta. Du och han äro bra lika, tycker jag. Jag har nog sett i ett par framstående tidningar att vingarne börjat växa och kvittret med.»

»Börja inga loftal, Judit! Det passar dig icke. Vet du», hviskade hon och drog henne på andra sidan vägen, medan Gunnel och herr Thyréus underhöllo hvarandra, »det var en tid, då det hägrade och lockade som kvintessensen af all jordisk fröjd att kunna tillvinna sig ett litterärt namn och komma upp i den atmosfär, där jordens vittra storheter lefva och röra sig. Jag var verkligen förmåten nog att tänka mig detta som en möjlighet. Nu vet och känner jag, att jag aldrig skall hinna öfver en viss höjd, hur jag än anstränger mina vingar som du kallar det. Och därför har jag bara en känsla

af att vilja gömma mig för allas ögon och draga mig undan i skuggan, så snart ekot af beröm eller loftal för mina små rim når mina öron. Det är bestämdt något osundt med allt beröm, och går det öfver märket, så väcker det leda — ibland förstås, ty uteblefve det alldeles, så miste jag väl modet . . . »

»Ah — du är ett litet högfärdigt stycke i all din tillbakadragenhet! *Skrif ned den nåd*, som Gud gifver, och gif honom äran, så försvinner det osunda från alla håll!»

»Du kära Guldnyckel, du kan alltid finna den bästa vägen till mitt hjärta! Vet du, jag ämnar icke återvända till skolan. Pappa har nog lofvat mig att få fortsätta på den lärda vägen, men dels är jag för gammal — redan nitton år — dels kostar det för mycket, och jag vill inte, att kära far skall ha mer bekymmer för mig än han redan haft. Jag tänker bli en duktig landtkvinna, som skall hjälpa mor i hemmet och så söka taga upp manteln efter Gunnel och dig — om det lyckas. Tid att 'rimma' får jag allt emellanåt ändå. Med Gud och hans vänskap, hans ande och ord — där är den friskaste, hälsosammaste lifsluften för både guldnycklar och rimkrönikor, och där trifs ändå min inre människa — mitt verkliga, andliga 'jag' bäst.»

»Men du ämnar väl ej sluta upp med att skriva?»

»Jag hvarken ämnar skriva eller låta bli. Det får komma, när det kommer, och då gör jag som du säger: skrifver med den nåd, som Herren gifver, och i det syftet att befordra Guds ära och sprida doftet af hans kunskap omkring i landet.»

»Nåå — därborta kommer spårvagnen. Vill inte damerna åka nu efter den långa promenaden?» frågade herr Thyréus och vände sig mot de båda samtalande, under det han torkade sin något svettiga panna med en fin silkesnäsduk.

»O nej — det vore skada», sade Nanna lifigt. Här är så mycket vackert att se för en sådan, som aldrig har sett en storstad förut. Jag måste se till slut . . . Och dessutom vill jag inte vara en djurplågåre . . .»

»Pappa, vi vill åka på spårvagn — vi ä' så trötta», ropade de små flickorna.

»Stackars mina små pullor! Ni ska få åka . . .»

»Följ med oss, pappa! Mamma kan hålla de främmande tanterna sällskap.»

»Ja, gör det, John!» uppmanade honom frun, och han steg med sina små flickor in i spårvagnen.

»Du har blifvit ståtlig sedan du blef fru i G. Du ser lycklig ut», anmärkte Gunnel, som ej mycket fått tala med sin väninna från »spöknästet» i Hedeberga.

»Det är jag, Gud vare lof! Det som gjorde slag i saken var, att min man, som förut litade mer på sitt förnuft än på Guds ord, slutligen tog sitt förnuft till fånga under Kristi lydnad. Då vi skildes åt på Hedeberga, som jag trodde, för sista gången — du minns, att jag skref till dig därom — sade jag vid afskedet några enkla ord, som dock fingo kraft att spränga otrosberget i hans själ. Och när jag sedermera sent omsider blef grundligt öfvertygad, att hans förändrade tänkesätt icke var så kallad 'giftasbättring', utan ett verk af Anden,

fann jag intet skäl att längre afslå hans bön, och han har sedermera icke gifvit mig grund för den tanken, att hans karakter är opålitlig.»

Om en stund voro de framkomna till det hus, där herrskapet Thyréus hade sitt hem, och hvem var väl med och tog emot de resande om icke gamle Hvitis, som ännu såg ganska lefnadsfrisk ut.

Huset var icke stort men välbyggt och omgifvet af en liten fin trädgård med väl ordnade blomgrupper, omgifna af skära snäckor. Rummen voro ljusa, luftiga och möblerade med smak. Här visade sig mannens tillgångar i förening med hustruns fina sinne för det på en gång enkla och smakfulla.

En mycket gammal man med glest, grått hår och ett uttryck af slöhet i sitt insjunkna ansikte satt i ett af rummen och läste i en bok.

»Min gamle fader», presenterade Judit med öm tonvikt.

Efter många och långa år, under hvilka hon lefvat i plågsam ovisshet om sin fars slutliga öde, hade hon nu glädjen att få vårda honom på hans ålderdom. Hennes man gjorde länge fåfänga försök att taga reda på, om han fanns i lifvet, och hvarest. Slutligen fick han spänning på honom. Han hade, han som andra, rest till Amerika, men där blott sjunkit djupare i last och elände. En bekant till Thyréus hade händelsevis fått reda på honom på ett fattighus, där han togs om hand af denne och på svärsonens bekostnad skickades öfver hafvet. Uttröttad på ett lif i synd och uselhet och förslöad

till själen hade den gamle blott en enda liflig känsla, och det var en till förtviflan gränsande fruktan för döden. Nu hade dock dödens besegrare kommit honom till ro, och han var glad att han hade både en Frälsare och en dotter, som togo hand om honom i hans själföfvällade elände.

»Hvilket förtjusande hem! — Och allt är edert eget», sade Gunnel, då herr Thyréus artigt öppnade dörren till matrummet, där ett inbjudande kvällsbord stod och väntade de resande.

»Ja, det är vårt eget. — Det går an att ha eget hus för den, som blifvit ägare till en guldgrufva», svarade han och log.

De veranderingen in de wetgeving van 1870 tot 1875

In 1870 werd de wetgeving in de richting van de liberalisering van de economie en de afbouw van de staat ingezet. Dit bleef tot 1875 het geval. De belangrijkste maatregelen waren:

- Het invoeren van de vrije handel met landen die geen lid waren van de Tweede Zeeconferentie van 1860.
- Het invoeren van de vrije handel met landen die geen lid waren van de Tweede Zeeconferentie van 1860.
- Het invoeren van de vrije handel met landen die geen lid waren van de Tweede Zeeconferentie van 1860.
- Het invoeren van de vrije handel met landen die geen lid waren van de Tweede Zeeconferentie van 1860.
- Het invoeren van de vrije handel met landen die geen lid waren van de Tweede Zeeconferentie van 1860.
- Het invoeren van de vrije handel met landen die geen lid waren van de Tweede Zeeconferentie van 1860.
- Het invoeren van de vrije handel met landen die geen lid waren van de Tweede Zeeconferentie van 1860.
- Het invoeren van de vrije handel met landen die geen lid waren van de Tweede Zeeconferentie van 1860.

1870
1871
1872
1873
1874
1875

PÅ EGEN HAND

PÅ EGEN HAND

På egen hand.

De hade nyss börjat vårsådden på herregården. De vidsträckta åkerfälten lågo upparbetade och svartbruna, en del med långrandiga fåror efter plogen, en del redan besådda och harfvade, väntande på att den tunga välten skulle rulla bort alla ojämnheter och gifva åker-skiftet ett jämnt och städadt utseende. Vattnet i dikena glittrade som långa, smala silfverband i den tidiga vårsolen, och dikesbankarne började antaga en lifligt grön färgton. Ängsbackar och skogsmarker voro öfversållade af hvita och blå sippor, och den långa maden, där bäcken flöt fram, trög och långsam som en åldrings tankegång, stod guldgul af calta palustris. Björkskogen hade just i dagarne börjat »lysa i by», och väl var det, sade de gamla, ty göken hade samtidigt därmed låtit höra sitt tvåtoniga, egendomligt ljufva vårkväde, hvilket nog icke betydtt något godt, om han »galit på bar kvist», ty det blefve då ett hårdt år.

Det var tidigt på morgonen ännu, men af den lätta, ljusblå röken, som långsamt ringlade upp ur skorstenen på den lilla stugan nere vid kärnet, syntes att invånarne

redan voro uppe och i rörelse. Stugan hade varit röd, men det var nog längesen i världen, ty nu skiftade hon i obestämd tonfärg mellan rödbrunt och grått, inmängdt med gul mossa och grönt mögel närmast den låga stenfoten. Hon såg gammal och ålderdomsskröplig ut, men utomkring visade de väl röjda backarne och den rena trappan utanför den lilla utbyggda förstugukvisten, att här pågick en ihärdig kamp mot fattigdomens fulaste följeslagare: förfall och orenlighet.

Ute på trappan stod en medelålders kvinna i sliten men ren hvardagsdräkt med ett litet sammanlagdt blårutigt bomullskläde knutet under hakan och såg ut öfver herregårdsägorna, som höjde sig på andra sidan om bäcken. Hennes ansikte var som folkets är mest, utom det att det låg ett uttryck af förstånd och godhet däröfver, hvilket icke finns hos alla. Men nu, medan hon stod där och inandades de ljufva vårdofter, som kommo från skogen nära intill och från de otaliga blåsippor, som blickade fram ur alla busksnår, låg en skugga af djupt bekymmer öfver de bestämda dragen.

»Ja — se där är di nu med oxarne och harfven — och där kommer rättarn . . . hvad skall det bli af detta? . . .»
Hon skyndade in i stugan.

Där var allting i ordning till morgonen, rent och städadt i hvarje vrå, fast allt var gammaldags och målningen var borta af bordet, som stod vid det ena fönstret, och af soffan, som stod vid det andra.

En skål rykande välling, jämte bröd på en tallrik, stod orörd på bordets ena ända, och där bredvid satt en

ung man, eller kanske snarare en gosse, med ögonen en-
víst fästade på golfvet framför sig. Det var ett friskt,
ungdomligt ansikte med mjuka harmoniska linjementer,
som just hade passat till illustration i en barntidning,
men alls icke för detta uttryck af trumpet missnöje eller
trots, som nu fördystrade det. Tydligt var den orörda
måltiden framsatt för honom, och lika tydligt var det
hans beslut att icke sätta skeden däri.

»Di är allt ute med oxarne där framme...»

Sonen satt som han ingenting hört.

»Ska' du inte gå fram, Arvid?»

»Jag har ju sagt mor, att jag inte gör'et...»

»Men du vet väl, hur det blir...»

Den mjuka modersrösten var lugn, men det låg en
djup oro förborgad där.

»Det kvittar! — Jag tar inte mot ovelt, när jag inte
förtjänar det — förr går jag min väg...»

»Ja, men om du inte gör din skyldighet, så gör du
dig förtjänt af skrapor — det vet du väl, det!»

»Skyldighet!... Är det min skyldighet att gå där
och släpa som en oxe dag ut och dag in för att han —
patron — ska' få kasta ut pengar med fulla händer på
hästar och vagnar och hundar och lyx — och så en
skall få orättvisa beskyllningar och ovelt för resten...
Jag står inte ut längre...»

Han reste sig häftigt och tog mössan på byrån.

»Gulle Arvid, tänk på mor din och systrarna! Hvem
ska' göra dagsverkena för torpet, om du slutar! Vi bli
vräktta, kan du väl förstå.»

»Så mycket sämre för patron — om han vill handla så gement —.»

»Men du vet väl att Bäckedalen är dagsverkstorp, och...»

»Det vet jag bättre än I, mor —. Det är väl jag, som fått smaka på ekluten, se'n far dog...»

»Far klagade aldrig öfver trældom och orättvisa, som du gör, Arvid!»

»Far!» — Gossen kastade hufvudet bakut och lät en blixst skjuta fram ur de blå ögonen — något, som såg främmande ut för detta godmodiga, nästan barnsliga, ansikte. — »Far var som en fågel, som är född i bur. — En tocken saknar inte friheten, för han vet ingenting annat om än fångenskap.»

»Du är väl lika väl född i bur, du, som far. Hvarför kan inte du så väl som han vara nöjd med Guds skickelse och vandra ödmjukt inför Gud och människor? Det är den rätta friheten, och den kommer en längst med.»

»Guds skickelse... sa' I Guds skickelse, mor? Kan Gud skicka mig att slafva ut mig för en annans skull! Kan Gud vilja, att den ene skall slita och släpa som ett lastdjur och inte ens vara hållen för så mycket som ett sådant och till på köpet få bo i ett nedruttet ruckel till hus och ha knappt om både i sig och på sig för att den andre skall vråka sig i lyx och vällefnad och för resten skälla på en som en hund? Är detta Guds skickelse, då är det ingen rättvisa hvarken hos Gud eller människor, och då så...»

Modern stod en stund mållös af förfäran.

»Arvid», sade hon slutligen, »hvad har det blifvit af dig, du som var så snäll i söndagsskolan och då bekände dig vara ett Guds barn? Är du redan så långt framme på det ondas väg, att du börjar häda Gud? Hvad har det tagit åt dig?»

»Ja, det går väl ann för barn och kvinnfolk att prata om Gud och hans godhet, för en vet inte mycke om, hur det går till ute i världen; förrän en får ta i själf . . .»

»Gud förbarme sig öfver dig, gosse! Du är ju rakt på villovägar — och jag förstår inte . . .»

»Det tror jag nog» — svarade han med trotsig min och slängde åter hufvudet bakut. »Jag har varit förd i ledband intill denna stund och inte ens fått tänka en tanke på egen hand. Men nu tänker jag mina egna tankar och vill gå mina egna vägar. Men inte bära *de* fram till dagsverke — så mycke I vet — mor —»

»Är det *min* gosse — *min* Arvid, som talar sådana ord? . . .»

»Hvar och en är sig själf närmast — det ligger sanning i det . . .»

»Du frågar således inte efter din mor och dina systrar längre? Du vet så väl, du som jag, att vi bli husvilla, om vi inte ha någon, som gör dagsverkena, och hvart vill du, vi ska' ta vägen. Anna skall väl bort till hösten, se'n hon fått lof i kyrkan, men lilla Beth är ju en sådan klen stackare . . . och jag börjar bli gammal — och —»

»Det kommer väl inte att gå någon nöd på er, som tror så duktigt på Gud . . .»

»Ja, har inte Gud hjälpt oss hit till dags? Det har ju inte gått någon nöd på oss, så länge vi hållit oss till honom. Om du blott ville vara stilla för Gud, så finge du nåd att träla och vara nöjd. Far...»

»Jag har hört nog om far», svarade gossen buttert och sparkade med träskon i ett hål i det murkna golfvet. »Jag tänker inte träda i fars fotspår och gräfva ner mig i fattigdom och uslighet. Det finns väl annat att göra än att gå här som en slaf och inte våga öppna mun en gång, när di skäller ner en som en inte hade människovärde och människorätt...»

»Ja, hvart i all världen skulle du ta vägen? Inte har du respengar till Amerika, och inte har du sådana kläder...»

»Kläder tjänar jag väl snart, bara jag kommer väl härifrån. Jag far till *** och söker mig in vid den mekaniska verksta'n. Där lär di ta emot så många di kan komma öfver... Gråt inte, mor! sade han med vekare stämman, gamle Jan på Ränninga har lofvat komma och sköta torpet och gå dagsverkena, för han vill inte gå längre ensam på Ränninga, utan patron får skaffa en annan torpare dit.»

»Gamle Jan... den där gamle grinstocken! Nu ställer du allt till åt mor din, Arvid! — Och hur skall jag kunna löna dräng? Det är mer än jag begriper...»

»Det skall inte bli någon konst; löna skall jag skicka er — och mer till, ska' I få se...»

»Går du fram och talar vid inspektorn om'et nu då?»

»Aldrig i lifvet...»

Det förra uttrycket af trots och öfvermod gled åter öfver hans barnsligt runda ansikte lik en mörk sky öfver solskifvan. Det var ett helt främmande element.

»Då blir det ingen annan råd än att jag går. — Jag vill inte, att det skall bli något mer galet än det är... Men sanna mina ord, du, Arvid, det går inte väl med dig, om du finge aldrig så bra plats, om du inte vill befalla dig i Guds hand, och...»

»Det får I göra, mor. — Jag tänker nu börja *på egen hand.*»

Mor Eva gick. Hon hade på morgonen känt sitt hjärta fullt af lof till sin käre Gud, när hon såg, hur skönt han smyckade skog och mark till vår och sommar, men nu såg hon allt grått i grått. De små krusiga glittrande vågorna på kärnet, de ljusgröna träden och buskarne, de ljufva blåsipporna, den höga, vårblå himmelen med sina lätta snöhvita strömoln, lärkans drillar och trastarnes pigga variationer — allt hade mistat färg och behag för den bedröfvade kvinnan. Hon hade nitiskt och samvetsgrannt sökt uppfylla sin modersplikt och uppfostrat sin gosse — sin ende son — i tukt och Herrens förmaning, men hon såg nu, hur hennes bemödanden drunknade i den nya tidens strömdrag af trots och egenvilja.

När hon återkom, nedstämd och sorgsen, var stugan tom. Anna hade gått till prästen och Beth till skolan. Endast Julius Cesar, Arvids fyrfotade stålgrå favorit, satt vid dörren och såg på henne med sina stora, medlid samma ögon — så förekommo de henne.

Vid dörren hängde sonens arbetskläder, slitna och solkiga, nedfläckade af hvit lera. Mor Eva såg frågande på dem en stund. De svarade äfven, men det var tystnadens vältalighet. Hon skyndade upp på vinden, där alla i huset hade sin garderob. — Arvids hemväfda söndagskläder voro borta.

Yr i hufvudet stapplade hon utför trappan och in i den tomma stugan. I fickan på sonens arbetsrock hittade hon en ihopviken papperslapp. Hennes händer skälfdde, då hon vek upp den. Där stod det:

»Jag får sällskap till staden *** med skogvaktarens Ludvig, som fått plats vid verkstäderna. Han lånar mig respengar. Mor får snart höra af mig. Arvid.»

»Snart», eftersade hoppet. Kanske det blir det bästa för honom i alla fall, bara han inte låter dåliga kamrater lära sig det, som ondt är ... »Snart...» Det gick en vecka ... det gick två ... en månad ... två månader — — Snart? hur länge skall hon ännu få vänta? »Snart...» gäckades en bedragen väntan, som nu hunnit blifva tre månader gammal.

Hon måste hafva visshet om sin gosses öde. Af skogvaktarns hade hon fått den upplysningen, att deras son blef samma dag, de kommit till ***, sänd till en verkstad längre bort, och att han ingenting visste om Arvid, sedan de åtskiljts. Ingen adress stod henne till buds, och ingen bekant hade hon i den aflägsna staden, till hvilken hon kunde vända sig för att vinna ljus i detta mörker. Männe han redan var död? — Hon måste hafva visshet.

Det enda, som gaf någon lättnad under de kvalfulla dagarna var vissheten om, att Guds ögon, för hvilka allt är blottadt och uppenbart, följde honom, som hon förlorat hvarje spår af. Hon bad ju dagligen och stundligen därom, och hon var viss om bönhörelse, när som det så bestämdt står, att Gud gör, hvad de gudfruktiga begära... Ja — ja — det var den öfvergifna moderns enda tröst att Guds ögon följde hennes gosse, där han irrade på sina egna vägar *på egen hand*...

En ensam, tarfligt klädd kvinna, modlös och uppgifven, vandrar med trötta steg mot ett hem, där armod, hopplöshet och upplösning vänta henne. Arvid fanns icke vid verkstaden, där ingen plats stod honom till buds, när han kom dit. Ingen hade fäst sig vid denna så vanliga händelse, att en ung pojke från bondlandet frågar efter plats och blir afvisad. Sådant händer ju nästan dagligen. Icke heller fanns någon ledtråd till hans återfinnande i denna villsamma folköken, där den stackars kvinnan höll på att tappa bort sig själf.

Hon var så trött. Hennes fötter voro ömma och svullna, och hon kände, att hon måste hvila en stund, om hon skulle orka hem till kvällen. Hon vek af vägen in i skogen och satte sig viljelöst i skuggan af en stor enbuske. Osökt kom profeten Elias historia för hennes tankar, när han vandrade ensam och modlös i öknen, önskade sig döden och sade: »Det är nog; så tag nu, Herre, mitt lif, ty jag är icke bättre än mina fäder.» — Var det att undra på, om hon hade samma tankar?...

»Och se, Herrens ängel kom vid honom och sade till honom: Statt upp och ät, ty du hafver en lång väg framför dig!» Och han såg sig om, och se, vid hans hufvudgård låg ett glödbakadt bröd och där stod en kanna med vatten. — — — Och han stod upp och åt och drack och gick, styrkt af den matens kraft, i fyratio dagar och fyratio nätter.» — — —

Mor Eva såg sig om. Låg där något glödbakadt bröd — fanns där ett kärl med friskt, svalkande vatten åt henne? Hennes nya testamente hade halkat fram ur knytet, mot hvilket hon stödde sig. Hon tog upp det, öppnade det som det föll sig och läste:

»Hafven ingen omsorg, utan edra önsknningar vare kunniga inför Gud i allt, genom åkallan med bön och tack-sägelse, och Guds frid, som öfvergår allt förstånd, skall bevara edra hjärtan och edra tankar i Kristus Jesus.»

Där var det vederkvickande brödet, bakadt vid glöden af en öm faders kärlek. Där var det lefvande vattnet, flutet ur Guds eget väsens djupa källa...

Hon stod upp och åt och drack och gick af den matens kraft genom sorgens och hjärtekvalens öken, där hon väl behöfde denna kraftiga näring för att icke gifvas upp i vägen.

Längre fram i tiden fick mor Eva veta, att Arvid, när han ej fick plats på verkstaden, hade yttrat till sin kamrat, att han skulle försöka få hyra på en utgående båt. For han nu som ett spån på det stora världshafvet — eller hade han redan funnit sin graf i dess hemska djup? Mor Evas enda tröst var att Herrens öga

följde honom — och att han tagit sitt nya testamente med sig.

Snön låg fotsdjup i skogen. Granarnes grenar hängde slaka af de tunga snömassor, som vinterskyarne dag efter dag hopat på dem, och de stora stenarne tedde sig som runda, svällande dunkuddar.

Det var kallt och stjärnklart på kvällen, men intet månljus skingrade mörkret inne i skogen. Det var tyst och högtidligt därinne som om naturen haft förnimmelse af att kvällen var årets betydelsefullaste kväll — julkvällen — och intet störde den djupa stillheten, utom stegen af en mänsklig varelse, som försiktigt klef framåt i några glesa spår efter människofötter i den djupa snön. En och annan gång stannade vandraren, såg sig omkring som om han velat tvinga sina ögon att tränga igenom mörkret samt tycktes lyssna efter något slags ljud. Men ingenting bröt den ljudlösa stillheten, utom då några snöflockar föllo ner från de tyngda grenarne. Slutligen nådde vandraren en gårdsgård med en klifstäta, nu betäckt af fotshög snö. Han strök ner snön och steg upp på stättan. Där lyser det ur herregårdsfönstren! Där är stugan vid det sofvande kärnet — men intet ljussken ur fönstren visar, att därinne firas jul... Främlingens hjärta hoppade vildt af ångest. Han måste skynda för att förvissa sig om tillståndet där inne. Djup, bländande snö öfver allt — ingen skottad gångstig till ladugård och vedbod — ej ett spår af människofot omkring det mörka boningshuset. — Hvar voro de väl, änkan och hennes

döttrar? Döda — eller bortflyttade? Skulle han kanske finna, hvad han sökte, på den eländiga fattiggården långt härifrån? . . . En rysning genomlade honom, fast svetten pärlade på hans panna. Han gick förbi trappan, som var inbäddad i en hög snödrifva och försökte se in genom ett af fönstren. Det var ingen svårighet, ty där fanns hvarken fönsterluckor eller rullgardiner. Tomma och hemska stirrade fönstren på honom, och det var blott mörker, som mötte honom därur. Han kunde till en början icke urskilja någonting därinne. Jo, vänta — steg icke gnistor fram och upp mot taket? . . . Nej — det var ju julnattshimlens stjärnor, som lyste ner i den mörka stugan. . . Tung i hjärtat gick han om hörnet och synade noga den gamla stugan — så noga som kvällsmörkret tillät honom. På andra sidan såg han att taket var borta, och en svag brandluklät honom ana orsaken därtill.

Förlamad af fasa och en fruktansvärd känsla af skuld stapplade han från det hemska ödsliga huset bort till en berså, där han som gosse läst sina läxor och drömt sina ungdomsdrömmar. Snön hade klädt de unga, ranka asparne i den skönaste juldräkt och försedt de gamla bänkarne med svällande dynor. En af dem hade brustit under sin hvita börda, och snön hade mjukt och smidigt format sig därefter liksom för att dölja skadan. Framlingen knäföll därinne i den djupa snön, lade sina båda armar på den höga snömadrassen, böjde sitt hufvud däröfver och snyftade våldsamt.

»Förlåt mig! — o, förlåt mig! — Tänk icke på min

ungdoms synder — straffa mig icke i din vrede och näps mig icke i din grymhet! — O, låt mig veta, hvart min öfvergifna moder och mina unga systrar tagit vägen — om de ännu äro i lifvet...! Tänk, om jag krossat min mors hjärta och bringat henne ner i en förtidig graf...»

Bönerop och förtviflansfulla tankar kretsade rundt i hans hjärna likt dufvor, jagade af svarta roffåglar —

Det prasslade lätt i snön. Ljudet närmade sig. Den knäböjande spratt hastigt till, reste sig upp och såg sig omkring. En räf stod ett ögonblick och blickade skyggt åt det håll, där han helt oväntadt stötte ihop med en mänsklig varelse, men vände plötsligt och tog en blixtnabb reträtt in åt skogen, när han fann sig observerad.

Trött och uppgifven såg sig den unge mannen omkring. Hur hade han icke i sina tankar målat »den förlorade sonens återkomst», återseendets ljufva ögonblick i den gamla kära stugan, hans ungdoms hem, där han först sett dagens ljus, och där han trodde julljusen skulle tindra mot honom i kvällen — och nu låg så väl hans förhoppning som det gamla hemmet i ruiner...

Intet människopår ledde från den halfbrända bo-staden där inne i skogen, utom de hans egna fötter trampat. Han måste således gå tillbaka samma väg, han kommit. Ur fönstren på patrons ståtliga corps de logi lyste och strålade julljusen, så att den stora byggnaden tedde sig som ett fépalats. Däruppe kunde han med säkerhet finna ledtråden till de sina — men skulle han försöka häfva sig igenom drifvorna dit upp? Nej — det

var faktiskt omöjligt. Alltså tillbaka genom den dystra skogen, där granarne hviskade sorgtunga hemligheter för hvarandra — kanske anklagelser mot en biltog moder-mördare... Ägde han kraft i denna stund att företaga en sådan vandring? Eller orkade han heller med att genom fönstret praktisera sig in i det mörka huset och söka en skyddande vrå mot julnattens kalla omfamning? Allt tycktes honom lika omöjligt i denna stund. Sjuk i hjärtat kastade han sin lilla kappsäck på den snöbetäckta trappan och satte sig därpå med ansiktet i händerna och hufvudet fullt af pinande tankar. Här i denna illa ramponerade stuga hade han njutit fullheten af öm, trogen, uppoffrande moderskärlek, lärt på hennes knä att framstamma namnet Jesus och bedja: »Gud, som hafver barnen kär, se till mig, som liten är.» Då var Gud lika verklig för honom, fast osynlig, som hans egen far, fast denne sällan var hemma hos sin lille gosse. Här hade han växt upp, stark, frisk och spänstig af den sköna skogsluften och härdat sina unga krafter i arbetet på åker och äng — — —

Men så kom den onda makten öfver honom... Allt blef vridet ur led. Det grofva, ansträngande arbetet, den tarfliga, knappa kosten, de nersmorda, grofva kläderna — allt blef honom vedervärdigt. Han såg bara slafveri och orättvisor i sin lefnadsställning och obefogadt maktspråk och trångbröstad fanatism i sin mors förmaningar. Så smög han sig bort från hemmet på ett lömskt, ohederligt sätt och betalade en sträfsam moders kärlek med en trolöshet, som säkert krossat hennes hjärta...

Det stora tornuret på herregården slog sju långsamma slag. De sista ljuden dogo sakta bort i den kalla kvällsluften med en efterklang, som hade i sig minnen af de ljufva hemlandssånger, han och hans små systrar så ofta från denna trappa låtit tona ut i sommarkvällens stillhet . . .

Huru lyckliga de då voro i den lilla stugan! Hvar voro de väl i denna kväll, den friska hurtiga Anna med sina röda kinder och den lilla bleka Beth med sina egenomliga funderingar? Huru klart och lefvande de framstodo för honom i denna stund, de kära, som han öfvergifvit! Hur lycklig var han ej då! — Och nu . . .

Sedan den tiden hade han varit med om mycket — öfveranstängande arbete, lifsfarliga plikter och nattliga göromål, och däremellan vilda orgier, befläckande nöjen och frätande samvetskval. Han hade ock sett faran och döden i ansiktet mer än en gång. Han hade bevittnat hafvets fador, sett masterna på det stora fartyget bräckas som halmstrån af stormens hand; sett sina kamrater stupa ner i det fasansfulla skummande djupet, sett deras bleka förtviflade ansikten, hört deras dödsskri i den ångestfulla kampen för lifvet. Men intet hade så kommit hans blod att stelna och hans hjärta att vissna af ångest som denna syn af förstörelse och ett tillintetgjordt hopp, hvilket nu hade mött honom i denna tillbommade dörr, dessa tomma, söndriga fönster och detta gapande tak.

Han började omsider få allt kännbarare förnimmelser af den skarpa kölden. Den skulle snart göra det omöjligt för honom att uppsöka en mänsklig boning för

natten, om han icke bröt med sin sinnesförfattning och begåfve sig härifrån. Han reste sig långsamt, tog sin lilla kappsäck och stapplade tillbaka i sina egna spår. Ett stycke bortåt landsvägen låg skogvaktarebostället; där kunde de måhända gifva honom de upplysningar, han sökte, och dit kunde han ju försöka hinna, innan de gingo till hvila på kvällen.

Skogen såg mera dyster och hemligtfull ut nu än för en stund sedan, då han med hoppet i hjärtat häfde sig genom snön för att hinna sitt barndoms hem. Granarne stodo där mörka och hotande och riste ner snö öfver honom, där han trött och modlös pulsade i spåren, och det djupa hemlighetsfulla mörkret i skogens inre tyktes rufva öfver hjärtekrossande sorger och olyckor. Stjärnorna, de vackra, strålande stjärnorna, de som förtälja Guds ära och förkunna hans händers verk, gnistrade strängt, likt oräkneliga ögon, som bestraffande sågo ner på den ensamme vandraren i skogen.

Ändtligen hade han nått landsvägen, som låg där jämn och hvit med nyss plogade höga snövallar på sidorna. Vandraren andades lättare, när han trädde ut ur skogen. Han stannade en stund, torkade svetten från pannan och såg sig omkring. Där bortom nästa krök af landsvägen skall han få skogvaktarstugan i sikte. O, att han aldrig beträdt vägen dit under det sista året hemma hos mor! Hur ledsen var ej hon, när hon begrep, att han åter varit dit, och hur bevekande bad hon honom icke att draga sig undan skogvaktarpojken, den länge, hånleende Ludvigs inflytande . . . Fåfång möda! Ludde

hade ju blifvit ett riktigt orakel bland den manliga ungdomen, sedan han varit ute i världen och fått hufvudet fullt af den nyare tidens visdom, socialismen, hvilken han nu sökte meddela åt andra — och hur lätt hade icke en fattig, okunnig stackare blifvit fångad. Främlingen nästan drog sig för att åter träda inom dessa dörrar, men här var intet annat att göra. Hvad? — hade han redan hunnit dit? Se, så klart julljusen lyste ut på snön! Var ej skogvaktarstugan belägen en bra bit längre bort? Detta är ju ett helt nytt hus och därtill beläget till vänster om vägen. Ja, det var ju alldeles klart — se, där borta till vänster in i skogen ligger ju Hultmyran. Nå, då slipper han måhända gå dit bort. Här kan man säkert ge de upplysningar, han åstundar.

Han stannade midtför det lilla nybyggda stället, där det förut hade funnits en beteshage, beväxt med vacker, ung skog. Det lyste klart ur fönstren, och ljuset kastade breda ljusvägar öfver landsvägen, där vandraren stod. En sakta vind prasslade i julkärfven, som sväfvade öfver hans hufvud från en stång, fastgjord vid den ena grindstolpen. Öfver fönsterjalousien såg han den gröna toppen af en gran med hvita, otända ljus och röda äpplen, samt hufvudet af en ung kvinna, som raskt och lätt rörde sig af och an därinne.

Skulle han knacka på? Han tvekade. Det kom en förnimmelse öfver honom af, att det ej skulle kännas så behagligt för invånarne att på den heliga kvällen blifva störda af en landsvägsvandrare. Men han skulle ej länge falla dem besvärlig, utan aflägsna sig så fort, han fått

de äskade upplysningarne. Han steg alltså upp på verandan, där snön var väl bortsopad, och knackade sakta på. Ingen svarade honom, hvarför han tyst öppnade ytterdörren och trefvade inne i farstun rätt på dörren till det rum, där han sett granen.

Efter en förnyad knackning, som nu besvarades, öppnade han dörren och steg in i rummet. Där var det jul på gammalt allmogevis, med julgran midt på ett stort dukadt bord, omgifven af julosten och julhögar samt grenljus i höga gamla tennstakar på byrån. Främlingen fäste dock ingen vidare uppmärksamhet vid jultrefnaden därinne. Hans tankar voro samlade kring ett enda ämne, och han hade ej blick för småsaker. En lång, vacker flicka satte fram tallrikar på bordet och lade knifvar, gafflar och skedar till hvarje tallrik. Hon fäste en skygg men granskande blick på den objudne gästens ansikte — ett blekt, tårdt ansikte med djupa linier och ett ängsligt uttryck. Håret var gulbrunt till färgen, kortklippt och väl vårdadt, och mustascherna något mörkare. Den långa, slanka gestalten med sjömannens vårdlösa hållning var iförd en kostym, som var ren och felfri om ock icke präktig, och icke syntes han vara en vanlig luffare, så mycket såg den unga flickan, och det tycktes lugna henne. Hon satte en stol framför den varma brasan och bad honom på ett vänligt fastän skyggt sätt: »Var så god och sitt ner!»

»Tack — — det var just inte min mening att tränga mig på och taga bort julfreden här . . . Jag vill bara

fråga, om ni kan säga mig — om — mor Eva — på Bäckedalen — lefver — — — och — —»

»Lefver? — Visst lefver hon . . .»

Flickan betraktade honom öfverraskad.

Främlingen drog en djup suck af lättnad.

»Jag skall gå ut och . . .»

»Nej, stanna — säg mig, hvar hon finns — hvar jag kan träffa henne! . . . Jag skall strax gå sedan. Jag kommer ifrån Bäckedalen nu . . .»

»Har han gått genom skogen i den djupa snön nu i kväll? . . . Husch då!» utbrast flickan och kastade omedvetet en blick på hans höga stöflar, som han dock utanför verandan befriat från all snö. »Vill han följa med ut i köket?»

Hon hann ej tala ut, förrän han med ett flämtande: »Kom med, Anna!» skyndade förbi henne ut i köket.

Därute stod en gammal böjd kvinna framför en liten nätt järnspis och rörde om det hvita innehållet i julgrötgrytan. En liten lampa, som hängde på en spik under spiskappan, belyste osäkert ett gulblekt, knotigt ansikte, där allt hull var borttärnt och där uttrycket talade om en länge och tåligt buren sorg, men ock om själens hvilande vid det osynliga, eviga. Håret var nästan snöhvitt.

Var denna åldriga, hopsjunkna varelse, hans friska, rörliga moder med sitt goda hull och sitt vackra, rika hår? — Och hvem hade väl orsakat denna förändring?

Hon såg honom icke strax, men den långa flickan sade med dämpad röst:

»Mor, det är någon här, som vill träffa dig —»

Mor Eva ryckte till och fäste ett par skarpa ögon på den magre främlingen. Hoppet, som hastigt flammade upp i blicken, slocknade lika fort, och hon frågade stilla:

»Hvanna är han? . . .»

»Nej . . . nej . . . är det möjligt? . . . det är väl aldrig . . .?»

»Mor — det är Arvid! — — — ser I inte, att det är han, mor! ropade en annan lång smärt flicka med ett blekt ansikte, hvilken satt på andra sidan om spisen och skalade potatis.

»Nej då . . . gulle söte! . . . Hvad är detta? Ge mig en stol . . . Anna då . . . Jag . . .»

Sonen skyndade fram och stödde henne, tills Anna kom med stolen.

»Mor — mor — är I mycket ond på mig? vill I inte förlåta Arvid på försonarens födelsekväll?»

»Är det sanning, att det är du, Arvid? Jag har så mången natt drömt, att du kommit — och så — när jag vaknat — så har du varit borta igen . . . Då var det bara en dröm . . .»

»Men inte nu, mor — nu drömmer I inte. — Säg, att I förlåter mig, såsom den förlorade sonens far förlät! . . . Mor, säg, att I förlåter mig, fast jag handlat värre än den förlorade sonen, för se — jag stal mig bort, men det gjorde inte han. — Säg, att I förlåter; annars . . .»

Det var något trånande, trängtande, passionerad i hans ord, blandadt med sorg och oro.

»Männe en kvinna kan förgäta sitt barn, så att hon icke förbarmar sig öfver sitt lifs son?» Tack, du käre Gud, att du har hört min hjärtebön — tack och lof!»

Hennes ben skälfdde så, att hon åter måste sätta sig ner. Han satte sig bredvid henne på stolshörnet och lindade sina armar omkring hennes skälfvande kropp, under det snyftningar — vilda, stormande snyftningar skakade honom. — Det var åtta års längtan, missräkningar och samvetskval, som tog sig luft i dessa snyftningar.

Modern lindade sina magra armar om hans hals och grät äfven hon — grät ljufva, vederkvickande glädjetårar, under det hon kände hans tårar lik en varm dagg falla på sitt gråa huivud.

De båda unga flickorna slöto en mjuk kärleksboja omkring dessa båda, som efter så lång tid ändtligen återfunnit hvarandra.

»Min Arvid — min gosse — att jag har dig här igen!... Men det var farligheta, hvad du är lång... åh — men hvad du är blek och mager! Du är väl aldrig frisk, Arvid!»

Hon såg på honom med sina goda modersögon, ur hvilka en nyvaknad oro ville jaga glädjen på flykten.

Han log svagt. Blek och tärd var han visst, men han hade dock ett manligt utseende, med ett bestämdt drag af karaktersfasthet, som ingaf förtroende.

»Jag har varit sjuk, mor, sjuk och ensam i en vildt främmande stad, flera hundra mil från hemmet. Men det var en kläm, som jag behöfde, och som jag

kan tacka Gud för. Och nu håller han på att göra mig stark igen.»

»Gud ske lof, att du talar om Gud igen! Men töser då! — Är det godt kaffe på pannan? Tänk, hvad Arvid ska' behöfva en varm kopp nu, när han kommer utifrån kölden... Åh, inte ska' vi stå här i köket längre —»

När de kommo in i stora rummet kom en stor stålgrå katt och strök sig mot den unge sjömannens ben.

»Åh, lefver du än, Julius Cæsar? — Se, mor, jag tror bestämdt katten känner igen mig! Han var *min* katt, som I minns. Mina systrar kände jag inte igen, för de ha vuxit upp som paradisliljor, men katten är som han var, när jag stal mig bort. Du är mera trofast än jag, du, Cæsar, för du öfvergifver inte dem, som vårda sig om dig! — Vet I, mor, katten är det enda, som är riktigt lik sig som förr. Både I och flickorna och allt härinne har ett utseende, som jag inte väntade. I har väl nära på sörjt ut er för min skull, och Anna kände jag rakt inte igen, när jag kom in, för hon har blifvit så grann... Beth är stora damen, hon med, men hon är sig mer lik som liten, tycker jag...»

O, hvad det var roligt nu, fast själföföbråelsens malört droppade med i hans tal! En uppsluppen glädje bemäktigade sig honom efter den ångestfulla sorg, som hade öfverväldigat honom där borta vid ruinen. Efter åskmolnet med ljungande blixtar och hållande regn kommer det klara, lifgifvande solskenet.

Ja — allt var godt och väl, utom mors förändrade

utseende. Han kunde läsa ett stycke historia i detta gula, rynkiga ansikte, detta hvitnande hår och denna magra, hopsjunkna gestalt — en historia, i hvilken han själf var hufvudpersonen på ett allt annat än hedrande sätt. Och det var detta, som tryckte vemodets stämpel på hans drag, äfven när han log som gladast.

Ingen hade ännu frågat honom efter hans lif och lefverne under dessa många, långa år, han varit förlorad för de sina. Glädjen öfver hans plötsliga, oväntade uppträdande ibland dem, hade så dragit dem in i sin hvirfvel, att de ännu icke sansat sig så pass mycket, att de kommit med en fråga därom. Men när kaffet var drucket, grötgrytan lyftad af spisen och potatis ock fisk i kokning, togo de sig en stund till ömsesidiga meddelanden.

Ja — när Arvid vid sin rymning från hemmet kom till staden *** voro alla möjligheter att få något arbete stängda för honom, utom den att gå till sjös eller ock vända om till hemmet, dagsverkena och oxarne på herregården. Detta senare fann han i sin af socialistiska ryckvindar uppblåsta sinnesstämning vara en feghet — en otrohet mot sina nybakade visdomsteorier — ja, rent af en orimlighet. Han föredrog då hellre att bli sjöman, fast han just icke hade någon utpräglad lust för detta lif. Men hvad som helst hellre än att återgå till sitt »nesliga slafveri.» Han följde med en utgående båt, fast hans hjärta sved öfver dem, han lämnade hemma i ovisshet och sorg. Men han skulle tjäna styft med pengar till dränglön och mera till, och hans mor skulle få se, hon, att han handlat rätt, när han befriade sig ur träl-

domen och valde att bryta sig en ny lefnadsväg — *på egen hand* . . .

Det dröjde dock icke länge, förrän han såg hvart det bar. Sjömanslifvet är så ofta och genomgående skildradt, att det kan vara nog med att säga, att det gick med Arvid som med de flesta af hafvets söner. Frestelser och förförelser i många lockande gestalter lura på de stackars uttröttade sjögastarne, när de slitit ondt i kampen mot väder, vind och vilda vågor och längta efter vederkvickelse på landbacken. Hans lif hade hänglat sig fram mellan död och lif — mellan arbete och utsväfningar, och så blygdes han att skriva hem, när han icke hade något godt att berätta eller sända de sina. — Och så gick det undan för undan, tills han insjuknade i en långsam och farlig sjukdom och blef intagen på ett sjukhus för att — som han tänkte — ligga och dö i ett främmande land långt bort från mor och hem. Då fick han en rätt syn på tingen. Gud öppnade hans ögon, och han såg, att det ljus, han valt att följa, var bara ett irrbloss, som skulle slockna i döden. Det blef en långvarig, uttömmande rättegång, där han måste erkänna sig skyldig. Han ville skriva och bedja sin mor om förlåtelse, ty minnet af hans uppförande mot henne verkade liksom upplösande på hela hans varelse. Men där fanns ingen, som kunde skriva ett ord svenska, och själf ägde han ingen styrka därtill. Det var märkvärdigt, huru djupa rötter kärleken till hemmet, mor och systrar ändå hade slagit i ett hjärta, som en gång i ungdomligt oförstånd och öfvermod sökt öfvertyga sig själf att sådana

känslor voro bara barnpjoller och borde underordnas förnuftets makt. Dag och natt voro nu hans kära i hans tankar och drömmar, och under det febern glödde i hans blod och omtöcknade hans hjärna, såg han dem oupphörligt omkring sig, men bad förgäfves sin mor om litet kaffe och sina systrar om en droppe vatten. De voro obevekliga. När han då kom till sans, var hans längtan efter dem outsäglig. Under tiden upprullades af en osynlig hand den ena svarta taflan efter den andra med bilder ur hans lif under alla dessa åren, han vandrat utan Gud i världen. O, huru hemska de voro! — Att bedja Gud om förlåtelse vore nästan oförskämdt. Han hade sett och hört och deltagit i så mycket orent, att hans sinne var liksom genomträngdt däraf. Hur skulle han blifva ren nog att träda fram inför en helig och rättfärdig Gud? Hans nya testamente hade redan i många år legat på hafsbotten, ditkastadt af en gäckande gudsförsmädarens hand. Men i minnet, det uppvaknande, medvetna barndomsminnet, hade den trofaste Anden gömt en skatt åt den vilsekomne, som nu kom honom väl till pass. Under de långa smärftfulla nätterna kommo språk ur Guds egen bok fram i minnet, liksom den ena stjärnan tändes efter den andra på det mörka nattfirmamentet. Först kommo de hotande och anklagande, fyllande hans orena själ med fruktan och fasa. Han såg sig själf i deras obevekliga ljus: »Hela hufvudet var krankt, hela hjärtat var sjukt. Ifrån fotabjället och ända upp till ljässan var intet helt uppå honom; idel sår, blånader

och friska slag, hvilka icke blifvit utkramade eller förbundna eller med olja uppmjukade.» —

Denna rättegång skulle sluta olyckligt för honom — det kände han — sluta med att oåterkalleligen döma honom till döds: »Kommen så och låtom oss gå till rätta med hvarandra, säger Herren — där kommer domen — tydligt — klart — förkrossande... Nej — detta är ju icke till döds: »*Om edra synder vore blodröda, så skola de dock varda hvita såsom snö, och om de än vore röda såsom purpur, skola de varda som en ull.*»

Här var rättegången slut och dödsdomen upphäfd, ty: »Domaren själf för dödsfångarne dödde...» Nu kunde han fröjdas. Hemlängtan blef som en förtärande eld inom honom. Han måste hafva mors förlåtelse, om han skulle kunna lefva, och därför begaf han sig på hemväg så fort hans krafter tillåto honom att lämna sjukhuset. Hans mesta besparingar hade strukit åt där, men ännu hade han så mycket, att han kunde resa hem, om han var sparsam och omtänksam. Skrifva ville han ej, ty det kunde ju lätt hända honom något under vägen, och då var det bäst att icke rifva upp de gamla såren, som kanhända voro läkta nu. Om sitt förändrade själs-tillstånd hade han skrifvit ett bref till en vän på godset, hvilket ock inneslöt ett bref till modern, som skulle till-sändas henne på juldagen, ifall han icke efter beräkning skulle få fira julkvällen hos henne.

Han hade rest så godt som både dag och natt, dels på ångans och elektricitetens stråt, dels till fots. Vid middagstiden hade han anländt till närmaste järnvägs-

station och därifrån valt att gå en befaren byväg, som var mycket ginare än landsvägen. Men den var dåligt vägad, och den lösa snön var tung att gå i, hvarför det hann blifva mörkt, innan han fick den välkända mörka skogen i sikte, bortom hvars täta värn han hade hoppats att ännu finna sitt gamla hem och sina kära. Väl kommen dit och finnande hemmet tomt och i ruiner tyckte han, att resan förlorat sitt mål och lifvet sitt värde. Men så har då Gud till sist vändt allt till godo och gjort mer än han vågat tänka och begära.

Men icke hade väl patron byggt denna nya trefliga bostad, ty så vidt han mindes rätt hörde detta område icke under herregården?

Nu fick mor Eva berätta sin historia, hurusom Jan i Rönninga inte stannat kvar i hennes tjänst mer än ett halft år. Patron var dock mycket snäll mot den hjälplösa änkan och lät henne bo kvar i stugan, medan herregården själf brukade jorden till torpet. Eljest hade det ej blifvit annan råd för henne än att komma till fattiggården. Flickorna fingo tjänst på herregården bägge två, den äldsta som jungfru åt de unga fröknarna och lilla Beth som barnjungfru hos förvaltarens.

Det var långsamma, ledsamma dagar för den ensamma i den gamla stugan vid kärnet, men Gud var alltid hos henne, och under hans vingars skugga hade hon sin tillflykt.

En dag, då hon tyckte att bekymmer och nöd ville krossa henne, fick hon underrättelse om, att en hennes kusin uppe i landet, en gammal underlig enstöring, som

ingen trodde om att äga något, hade med döden afgått, men dessförinnan testamenterat henne ett par tusen kronor. Det var en lättnad i bekymren — en hel förmögenhet för den utfattiga änkan, hvars hem, där hon nu var ett inhysesshjon, blef mer och mer obeboeligt, efter som det låg just ingen om hjärtat att bota refvorna där. Hon köpte då ett jordområde, jämte en gammal loge, som skulle rifvas, hvilket ägaren, en förmögen men ädelsinnad bonde, lät henne få för billigt pris, och så fick hon sin egen lilla stuga på egen grund, där hon nu firade sin första julkväll och fick äta julgröten i sällskap med sin återkomne son. O, hvilken Gud vi ha'!...

»Det var således icke eldsvåda, som jagade er ut ur det gamla hemmet? Taket var ju nästan uppbrändt.»

»Asch då! Det kom se'n, det, kan du tro. Det kom otyg i min gamla stuga, se'n jag flyttade dän. Utan att di själfva på herregålen visste ett tecken, drog all ungdomen dit om nätterna och ställde till dans och dryckeslag och kortspel och tockna där hundfröjder. Då spetade de upp skynken för fönsten, så det inte skulle lysa fram till herregåln, förstås. Men all dålighet skall till slut komma i dagen, och så blef det här med. En natt hade di va'tt oppe på vind med bart ljus, och rätt hvad det var stod taket i ljusan låga. Det var spåntak som du minns. Men det varsnades snart, och elden blef släckt, innan den hann att lägga hela huset i aska. Det blef farligheta till väsen framme, för se patron grunna nog opp att det låg en hund begrafven under allt detta, och di, som hade ställt till eländet, fick ta'et på sig och

be om förlåtelse. Då tänkte jag som så: Gud ske lof att inte någon af mina hade någon trasa med i denna byken! Inte för att skadan var så stor just, men patron var värst sinnad på, att di gått dit om natten i smussel, kan en veta. — Och till våren skall di rifva ner alltihop och bygga en ny stuga, där den gamla står — åt — ja rättaren — di ha en ung hyggelig rättare nu, som är kristen — och som patron ska' bygga åt, där 'det är så gudomligt vackert', som di säger — en fin stuga — för se — han tänker gifta sig...»

»Med syster Anna», ifyllde Arvid och log.

»Hur i alla dar har du fått reda på det?»

»Det ser jag väl på henne», småskrattade han.

Den vackra flickan hytte åt honom med handen och vände sig hastigt för att gå ut till köket, men i förbigående såg han, hur gropen ännu log i den röda kinden.

»Nå, än du, lilla Beth, du stannar väl hemma hos mor och mig så länge?»

»Ja, jag tänker då åtminstone inte gifta mig», svarade flickan allvarsamt. »Jag har fått mig en symaskin, jag — och den tycker jag mer om än en fästman. Ser du, jag har varit i syskola, och nu kan jag riktigt sy klädningar. Jag har sytt åt småfröknarna till julen — och flera till för resten. Och efter jul får jag vådligt mycket att sy från herregården.»

»Nå, lycka till! Det var då ett oskyldigt tycke, min lilla Betta. Men hvar har du den?»

Brodern såg sig omkring i stugan. Men flickan

sprang opp och slog upp dörren till höger om spisen. Därinne möttes ögat af skenet från ett grenljus, som stod på ett litet bord under fönstret, och som var tändt bara för att det var julkväll.

»Jag har syrum, skall du se! Här är min syateljier. Var så god!»

Ett sådant nätt treffigt rum, han nu steg in i! Riktigt julfint, med nya hvita långgardiner för fönstret, virkad duk öfver maskinen, »Bettas trolofvade»; små nätta taflor på de nytapetserade väggarne och en riktigt kakelugn, fast af den gröna sorten.

»Hur ha ni kunnat få allt så treffigt? Här leker ju julen kurra gömma i hvar vrå. Det var annat till fönster än de små fyrkantiga gluggarne med gröna rutor på Bäckedalen. Ni ha det ju riktigt herrskapsaktigt nu...»

Han såg på sin mor och sina systrar. De sågo lyckliga ut nu i skenet af julljusen i detta nya prydliga lilla hem; men mor Evas böjda, insjunkna gestalt, hennes hvita hår och tärda ansikte talade tydligt om, hur tung sorgens hand hvilat på henne.

Han drog en djup, tung suck.

»Ja, vi ha det bättre än jag någonsin kunde tänka på att få det på denna jord», svarade hon. »Men det har varit något, som gjort, att vi inte känt, hur bra vi ha fått det — förrän nu — för se, nu har Gud tagit bort taggen, som satt och gjorde ondt. Det är väl sanning, att du är här, Arvid!...»

»Ja, mor min, det är allt sanning — om jag nu bara vore värd, att I är så glad åt mig...»

Värd! — behöfver en son vara värd sin mors kärlek?»

»Här skall du ligga nu, bror Arvid», sade Beth strålande och lade handen på en med hvitt täcke fint uppbäddad säng, på hvilken ett pösigt örngott, smyckadt med breda hvita spetsar, låg och svällde.

»Det blir nästan en för fin koj åt en sådan här sjöbasse. — Men hvad du måtte ha blifvit en duktig tös, Beth, du som var en så'n morsgris!...»

»Det var fasligt hvad Beth får beröm! Jag får inte en smula, jag. — Du måtte inte alls tycka om mig längre», sade Anna med en låtsad min af att vara stött.

»Du har nog den, som tycker om och berömmar dig, så du har intet annat att göra än tåga och vara nöjd», svarade brodern leende och svängde den skrattande flickan rundt om.

»Ja, Anna hon har haft sitt sträf där framme, hon, och många slantar har hon sparat af löna åt sin gamla mor. Men Beth har varit hjälpa här hemma, se'n jag blef så dålig, att jag inte kunde reda mig ensam...»

»I ska' aldrig bli ensam mer, mor. Jag tänker stanna hemma härefter och aldrig rymma ifrån er mer. Jag tänker gå opp och be patron, att jag åter får gå på dagsverk, ifall han betror mig.»

»Åh, käre Arvid, hvad du gör mig glad! Gud väl-signa dig för det ordet! Men inte tror jag, du behöfver

gå på dagsverke på herregår'n, för här blir allt att sköta, skall du få se. Jag har del i mossen där nerom skogsbacken, och där skall det vara så innande god jord, bara det blir brutet i åker. Det blir allt styft, förstär sej, att ta opp den, men jag har allt öfverpengar, så vi kan lega både häst och karl till hjälp — och så få vi oss ett par krötter till . . . »

»Äfven jag hade en liten sparkassa, som nu varit god att ha, men den lade jag ner på sjukhuset», suckade den unge mannen, »och nu kommer jag till mor lika fattig som jag gick bort. Så där går det, när man vill vandra *på egen hand*. Hade jag följt era råd, mor, och förtrott mig i Guds hand, så hade det varit andra tider för oss bägge — men nu är det som det är, — ja — jag är glad, att det är som det är, ty Gud och mor har förlåtit mig — och när jag blir frisk, kan jag allt föra spaden och lien än, ska' I få se — hej — det ska' bli andra dagar än ligga på sjön i storm och tjocka! . . . »

Han tog gumman om lifvet och svängde rundt med henne som förut med systemen.

Det var lif och lust alltihop i kväll. Men plötsligt blef han allvarsam.

»Har mor hört, hur skogvaktarens Ludde har det?»

»Synden straffar sig själf, kära du; han sitter på fästninga, han.»

»Hvad! — — Hvarför det? — Hvad har han gjort då?»

»Han var ju den, som ställde igång strejken däruppe, vet jag. Och så öfverföll han och en kamrat en af be-

fålet en natt. Fulla var di bägge två, och i fyllan och villan handterade de den stackars karlen, så han dödde en tid därefter. Och så fick Ludde, som var själfva hufvudmannen för denna strejken, hamna på fästninga. Jo jo, som en bäddar, får en ligga; det är allt visst, det! Men synd är det allt om skogvaktaremorea. Hon sörjer, så det står inte till att omtala. Hon gråter natt och dag. Vi ha gråtit i kapp många gånger, hon och jag, må du tro. Men många gånger har jag tackat Gud, att inte du var med om'et. Det hade varit värre än sjön det, du, Arvid.»

Arvid steg upp och mätte golfvet med långsamma, osäkra steg. Han var tyst och sorgsen.

»Hvad tänker du nu, Arvid?»

Moderns ord voro ömt spörjande.

Rösten skälfdde, när han svarade:

»Jag tänker på detta olycksbringande gift, som under århundraden samlat sig i samhällskroppen — detta förfärliga onda, som redan spridt så mycken sorg och död i familjerna — och som har blekt mors hår i förtid — detta upplösande jäsämne, som är en frukt af seklers gamla orättvisor och förtryck, och som nu verkar som gnistan i en krutfjärding, där den får falla ner. Hur skall det kunna botas?»

»Om de bara ville vända sig till Gud allihop — både arbetare och arbetsgifvare, så skulle väl han leda dem med sina ögon, tänker jag, och då blefve det intet missnöje och inga strejker af», tyckte Beth naivt.

»Hör på lillan! Det lär finnas mycken visdom i

ditt gamla hufvud, syster Bettan. Du har nog rätt; hade jag bara låtit Gud leda mig med sina ögon, så hade jag sluppit begå detta fruktansvärda misstag, som kommer att kasta skugga på mitt framtida lif, huru ljust det nu kan te sig. — Men huru förmå människobarnen att 'vända sig till Gud' som du säger? Det är frågan.»

»Vi ska' hålla söndagsskola, du och jag; och då får du säga pojkarne, hur det går, om de vilja gå sin egen väg och illustrera lärdomen med din egen erfarenhet. — Och jag får tala om min erfarenhet för flickorna, och det är den, att 'den högsta adel, lycka, fröjd och ära, är den att vara barn åt Gud ändå.'»

»Och du tror, att vi två skola omvända världen på så sätt?»

»Vi få väl göra det, vi kunna och få nåd till. En regndroppe smälter inte isen därnere på sjön till våren; men tänk, om alla regndropparne tänkte som så: 'Jag kan inte smälta isen på Viklången; därför kan jag så gärna stanna, där jag är och låta bli att falla ner på den frusna sjön', ja, då finge han ligga frusen...»

»Tills solen själf komme och smälte upp den ja.» —

»Det förstås; men regnet hjälper väl till, eljes behöfdes inte det.»

»Ja — vi skola väl bli regndroppar då, du och jag, Bettan, och i förbund med solen söka tina isen ur något hjärta — för så vidt Gud ger oss sin ande och sin nåd därtill...»

»Nu är maten inne. Var så god och kom och sätt er till bords!»

Det var Anna, som kom från köket med fisken och potatisen, och den lilla familjen åt sin julfisk och julgröt i glad stämning, medan ljusen i julgranen kastade sitt ljusa fladdrande sken öfver den högtidsprydda stugan och dess invånares glädjestrålände ansikten. Det var en glad julafton med bön, tack och lofsånger — ett svagt återljud af fröjden i det eviga hemmet, när ett förloradt barn återvänder till sin himmelske Fader.

Några små trefliga saker från främmande land hade Arvid Bäckdal lyckats få med sig hem till julgåfvor åt sina kära. Glädjen blef stor.

»Du får intet, du, Arvid...»

Jag har fått förlåtelse af Gud och mor, och det var mer värdt än guld och gröna skogar.»

Så skulle de skiljas för kvällen och gå till hvila, för att sedan kunna vakna i tid till julottan. Men stjärnorna vinkade så magiskt där uppe på den kalla blå julnattshimlen, att Arvid måste ut och se på dem, innan han gick till ro i sin rena hvita bädd, inne i Bettas syateljier.

Huru mildt de nu sågo ner på honom, där han stod på det nya hemmets trappa, mot förut, då han vandrade ensam där borta i skogen, fåfängt sökande det gamla. Vinden for suckande genom de snöiga granarne, men den uttalade inga anklagelser mot honom som förut. Från julkärfven på sin höga stång hördes ett svagt rasslande ljud, men det lät som en öm hviskning. Allt — hans inre, så väl som naturens röster utomkring, andades harmoni och frid.

Kunde han annat än af djupaste hjärta tacka Gud?

Herren hade återkallat det förflutna, och Arvid hade sannat Salomos ord:

»Den människa, som förrirrar sig från förståndets väg, hamnar i skuggornas hem.

På rätta vägen vinnes lif, men sidostig — det var hans egen väg — bär till döden.»

Han måste åter innerligt tacka Gud, som hade ledt honom från hans egen väg in på den rätta vägen.

»Jag är vägen», säger Jesus.

"HON SER BRA UT."

"HON SER BRA UT"

»Hon ser bra ut.»

»Hon ser bra ut!» Finns det väl ett omdöme, som griper så fast tag i en ung flickas själfmedvetenhet som detta? Finns det något, som så väcker till lif och ammar upp tusende färgskiftande drömmar om livvets lycka, och som sprider ett sådant skimmer öfver lifvet — just som en reflex af *dens* eget väsende, som fått detta omdöme om sig? Och — huru fångar ej ett fagert yttre blickar från alla håll till sig. Det är med stort välbehag — fast ofta obetänksamt nog — den betraktande faller detta omdöme: »hvad hon ser bra ut!» för så vidt afunden ej tystar munnen. »Hon ser snäll ut» — eller — »hon ser god ut» — eller — »hon ser intelligent ut» — detta är alltsammans goda omdömen, men säkert ville de flesta unga flickor mycket hellre höra det förstnämnda omdömet om sig, än alla de tre senare tillsammans, om de finge välja.

Men är det så säkert att lyckan, den rätta, gedigna lyckan består i att se bra ut? Har ej ofta ett obetänksamt: »Hvad hon ser bra ut!» kastat en tändande gnista in i ett förut oskyldigt, ungt hjärta, och har icke följ-

derna snart nog visat sig i ett mer eller mindre osmakligt koketteri, med studerade miner och själfmedveten hållning. Och ledsamt nog synes en hel del unga kvinnor icke fatta, att det gifves någon djupare, ädlare mening med deras tillvaro än just denna — att se bra ut och behaga.

På den slingrande skogsvägen, där solstrålar och skuggor leka »ta' fatt» med hvarandra öfver stenar och trädrötter, skyndar i den tidiga vårmorgonen en ung flicka framåt med små spänstiga steg. Det behöfdes bara ett ögonkast för att se, att just hon var en sådan som det förstnämnda omdömet passade in på och äfven att det var en väl känd sak för henne själf. Det djärft utmanande uttrycket i hennes svartbruna ögon och någonting själfmedvetet i det leende, som då och då likt ett svar på hennes inre betraktelser gled öfver de friska röda läpparne visade det. Det mörka håret hade hon fått framskjutet öfver pannan och på ett konstladt sätt uppburrat, så att det skulle se krusigt ut, och det lilla välformade hufvudet dallrade till för hvart steg som om det hade varit fästadt på resårer. Hennes dräkt skulle föreställa elegant, fast det icke lyckats henne att af dess simpla kvalité få fram någonting i den vägen. Hennes hemväfda kjol var nedikring garnerad med flera rader band i annan kulör. Den lilla korta kappan ståtade med imiteradt pälsverk, och på hufvudet, som åter och åter skälfde till på sin resår för hvart fotsteg, tronade en liten filthatt med en lysande blomma af det billiga slaget. En randig, urblekt liten nattsäck i den högra handen

tydde på, att den unga flickan var stadd på resa — en resa, som nog icke kostat henne många tårar, att döma af hennes tillfredsställda min. Hon skulle ut i världen nu, tillträda en länge åtrådd plats som biträde i ett konditori i nästa stad, där hon förut haft plats som barnjungfru. Där väntade henne en god lön, stora drickspengar och många beundrande blickar. Lifvet log mot henne, och hon log mot lifvet tillbaka. Det skulle bli annat af nu än året förut, då hon var bara en barnflicka i en familj, där det skulle offentligt lefvas på stor fot men med små tillgångar, och där både lön och mat voro knappt nog tilltagna. Och friheten sedan — den härliga friheten att få gå ut på kvällarne och väcka beundran, den var henne alldeles ifrånröfvad, så länge hon hade en barnunge att dra med i sin korgvagn, just de timmar på dagen, då det var minst af promenerande i parken — och se'n skulle hon vara som en fånge i barnkammaren till nästa utetimma . . . Nej, nu skulle det bli annat af . . . Hon såg liksom ett perspektiv framför sig, där en ung sirenlik varelse sväfvade fram, lätt som en gazell, och denna tjusande varelse ägde hennes drag, hennes strålande ögon och leende läppar, samt uppenbarade sig med krusad lugg och snörd midja i en sky af lätta ljusa kjolar, fin silkesblus och det sirliga serveringsförklädet behagfullt slutande sig rundt om den smärta gestalten.

Kommen ut ur skogsdunklet hoppade hon lätt öfver diket och trädde ut på landsvägen. Naturen log i härlig vårstämning omkring henne. Blåsippor och hvit-

sippor blickade oskyldigt fram ur busksnåren, liksom för att hälsa henne god morgon. Vårvinden famnade henne liksom smekande, och fåglarne tonade fram sina vårfantasier i ljufvaste samklang. Men hvad brydde hon sig därom. Hon lät blott sina ögon begärligt öfverfara synvidden omkring sig som om hon bara önskat att några andra ögon än fåglarnes skulle få syn på den lätta behagfulla gestalten, som sväfvade fram öfver landsvägen, men beklagligtvis fanns där inga.

En bit längre fram låg på andra sidan vägen, uppe i skogsbacken, en liten röd stuga med låga fönster och hög skorsten. På den höga trappan stod en ung flicka, nyss kommen ur barnåren, och tycktes äfven hon rustad till resa. Men i stället för hatt bar hon en liten svart taftduk med bred svart spets i kanten, och hennes reseffekter bestodo af ett större knyte och en liten korg fylld med blåsippor. Hurudant hennes ansikte var, om äfven hon »såg bra ut» var svårt nog att se, ty det var för tillfället uppsväldt af gråt, och hennes ögon liknade små blå springor med röda höga kanter. Mor och far stodo bredvid henne på trappan och talade allvarsord till sin upprörda flicka. Äfven de hade svårt nog att reda sig med tårarne, och att det här var fråga om en skilsmässa, som å ömse sidor tog djupt i hjärtana, var ej svårt att se. Att torpar'ns på Granbacken egen lilla Lotta, äldst af fem hurtiga ungdomar, nu skulle ut i den onda, svekfulla världen på egen hand, ung och oförsökt som hon var, det var ju en svår sak för både henne själf och föräldrarne. Hon hade varit mors hjälpreda

alltsedan hon började kunna använda sina krafter till bekämpandet af armod och oordning inom hus; och utomhus hade hon äfven redan böjt skuldran under oket, så ung hon var. Hon kunde hjälpa far både med arbetet på den steniga åkerlyckan och vid milan inne i den djupa skogen, som alltid var full af en hemlighetsfull sagostämning. Hon hade äfven varit småsyskonens sköterska och bästa vän, och det var nu icke så lätt att lämna alla dessa poster i det fattiga hemmet, där hennes hjärterötter med tusende fina trådar sutto fast. Hon hade för sista gången vandrat därinne i skogens hemlighetsfulla gömma, där dagern lyste dämpad och dunkelgrön mellan stammarne, där fågelsången ljöd som en hemlandssång från grantopparne, och där dofter af kåda och barr fyllde luften. Hon hade stått däruppe på berget och med sin blick famnat den vidsträckta synvidden öfver skogar, myrar, ägor och hus, en visserligen ej så synnerligt vacker utsikt men likväl kär, emedan hon sett den under hela sin barndom, och den hade liksom uppgått uti och blifvit en del af hennes eget väsende. Till kossan i ladugården och grisen i sin lilla stia hade hon äfven sagt sitt afsked med många ömma ord. Och nu stod hon färdig att skiljas från allt det, som varit hennes lifsatmosfär och för första gången pröfva på att lefva i en ny omgifning af människor och ting . . . Hur i all världen skulle det gå för den, som tyckte, att det inte skulle gå an att lefva och andas på något annat ställe i världen än här?

Men nu var det så, att Lilly, hon som kom där

nere på landsvägen, hade skaffat Lotta plats som barnjungfru i samma stad, där hon själf tagit plats. Det var ju tid på, att flickan skulle ut i världen och kämpa sin egen kamp för sin framtid, och föräldrarne borde icke vara själfviska och förhindra detta, fastän hon tycktes rent af outhärlig i hemmet. Men där var ju så många slitvargar att hålla hela och snygga, så många växande krafter att understödja, så det var äfven nödvändigt att skaran minskades allt efter som behofven ökades med tiden. Hon stod just nu och väntade på följe, klädd i sin bästa klädning af grått raffeltyg och sina små tillhörigheter omsorgsfullt inslagna i mors gamla rutiga sjal.

»Lotta — du får skynda!» ljöd en ungdomlig röst nerifrån landsvägen, och där stod Lilly stödd mot den sneda grinden och vände sitt rosiga, sorglösa ansikte upp mot familjegruppen på trappan.

Lotta skyndade utför den glatta gångstigen ner till grinden, och far och mor följde henne ned för backen, gråtande, förmanande och välsignande.

Grinden gnisslade och knarrade jämmerligt på sina gånglar af tvinnade vidjor och tog bort ljudet af flickans sista, kvädda snyftning.

»Farväl far och mor! Hälsa småtöserna och pojkarne, när de bli vakna!» snyftade hon fram i afbrutna ljud.

»Gud välsigne dig, Lotta lilla! Blif snäll och gudfruktig som du varit här hemma! . . .»

Lilly sade grannarne äfven farväl och log i mjugg

öfver fader Petters varning att inte »flyga högre än vingarne bära, för se — högmod går för fall —»

Flickorna skyndade framåt vägen med ungdomens lätta, brådskande steg. De hade en half mil till järnvägsstationen, och tåget, som skulle föra dem till staden, skulle afgå klockan elfva förmiddagen. Men Lotta vände sig om då och då för att vifta med sin näsduk till de båda, som ännu stodo kvar vid grinden med händerna skuggande öfver ögonen för att uppfånga sista skynten af sin tös.

»Men du, Lotta — att du kan ge dig till att stanna så där! Det var nu ett fasligt viftande, liksom resan gällde Amerika eller Nya Seeland! Det skulle jag just bry mig med — Och så du lipar . . .»

»Du gjorde väl på samma vis, du, första gången du for hemifrån.»

»Det brydde jag mig väl inte om. Det, som skall ske, det skall ske, antingen vi åbäka oss eller ej. Jag tycker det ska' bli vådligt roligt att komma till sta'n igen. Bevara mig väl, hvad det är tråkigt på landet! Jag är rent af trött på det», utlät sig Lilly och lät hufvudet dallra till på sin resår.

»Men nog tycker du väl det var tråkigt att gå ifrån din mamma, som beständigt är sjuk.»

»Hon blir inte frisk för det att jag är hemma — aldrig ett grand heller. Och skulle jag stanna hemma för mammas skull, så kunde jag ju aldrig få något på mig. — Och mamma tycker själf att jag bör ta' platsen

för resten. Hon tycker som jag, att jag . . . ja — en så'n plats är inte att förakta.»

»Den platsen ville inte jag ha», sade Lotta med eftertryck.

Lilly gaf upp ett litet näpet flatskratt.

»Det tror väl jag, det! Den platsen kunde du inte sköta, du lilla Lotta-vännen. Där behöfver en nog ha lite' världsvana och förfining förut — och — där fästes ett grufligt afseende på — hur man ser ut — förstås . . .»

Lotta hade så ofta förut hört anspelning på deras olika yttre, att det just icke bekom henne så mycket. Hon tänkte nu blott på Lillys stackars sjuka moder, som nu låg där nästan ensam och öfvergifven i det ganska fattiga och illa skötta hemmet. Rätt hvad det var, gaf hon sin känsla luft:

»Men hvem i all världen ska' nu sköta din mamma och hålla rent och laga maten? Flora är väl inte go' te' sådant!»

»Så märkvärdigt vis du gör dig!» — Åter en knyck på nacken — »Flora får väl göra nytta, fast hon är så där lite posig. Men inte är hon värre, än att hon kan laga maten och bära till pappa på sågen inte — och nog kan hon koka kaffe åt mamma, som aldrig vill ha annat än kaffe. Och se'n behöfver inte hon mycken passning. Och så ställer hon nog med Flora, så att den dumma stackarn inte gör allting upp och nedvändt, förstås.»

Lotta svarade icke till detta, men hon gick och tänkte fortfarande på detta hem, där armod och oordning ville taga öfverhand, trots att hufvudern sträfvade

och slet för att det nödvändiga icke skulle fattas. Men där var ingen hushållning eller ordning. Modern hade varit nästan lika fåfäng och ytlig som dottern nu var och befordrade på ett oförståndigt sätt dessa farliga egenskaper hos flickan. Den stackars Flora däremot, som var missbildad till både kropp och själ, fick uppbära allt slit och släp i huset och därjämte moderns och systemens missnöje och gnat. »Stackars Flora!»

De hade nu nått en krök af vägen, den sista synpunkten, hvarifrån Lotta kunde uppfånga en skymt af den lilla stugan i skogsbrynet. Hon öfverväldigades af sorg och snyftade förtvifladt.

»Du är härlig, Lotta! Det var just en att skaffa plats åt! Så tacksamt du betar dig . . . Och så du kommer att se ut, när vi komma fram till stationen — tjock i synen som ett grötfat — och röd och uppsvälld . . .» Lilly anlade en min af medömkan — »Du får lof att se ut som folk, om jag skall gå i sällskap med dig. — Att du inte har skaffat dig hatt en gång!»

»Jag är ingen fröken, jag», svarade Lotta enkelt och torkade bort de envisa tårarne.

Lotta hade aldrig åkt på järnväg förr. Huj — husch — hvad det gick! Hon var både rädd och road af den svindlande farten, och Lilly satt och såg på henne med en min, som innebar lika mycket åtlöje som öfverlägsenhet. Hon hade åkt många gånger, hon. Snart voro de vid målet och flickorna skildes, sedan Lilly följt Lotta till porten af hennes nya hem — Lotta, för att låta ljuset — Kristusljuset — lysa på en kull af små evighets-

plantor, och Lilly för att som en färgglittrande fé med sitt trollspö draga hundratals kunder till stadens stiligaste konditori.

* * *

Det är jul — vinterfrisk, rimfrosts-kimrande jul med lif, rörelse, brådska och bjällerklang på snötäckta gator och nyplogade vägar. Från ett större hus i staden träder en ung flicka ut i porten tidigt på morgonen af julafton, bärande en tung kappsäck och några lösa paketer. Hon är enkelt men propert klädd i mörkblå vinterklädning och en liten nätt vinterpaletå. En enkel svart filthatt skuggar ett ansikte, strålande af hälsa och glad förväntan. Hon vek om ett hörn och skulle just fortsätta i denna riktning, då en röst hastigt bragte henne att stanna och se upp.

»Go' morron på dig! Hvad du har brådtom.»

På trappan till en glasdörr med etsad skylt stod en ung dam, klädd i en dyrbar kappa med pälsbesättning och en grå hatt med svajande hvita plymer. Hon bar hufvudet stolt, och hennes vackra ansikte hade ett uttryck af att hon beständigt tänkte sig vara föremål för beundran.

»Hvarthän i stora vida världen?»

»Hem — hem för att jula . . . Vill du skicka några julklappar till ditt hem, så tar jag gärna med.»

»Julklappar! Ack du . . .» Med förströdd min: »Du har ju inte underrättat mig om din hemresa — och —

dessutom — jag har haft så stora utgifter före julen . . . Den här kappan kostar inte så litet, och man vet knappt, hvart pengarne ta' vägen. Men vill du ta' med dig en påse med kakor — så —»

»Skicka så gärna lite kaffe med!»

»Kaffe — åh nej — kaffe köper nog pappa hem till julen. Stanna lite, är du snäll — och så följer jag dig till stationen, efter jag ändå är promenadklädd.»

»Det var ingen liten ära för mig», tänkte den unga flickan med ett litet ironiskt leende, men hon sade det välvisligen icke.

Den unga damen kom snart åter med en papperspåse mellan de yttersta fingerspetsarne af sin med en fin ljusbrun handske beklädda hand, och båda skyndade framåt gatan.

Dessa voro våra flickor från skogsbygden, Lilly och Lotta.

Lotta hade hägrat upp; var lång och slank som en vidja; hade ett friskt, trohjärtadt utseende och känslfulla blå ögon. Men ännu högre hade den stiliga konditorifröken vuxit. Klädd med en elegans, som måste väcka tanken på en mer än vanligt tilltagen lön, hade hon hunnit tillägna sig de finare hotellfröknarnas djärfva fasoner och obesvärade sätt.

»Tänker du stanna hemma för alltid, eller har du semester under hela julen?»

»Hur så?»

»Du tycks ha plockat med dig hela din garderob att döma af ditt bagage.»

Lotta log. »Det är julgåfvor till dem där hemma», sade hon och dröjde något på orden.

»Hvad du är storslagen. Jag tycker, du väl kan behöfva dina små slantar själf. Det inger ju alls ingen aktning att komma i en så'n här tarflig kappa — och utan muff och pälskrage i vinterkylan. Jag tycker, du åtminstone kunnat ha din hatt lite stiligare . . .»

»Men om jag hade skaffat mig allt det där, så hade jag ju inte kunnat köpa några julklappar alls.»

»Ja, hvar och en handlar efter sin mening — men jag tycker, att när far och mor inte har några utgifter för oss längre — utan vi få sörja för oss själfva, så är det väl i sin ordning, att vi själfva också göra oss nytta af det lilla, vi slita ihop — så där resonerar jag —»

»Men det gör inte jag. Det tycker jag vara själfviskt. Då likar det mig bättre, hur Gud resonerar, och det är så här: 'Hedra din fader och din moder, såsom Herren, din Gud, har budit dig — på det dig må väl gå'.»

»Hvad du är gammalmodig — ja, rent af antik — — men du tänker väl, att allt antikt står i lika hög kurs hos Gud som hos de stora här i världen . . .» Lilly log öfverlägset.

»Jag tänker inte på, att någonsin bli modern, hvarken till min inre eller yttre människa. Jag vill helst göra som Gud säger, ty han förstår saken bättre än både du och jag . . .»

»Ja, sådana där åsikter passa ju rätt bra för dig, som skall tas med barnungar; men de komma inte öfver-

ens med min öfvertygelse — och inte passa de för min plats heller.»

»Har du någon öfvertygelse alls», tänkte Lotta, men hon sade det icke, utan svarade saktmodigt:

»Jag ville inte byta hvarken öfvertygelse eller plats med dig, äfven om jag finge dubbelt så stor lön som du har . . .»

»Du slipper — inte står den dig till buds heller —» hon slog upp ett litet förnämt flatskratt. — »Hvad har du egentligen i din digra kappsäck?»

»Det får du inte veta; du gör bara narr af alltsammans. Men så mycket ska' jag väl förtro dig, att jag har två bra klädningar efter de största flickorna, som frun låtit mig få för godt pris, och de skola bli julklädningar åt Mia och Rut. Jag fröjdas på förhand åt deras fröjd.»

»Men är du då inte normal! Är det kanske din sak att kläda dina syskon, när du själf inte har mer än sex kronor i månaden? Din far har väl råd att kläda sina ungar själf, och din mor är ju . . .»

»Mor har inte varit frisk i höst; och det har gjort, att hon inte kunde väfva till klädningar åt småflickorna förr än ända in på hälgen, så de hann ej bli sydda. Och det var en djup misräkning för mina stackars små tjejer, som så gärna vilja gå med i julottan. Det gör mig rent af lycklig att tänka på deras glada öfverraskning.»

»Ja — gärna för mig — men förlåt, att jag har min uppfatning för mig! Vi få väl se, hur framtiden ställer sig för oss bägge . . .»

»De, som frukta Herren, skola ej lida brist på något godt», svarade Lotta med glad tillförsikt. »Tag hit din påse, och farväl med dig!»

»Hälsa hem!»

»Stackars Lotta, hvad hon är enfaldig! Hon skall då aldrig kunna skapa sig en framtid», tänkte fröken Lilly, när hon med hufvudet på resårer stolt spatserade tillbaka.

»Stackars Lilly — min stackars själfviska, fåfänga barndomsvän! Hur skall det gå henne i framtiden? Skall Guds ande aldrig få leda henne in på lifvets väg?» suckade Lotta i sitt trofasta hjärta, när hon genom vagnsfönstret såg sista skymten af de dallrande hvita plymerna.

Tåget ångade iväg, och vid middagstiden stod Lotta, varm och lycklig, på den höga granrisade trappan, där en ung gran på hvar sida spred julstämning. Hon var då hemma! . . . Ack — aldrig är det så jullikt på något ställe, där må vara aldrig så rikt och fint, som *hemma*, där må vara aldrig så enkelt och lågt till taket . . . Hon trädde in i stugan — stugan med sitt granrisade golf, sina små fönster tittande fram under snäfva, stoppade men nystrukna tvärgardiner; sin stora öppna spis med den låga breda hällen, där hon så mången gång sökt göra den stora sprickan ren från aska och sticksnärter. Där står klockan i sitt långsmala, blåmålade fodral och sjunger ut sekunderna i långsam, ljudelig takt. Där alla de kära ansiktena, strålande af återseendets glädje — ja, där kom ju Svartan på sina hvita strumpläster och

strök sig mot henne som förr . . . O, hvad allt var roligt och hemmavandt! Mor stod vid spisen och tog upp julkorfven ur grytan. Småtöserna satte ljus i julgranen, men alla lämnade i hast sina göromål för att ta' emot. Lotta hade ju blifvit alldeles som en fin fröken, så påstodo åtminstone »tösungarne», och det syntes nästan som de varit stolta öfver henne för detta, fast hon protesterade emot ett sådant misstag.

»Åh, är du här nu, Lotta!» var moderns enda välkomsthälsning, men Lotta kände hvad det låg för innebörd i dessa få ord, och de värmdo hennes hjärta.

Far hade varit sin flicka till mötes vid stationen och kom nu kankandes in med hennes stora kappsäck. Alla voro dock alltför grannlaga att fråga, hvad den innehöll.

Nu kom kaffekokarn af elden, och slamret, det angenäma hemtrefliga slamret af koppar och teskedar ljud som musik för dem, som varit ute och frestat på julvintern. Ja — där rådde nu en stor, varm hjärteglädje i den lilla stugan på skogsbacken, och fast den yttrade sig sparsamt i ord, kändes den dock så mycket mer i hjärtana.

»Du går väl till julottan, du, Lotta?» sade lilla Mia, sedan hon med en djup skolnigning tagit emot en påse kakor och karameller till julgranen.

»Ja, det gör jag nog, liten.»

»Kalle och Johan få gå dit, de med, för de ha fått nya kläder till jula . . .»

»Ska' inte du dit, Mia?»

»Ne—ej —» svarade hon dröjande. »Jag och Rut ska' bli hemma, för vi fick inte våra nya klädningar färdiga.»

»Men ni ville väl allt gruffigt gärna?»

»Jaa då! Vi vet aldrig något roligare . . .»

Lotta tog upp de medförda små klädningarne, mörkgröna med skärp och besättning af skottskt tyg i granna, lysande färger, och höll upp dem för de förvånade småtösernas ögon.

Hvad hon hade roligt åt deras stora ögon och stormande glädjeyttringar, när de blefvo öfvertygade om, att de granna klädningarne voro deras, — roligare, än när hon kvällen förut fått sitt vackra klädningstyg, jämte fem kronor i julgåfva af sin kära fru.

Mor fick nya gardiner till de små fönstren — riktiga långgardiner, som Lotta redan hade fällt, och som skulle sättas upp under dagens lopp i stället för de gamla lagade tvärgardinerna, och så fick hon därjämte en mjuk, varm ylleduk, som slöt sig om hennes infallna kinder lik en smekning af en öm barnahand. Far fick en kyrkhatt och en ytterhalsduk, och det behöfde han — det visste lilla Lotta. Pysarne fingo blåa vintermössor med hvita ankaren på — så förfärligt granna, så — och därtill några roliga småsaker. Dessutom innehöll kappsäcken kaffe, socker, ljus, risgryn med flera goda saker. Ja, den Lotta, hon tänkte mer på andra, än på sig själf, hon! Det är sådana människor, som kan sprida mesta glädjen omkring sig, och som själfva äro de lyckligaste.

»Har inte Lilly skickat något till sin mor? Hon hade allt behöft lite julklapp, stackare!»

»Jag fick med mig en påse kakor . . .»

»Inte någe mer?»

»Inte ett dugg. Hon har köpt sig en ny kappa.»

»Det har ju du gjort med, och ändå så har det räckt till en helan bråte åt oss. Det ser ut som du hade en spirtus, Lotta — —»

»Ja, en som heter Guds välsignelse, mor.»

Kanske kommer Lilly själf snart?»

»Åh, inte — — — Se, så hennes kakor gått i smulor! Men det var då bara fjas ock.»

»Tag litet kaffe och socker af det, du har med åt oss, och så skall jag skicka med en limpå. Hon kommer aldrig ut och får sig en god smula, stackare!»

»Jag tror, jag ger henne den här natttröjan, som jag tatt med för eget behof. Jag har allt sofvit utan natttröja förr, jag — och lika godt som nu, med.»

»Det var snällt af dig, Lotta lilla. Det skall göra en godt in i hjärtat, att en gång få se en ren tråd på'na. Men att inte Lilly kommer och tittar till henne, när hon är så dålig! Hon har inte varit hemma på år och dag.»

»Di har så förfärligt mycket att göra under helgen, säger hon. Men jag tänker, jag, att hon kunde komma, bara hon ville.»

Lotta lade stark tonvikt på de sista orden.

»Jaja men. Nu *vill* hon inte, men kanske hon blir glad en gång, att hon får komma. Hon är ju som den finaste fröken, säger far.»

»Ja, hon är fin — och fröken är hon väl, hon som andra serveringsflickor...»

»Stackars troll! — bara det inte slutar olyckligt för henne! Det är ingen bra plats för en tocken som hon. Men di ger henne väl stor lön.»

»Inte så stor som hon tycker hon vill ha. Hon skall resa till Stockholm till våren.»

»Men du blir väl kvar där du är, Lotta?»

»Ja, mor, jag flyttar inte», svarade Lotta och hoppade ner från soffan, där hon stått och fästat upp de nya gardinerna för fönstret. »Frun är ju noga, men det lär mig att också vara noga att sköta min plats. Och rättvis är hon, och så får jag lära mig så mycket. Hon säger, vet I, mor», — det var som hade flickan varit blyg att berätta, hvad frun sagt — »hon säger, att hon sätter värde på en människa, som hon kan lita på, att hon gör sitt arbete lika troget, då ingen ser henne, som hon gör inför människors ögon. — — — Det har jag att tacka er för, mor, för I har lärt mig att tala sanning och i allt hålla mig efter Guds ord och göra alla mina gärningar liksom inför hans ögon.»

»Gud ske lof för det, du! Han ska' ha äran för allt, han. Men nu går både du och jag till grannmora på Sankan med det, som sagdt var, och hälsa henne ifrån Lilly.»

* * *

Åren gå — icke med stormsteg, som en del ifriga, rastlösa, mångfrestande människobarn påstå, icke heller

med sköldpaddsfjät som andra, hvilka blifvit trötta af tidens äflan, vissnad lifsfröjd och krossade illusioner, tycka. Nej, de gå sin bestämde, afmätta gång — och skynda icke på farten, därför att somliga lida af tidens långsamhet — ej heller dröja de sig kvar, därför att den brådskande tidsströmningen aldrig kan få tiden att räcka till. Men de lämna icke någon individ af släktet oberörd. Omslag i uppfattningar, planer och tycken höra till företeelserna för dagen, liksom rynkiga ansikten, skumma ögon och grånade hjässor. För en del Adamsbarn hissas hoppets flagga i topp; för andra glider den ner på half stång. Men *han*, som sitter öfver jordens krets, och hvars blickar tränga ner i de fördolda djupen af så väl naturens stora som människohjärtats lilla värld, han håller alla händelsernas trådar i sin hand — purpurtrådar — svarta trådar — såväl som guldtrådar och silfvertrådar, och väfver däraf människovärldens historia, så att alla de, som på jorden bo, ändå till sist måste erkänna, att alla Herrens domar äro rätta och sanna.

Vi äro åter i föreställningen försatta till samma slingrande gångstig i skogen, där hon, »som såg bra ut», en gång i ungdomligt öfvermod vandrade lätta fjät. Någon går också nu på denna gångstig, fastän i motsatt riktning. Men denna någon bär sitt hufvud stilla, som det anstår en, den där har lärt af honom, som är mild och ödmjuk i hjärtat, och ur detta hufvud framblickar ett par allvarliga, blå ögon, som tycks ha för vana att se ut öfver lifvet i det osjälfviska syftet att sprida solskimmer öfver det mörka och sorgtungta. Det

är en kvinna af omkring trettio år, enkelt och praktiskt klädd för den varma årstiden. Vid handen leder hon en liten söt tös i ljusblå babykjol och hvit hufva. I den andra handen bär hon en bra stor resväska, som svällt ut grundligen af ett tätt packadt innehåll.

Nu äro de nära grinden till en liten hage, upptagen ur skogsmarken och med ett sankt läge. Midt i hagen står en förfallen stuga, omgifven af skräp och bråte af allehanda slag. Ingen tycks bry sig om att rödja bort sopor, stickor och skärfvor af sönderslaget stengods med mera dylikt.

Kvinnan var så försjunken i tankar, att hon icke kom sig för att besvara den lillas många barnsliga frågor, som på barns vanliga sätt bytte om ämnen så fort som nya föremål väckte hennes vettgirighet. Hon steg upp på den nedruttna trappan, där hon stannade en stund, såg sig omkring och suckade. Det var som om hon grufvat sig för, hvad hon vidare skulle komma att få se. Efter någon stund öppnade hon tyst dörren och trädde in i rummet. Samma prägel inom som utomkring. Smuts, trasor och skräp öfverallt. På soffan vid ena fönstret satt en underlig, hoptorkad varelse, med benen uppdragna under en oren, trasig bomullskjol, under hvars fransiga kant hon förgäfvnes sökte dölja ett par stora, nakna, smutsiga fötter. Dennas enda sysselsättning tycktes vara att med en rostig ullsax klippa ett gammalt tillskrynkladt tidningsblad i små bitar, som finga falla ner omkring henne hur som helst, och hvilket i hög grad bidrog att öka otrefnaden där inne. Hon fäste en skygg, slö blick

på den inträdande, men ändrade icke ställning eller sysselsättning.

»God afton, Flora! Känner du inte igen mig?»

»Kors — jo — det är ju Lotta, vet jag — nu — Lotta på — nu — Granbacken — vet jag. — Ä' ho här nu?»

»Ja, Flora». — Hon kunde ej låta bli att medlid-samt draga på munnen åt sammanställningen af denna person och detta namn. — »Jag är hemma och hälsar på mor och far och har mina små med mig. Hur är det med din syster?»

»Åh, hon sofver, hon.»

»Nej — jag sofver inte. — Lotta, — är det du?»

I den gamla sängen, under ett slitet, smutsigt täcke, låg en stackars utmärglad kvinna med hektiska fläckar på de framstående kindkotorna och stirrade på den ny-komna med onaturligt glänsande ögon.

»Ja, Lilly — du är mycket sjuk...»

Lotta hade svårt att tala för tårar.

»Åh nej — jag är mycket bättre nu, och när jag blir frisk igen, så tar jag plats i staden — där jag hade det så bra. Jag far aldrig mer till Stockholm, vet du, Lotta. Jag förlorade totalt mitt utseende där som du ser — men — jag tar väl upp mig igen... Det var inte bra, att jag kom till Stockholm...»

Nej — det var långt ifrån bra för Lilly — den vackra, fåfänga Lilly, att komma in i hvirfveln af det stockholmska restaurantilifvet. Hon hade ingen motståndskraft gent emot de myriader frestelser, som spinna sina

nät omkring en varmblodig, vacker kvinna och lik glupska spindlar suga ut hvarje droppe moral och själfaktning af henne. Hon hade fallit — fallit — fallit, tills hon icke djupare kunde falla. Och nu hade följderna visat sig i skepnad af sjukdomar, sinnesslöhet och nöd af hemskaste slag. Men likväl kunde hon icke bringas att inse, hur förloradt det var med hennes ställning, utan hängde sig envist fast vid hoppet att än en gång komma sig opp och spela sin roll som den beundrade kring-svärmade kafénymfen. Modern var död för flera år se'n, och fadern, nedtryckt af bekymmer och sorg, utsliten och arbetsbruten, hade blott sin husbondes godhet att tacka för, att han ännu fick behålla sin syssla vid sågen. Men så var ock dagspenningen därefter. Lilly hade aldrig sparat på sina medel, och när hon kom hem, sjuk och utblottad på allt, måste hans lilla aflöning räcka äfven för henne.

»Lilly — jag måste säga dig sanningen. Jag tror aldrig, du blir frisk. Nog kan Gud låta dig återvinna hälsan, om han vill; men det är inte säkert, att det stämmer med hans afsikter. Men hvad jag tror och är viss på, det är, att hans fadersfamn står öppen för dig, och att han väntar...»

Den sjuka afbröt henne med en afvärjande rörelse med handen, och hennes ögonbryn sammandrogos hotande.

»Är det för sådana där haranger, du kom hit, Lotta — för att bara säga mig obehagligheter... Jag är inte värre sjuk, än att jag kan bli frisk igen.»

»Men antingen du nu blir frisk eller ej, så behöver

du göra upp din sak med Gud och få förlåtelse och frid, så skall du både kunna lefva och dö lycklig.»

»Ack, du stora värld — är du kommen för att hålla bättringspredikan för mig! Gör dig nu inte så märkvärdig, Lotta. Hvem var det, som skaffade dig den goda plats, där du kom dig opp litet ur dumbhet och råhet, om inte jag? Men nu är du modig, kan tänka, och kråmar dig som en påfågel, därför att du fått en 'järnvägare' till man. Men det är måttligt att pösa öfver — det kan jag då säga . . . Förr än jag tagit en, som gått med spett och spade och hetat rallare, ligger jag, där jag ligger. Jag hade kunnat vara fint gift, jag — och det kan inte vara för sent än. Jag är inte stort mer än trettio år — — — och då är kvinnan i sin andra vår — — — säges det.»

Det var rent af jämmerligt att höra denna förtärda, ruinerade varelse på sin smutsiga, trasiga bädd umgås med dylika tankar och planer. Lotta grät.

Hon drog upp sitt lilla nya testamente ur fickan.

»Jag skall läsa något riktigt godt för dig, kära Lilly — något, som talar om Guds kärlek till syndare . . .»

»Det behöfs visst inte. Jag reder mig utan din läsning. — Men om du tycker att det är så förfärligt roligt att leka frälsningssoldat — så gärna för mig — jag kan stoppa fingrarna i öronen, så att jag slipper höra det där frälsningssvamlet. Har du intet annat ärende, så — — —»

Lotta såg, hur den arma stackaren lät en långtande och som hon själf trodde obemärkt blick irra bort till

väskan, som ännu stod öppnad på soffan. Hennes hjärta svälldes af djupt medlidande.

»Jag har allt äfven ett annat ärende. Jag tog med mig något sådant, som passar för sjuka, och som du icke får neka att ta' emot, fast du blef stött på mig», sade hon med rörande ömhet i rösten. Den sjukas stora, glödande ögon följde henne begärligt, när hon plockade upp en hel del goda saker ur väskan. Sedan fäste Lotta tyst ett kort på väggen öfver sängen, där Lilly låg.

»När får jag komma igen?»

»När jag skickar bud efter dig . . .»

»Och om du inte skickar något bud . . .?»

»Ja — då vet du, att jag reder mig utan dig . . .»

»Ja, farväl då Lilly! Det är säkert sista gången, vi se hvarandra här i lifvet. Nog reder du dig utan mig — men tror du väl, att du kan reda dig utan Jesus, syndares frälsare? Hur tror du det går att dö utan Jesus? Ja — jag skall gå — men det vill jag säga dig, att om det skulle lyckas den trofaste Anden att öppna dina ögon för Guds sanning, och du får se dig som en förtappad syndare, hemfallen åt evig död, så kom då ihåg, att 'människosonen Jesus Kristus är kommen att uppsöka och frälsa det, som förtappadt var', och att hans blod, ensamt, renar från alla synder.»

Lillys ansikte förvreds af vanmäktigt raseri, men Lotta lade sin hand stillande på hennes hufvud, tog sin lilla flicka vid handen och lämnade bedröfvad i hjärtat sin ungdomsvän.

Morgonen därpå kom Lillys far stapplande till Granbacken och bad att få tala vid fru Skogdal.

Natten hade varit förfärlig därhemma. Den sjuka hade rasat och hädat, så att hon tröttat ut både sig och de andra. På morgonsidan hade det dock blifvit ett omslag i hennes sinnesstämning, och hon började bedja dem, att de skulle ropa till Gud för henne. Men det fanns ingen bedjare där i huset. Gud hade aldrig haft någon betydelse för någon af dem. Men nu hade det blifvit dem klart, att om här någon skulle kunna hjälpa, så var det Gud — och han allena. Men hvem skulle bedja honom därom?

»Bed Lotta komma! Hon lofvade komma, när jag skickade bud; men bed henne komma strax, och skynda er, pappa! Hon sade ju, att det kanske var sista gången vi sågo hvarann — och så kunde det bli, om ni inte skyndar på.»

Lotta Skogdal lät ej bedja sig länge. Hennes blotta närvaro verkade som rogifvande medicin på den sjukas uppjagade känslor, och hon blef stilla, så att hennes ungdomsvän kunde läsa för henne och äfven tala med henne om Guds kärlek till de förlorade. Den döende kvinnan hade så ihärdigt hållit sig vid hoppet om tillfrisknande som en drunknande håller sig fast vid en tågstamp eller en plank, och tanken på döden var hennes fasa. Men nu hade hon måst släppa detta hopp och lärt sig inse, att hennes stunder voro räknade. Hon insöp begärligt de välsignade orden om frälsning från synden genom Jesus Kristus och om rening i hans blod.

Kortet, som Lotta fästat öfver sängen, satt där än, men brutet och med afrifna hörn. Hon gjorde ingen fråga, men Lilly såg hennes blick.

»Jag tyckte icke om det där kortet», sade hon med ett försök att le, »det var som en knif i ett djupt sår. Så fort jag lyfte upp mina ögon, lyste de där orden i dem och gjorde mig halfgalen. Jag tog kortet, kramade ihop det och kastade det på golvet. Men det hjälpte icke; orden stodo eldröda för ögonen på mig ändå, och jag kände, att de voro för mig, fast jag visst inte ville erkänna mig vara den sämste.»

Orden voro dessa: »*Hans blod den sämste rena kan.*»

»Den sämste kan hvar och en af oss vara inför Gud, när våra ögon öppnas. Här är ingen åtskillnad, ej heller gällar här någon yttre fromhet och ärbarhet. Publikaner och skökor skola ingå i himlen före de egenrättfärdiga, så vidt de se och erkänna sig som förtappade och bedja om nåd.»

»Då är det äfven hopp för mig! — Gif mig kortet! — —»

Lotta tog ner kortet af väggen och lämnade det åt den sjuka.

Hon tog det, såg därpå med de stora, svarta, insjunkna ögonen fulla af tårar, och kysste det gång på gång.

»Hans blod den sämste rena kan... det är mig, det... O, det är mig, det renar... Lotta... jag är frälst... o, jag känner det så lätt i hjärtat — så lätt att dö nu... dö ifrån ett så eländigt lif som mitt...»

Lotta var en af de få bland kvinnor, som icke har en svada af ord för hvarje tillfälle. Hon tänkte mer än hon talade. Nu tryckte hon sin väns aftärda hand med ett stilla: »Gud vare lof!»

Då kom det en klar erinring fram för hennes själs ögon. Hon såg den fagra, ståtliga fröken på konditoriet i fint pälsverk och svajande plymer med själfmedveten minn uttala en framtidsprofetia. Hon hörde tydligt orden, och de ljödo så här:

»Vi få väl se, hur framtiden ställer sig för oss bägge; bra olika tänker jag...»

Det var som en slags underlig samhörighetskänsla uppstått äfven hos den döende; en oförklarlig tankegemenskap mellan dessa båda, som nu för sista gången i lifvet växlade tankar, klädda i ord.

»Lotta, minns du vid stationen i ***, då du reste hem med den stora kappsäcken?»

»Kommer äfven du ihåg det?»

»Minns du, hvad jag då sade?»

»Ja, hvartenda ord.»

»Ack, du — framtiden blef olika för oss bägge. Det blef jag, som drog det kortaste strået — fast jag då tänkte, att det blef du...»

»Ja, men evigheten blir lika för oss ändå — ljus, ren och lycklig...»

»Tror du, den blir lika. — Jag, som lefvat så uselt, och du, som alltid varit god?»

»Jag tror, att vi få så mycken salighet, som hvar och en af oss kan taga emot. Graderna af vår synd och af

den härlighet, vi få af Gud, tillkommer honom allena att mäta. Men *'äro vi barn, så äro vi ock arfvingar, nämligen Guds arfvingar och Jesu Kristi medarfvingar'* — och — du är barn nu, Lilly.»

»Hur skall jag våga tro det?»

»Du är ju frälst — ren i blodet?»

»Ja, *det* är jag — jag tror det — en brand ryckt ur elden...»

»Då är du Guds barn och arfvinge, ser du.»

Lilly låg och tänkte för sig själf en lång stund.

»Ja, men du, Lotta! — Hvad är det då lönt att lefva ett rent, gudfruktigt lif, när en gudfruktig människa icke får mer salighet än en sådan som jag — som slitit ut mig i synden. Då går det ju bra för hvem som helst att göra som jag: lefva flott så länge det går och så omvända sig på dödsbädden. Är det icke orättvist mot sådana som dig?»

Lotta betänkte sig en stund.

»Denna fråga skulle min man bättre kunna besvara än jag, ty han både tänker och talar tydligare än jag. Men jag vill försöka, så godt jag kan. Det står, att gudaktighet är nyttig till allt ting och hafver löfte med sig om detta lifvet och om det tillkommande. Det är ett lyckligt lif redan här att stå i förening med Gud, ty då behöfver man inte slita ut sig i synden. Tänk, hur tryggt det är att hafva frid med Gud och äga ett godt samvetes vittnesbörd! Och så är det en stor lycka att få tjäna Herren äfven här i tiden — och ingen annan än den, som tjänar, får lön, vet du väl.»

»Ja», sade Lilly matt, »det är ju rättvist. Lön får då inte jag...»

»Men du får arf. Barnskapet och arvet tillfaller alla barnen — och barn är du.»

»Ja, jag är nöjd med mitt. Jag hade förtjänt, att Gud kastat bort mig.»

»Men det låg något mer i din fråga: Det går ju bra för hvem som helst att omvända sig på dödsbädden som du gjort, säger du, och blifva som en brand ryckt ur elden. Men det skall jag säga dig är en vådlig sak att lita på en sådan sen omvändelse. Tacka Gud, att han har ryckt *dig* som en brand ur elden, men tro icke, att alla andra, som lefvat i synden, äro så lyckliga. De flesta bränder brinna nog ner i elden. Icke en på hundra, tror jag, är så lycklig som du. Tänk bara, hur många som dö en våldsamt eller hastig död, och många dö äfven utan sans.»

»Ja, jag får vara glad, att jag fick tid. Tack, Lotta! Du lät mig se, att 'hans blod den sämste rena kan'. Men det är en sak, som plågar mig. Hur skall det bli med pappa och min stackars Flora? Hon blir allt mer och mer oförmögen att se till huset — och tänk — en sådan stackars hedning hon är...»

»Den saken ha vi allt talat om hemma. Vi frågade din far, om han inte ville ta sin systerdotter, hon som är änka — till sig att sköta huset. Hon är en duktig människa som du vet. — Och så hade jag tänkt — att taga Flora om hand. — Jag gör det i Guds namn...»

»Gud välsigne dig, Lotta! Du får nog lön.»

Lotta stannade på Sankan hela dagen, och hela natten därpå vakade, uppmuntrade, tröstade och torkade hon dödssvetten från den döendes panna, tills de första solstrålarne tände sig i öster. Och just då solen rann upp, förlossades den frigjorda, segervissa anden ur den brutna bojan och lämnade efter sig ett förklaradt leende på det infallna ansiktet, som burit syndens märken, men som nu åter »såg bra ut».

HVARFÖR DET BLEF STORM

HVARFOR DET BLEV SÅDAN

Hvarför det blef storm.

»Du gör vindar till dina sändebud.»

Ps. 104: 4.

Det var en härlig sommarafton, just när rågsådden pågick. Solen kastade sneda strålar från västerhimlen, och hela naturen strålade i ett kraftigt guldrött ljus. En bedöfvande doft från klöfvervallarne fyllde luften, där vinden sof i någon osynlig bädd och sångtrastens långsamma, ljudrika sång hördes klart från gran-skogen.

Öfver en sidländt ängsmark ringlade en smal, blanksliten gångstig, kantad med kort starrgräs, strålande prästkragar, gula märrblomster och gulhvita nattviol, hvilka redan i kvällningen började utsända sin rena, ljufva doft.

På denna gångstig skyndade med raska, hurtiga steg tvenne män framåt. Allvarstankar gäfvö deras anleten uttryck och deras tungor ord. Deras samtal rörde sig omkring viktigare ämnen än den ljufva, friska sommarfågningen omkring dem.

Den ene af dem tog upp sin klocka.

Guldgrufvan.

»Det blir att skynda på. Klockan är snart half sju, och det tål en god halftimme att komma öfver sjön — så vidt det står till att få båt i rappet. Mötet är ju utsatt till nio, och vi ha en dryg bit landsväg att gå, innan vi hinna till Anders Hanssons.»

De båda männen påskyndade sina steg.

Blommorna doftade, humlorna surrade, och smult-ronen glödde i gräset invid deras fötter, liksom för att vilja förmå dem att sakta sina steg och njuta af all den härliga fågring, sommaren med slösande hand strödde ikring; men de hade annat att tänka på — något, som mäktigt drog deras håg i en annan riktning: odödliga själar, som kvaldes i mörkrets fångenskap; fridlösa, jagade samveten, som behöfde få veta, hur de skulle komma till ro och stillhet; uttröttade och betungade hjärtan, som behöfde komma till honom, som säger: »Kommen, I alle — och jag vill gifva eder ro!»

Där nere mellan alarne på andra sidan gårdsgården skymtade landsvägens grågula buktande band. De båda vandrarne hoppade viget öfver och voro snart stadda i samma raska fart som förut på den dammiga allfarsvägen.

»Ha vi långt till Anders Hanssons?» frågade den ene af männen.

»En bra bit ännu», svarade den andre. »Om du tittar ditåt — nej — rakt fram efter min käpp — där ja — där ser du en röd gafvel lysa fram mellan kullarne. Om vi nu bara vore där...»

»Det skall heta hålls, om vi skola hinna till målet

i tid — det märker jag. Det var en hiskligt backig väg, och jag känner mig en smula svag i knäna efter den långa vandringen.»

»Du får hvila dig, bara vi komma i båten, kamrat. Hör du — tänk, om vi få åka...»

Ljudet af hästramp och rullande hjul nådde deras öron, och ett stort, grått, ogenomträngligt dammoln närmade sig med snälltågsfart. En ensam man i en bred åkkärra, förspänd af en stor, kraftig häst, blef snart synlig genom molnet.

»Om vi skulle be att få åka en bit...»

»Behöfs inte.»

»Tjänare, tjänare!» ropar en vänlig röst, i det samma hästen hastigt hålles inne.

»Ptro! ptro! pojken min!»

»Se där ha vi ju Anders Hansson lifs lefvande!»

»Åh, är det så?»

»Jo, så står det till.» I ären på väg till sammankomsten hos nämmandens på andra sidan sjön, kan jag tro?»

»Ja, vi äro det — broder O. och jag.»

»Jaså då! detta är predikant O. Ja, välkommen till våra bygder! Det är inte ofta, Gud skickar sina sändebud hit bort i denna vrå af världen. Jag tycker ibland, att vi äro som vi vore stjuvbarn mot andra...»

»Åh, Gud har nog inga stjuvbarn», skrattade predikanten. Men är broder Hansson säker på, att I här gören allt, hvad I kunnen, för att få predikanter hit?»

Ja — ja, ja — ja — det tål nog att tänka på. Vi vilja nog skylla på Gud, det vi själfva äro orsaken till.

Men sitt opp nu bägge två, så kursa vi iväg så mycket tygen hålla.»

»Nu hade nog Gud sändt dig i väg, broder Hansson. Men har du din båt hemma?

»Det är just felet, att jag det inte har, ser du! Den är på andra sidan sjön med mäld till kvarnen. Jag visste inte om detta då. Men grannens har sin hemma, förstås — bara den stackar'n inte toge in så mycket vatten...»

»Åh, han måtte väl bära oss, när det är så lugnt, sade predikanten tryggt. En ror och två ösa. Där se vi ju sjön — blank som en spegel.»

»Ja — den ser inte farlig ut nu — men han är bra i omfång och kan vräka väldiga tag, när han blir upprörd. För resten så följer jag med som roddkarl, och jag brukar inte bli bet, om han går aldrig det. Det går nog bra. Men nu går ni in till mig och får er en bit att tugga på, medan jag skickar till grannens och ber, att di länsar båten. Det är allt en bit dit.»

»Tack, bror, men det är nog säkrast att bege sig direkte dit, där båten finns. Jag börjar känna mig orolig, att vi inte hinna fram i tid...»

»Åhå, det brådskar inte. Klockan är inte mer än sju än, och sjön tar inte fullt halftimmen, när han är så still som nu. Se, så'n tur vi ha! Där står ju grannfar oppe på gården till mig. Ptro, Bruno! Ptro! — Hör I, grannfar, I har väl båten hemma?»

»Hemma är han allt. Men I vet, hvad det är vulet med honom; han tar till att bli gammal han som jag.»

Åh, I duger länge bägge två — både I och båten. Vill I med på läsmötet i kväll, så ror I dessa bröderna öfver sjön; och jag följer med och byter er ur årorna.»

Det går väl an. Fyra bär han godt, när det är tocka stilltje.»

»Gumman min ville nog gärna vara med, om det går.»

»Kvinnfolka får allt hålla sig hemma. Det blir bara skrik å, när det blir en tår vatten i båten.»

»Ja, det blir nog säkrast för henne att vara hemma. Men kom nu in, så tänker jag, vi få en kaffetår och en smörgås af'na! Kom med, I, grannfar!»

»Det går inte an, att jag gör besvär igen . . .»

Alla fyra gingo framåt gården till boningshuset. På trappan stod en vänlig, medelålders kvinna.

»Här står morsgumman, som fått samma barnarätt som jag. Här, du mor, är predikant O., som vi hört talas om, och denne andre brodern, som murar på Guds tämpel och spisarne i bondstugorna på samma gång, honom känner du nog se'n gammalt.»

Moran log och hälsade dem alla fryntligt välkomna samt bad dem stiga in i storstugan, där en frisk löfruska fyllde den stora hvita ringspisen, och där det doftade starkt af vilda blommor. Hon hade redan hunnit lägga en hvit duk på det breda slagbordet, där smör, bröd, ost, ägg och kaffe samt andra goda saker, som ett par trötta vandrare väl kunde behöfva till vederkvickelse, voro framsatta. Mannen och hustrun voro så glada öfver äran att få visa Herrens sändebud någon gästfrihet, men

deras båda döttrar, som för öfrigt icke mycket läto sig ses, syntes icke glada öfver besöket. Deras förnämt tillbakadragna sätt och strama, tillbakadragna hållning visade tydligt, att de helst icke ville hafva något otaladt med ett par »läsareapostlar».

Efter den i hast intagna förfriskningen fingo männen brådtom att begifva sig i väg. Bort till grannens var det en bra bit väg att gå, men klockan var ännu icke åtta, och sjön låg lugn och leende som om han aldrig gömt någon falskhet i sin djupa, skuldbelastade barm.

Predikant O. deltog ej i de andra brödernas samtal utan gick tyst för sig själf, begrundande den text, som i klara, lefvande drag framträdde för hans inre öga. Trakten var mörk och hårdarbetad i andligt hänseende — detta visste han — och han kände i sin ande, att han måste se till, att Andens svärd var blankt och tveeggadt, samt att han som en god Jesu Kristi stridsman måste föra det med »kraft i arm och mod i barm». Han bad i sin ande om den store människovännens ömma, deltagande sinne, om hans uppoffrande, allt fördragande kärlek. Han ville framhålla Guds nåd med en ljufvig, betvingande kraft och hans domar med omutlig stränghet, men likväl med kärlekens bevekande ömhet. Han fördjupade sig så i denna sin uppgift, att han icke märkte, hur ett sakta vinddrag kom löfven att rassla på asparne vid vägen, där han gick fram, eller kände, hur kvällen luften började blifva kall.

»Det blir att raska på, om vi ska' hinna öfver i tid», sade båtens ägare.

Predikanten såg opp och observerade, hurusom den lugna, leende sjön plötsligt förbytt uttryck och nu såg något upprörd och orolig ut. Men det var ju bara små krusiga, lekande vågor, som återkastade de tusenfaldigt brutna solstrålarne på ett sätt, som nästan bländade ögonen.

De voro nu nere vid stranden, och båten östes skyndsamt. De fyra männen hoppade i båten, årorna sattes på rorpiggarne, och snart sköt den lilla farkosten hastig fart på den glittrande, gungande stråten.

De tre passagerarne pratade sorglöst, men roddersmannen kastade då och då en betänksam, pröfvande blick ut öfver det vida, oroliga elementet, där korta, tillspetsade vågor med hvita hufvor kommo hastande utifrån öppna sjön. Båten började gunga starkt och var svår att hålla i rätt kurs, medan vinden låg på från sidan. Plötsligt for en väderil som en osynlig, men oemotståndlig andemakt, tjutande, hvinande, ilsket öfver det upprörda vattnet, och vågorna reste sig i vildt raseri, tumlande och fräsande, öfver hvarandra, hvarunder männen i båten fingo den ena kallduschen efter den andra öfver sig. Båten tog in vatten, och två af männen måste ifrigt ösa ur för att hålla den flott, och de två andra byttes om vid årorna. Farkosten hoppade som ett nötskal och ville icke låta styra sig. Stormen tilltog med hvar minut, och sjön gick med en sådan våldsamhet, att alla fyra, hvars lif i andra hand berodde på den lilla halfruttna,

vattenfyllda farkosten, sågo, att faran var öfverhängande. Alla voro de starka, modiga män, tränade i kampen mot motvindar på lifvets haf, men här sågo de, att deras mod och styrka skulle betyda lika litet i striden mot vind och våg som en leksaksspruta mot en eldsvåda. Men det de kunde, det gjorde de. De ropade till honom, som råder öfver elementen, och bådo, att han skulle stilla storm och vågor, så att de kunde komma öfver med lifvet. Men ju mer de ropade, desto högre tjöt stormen, och vågorna fräste och sjödo omkring dem, kastande sig upp mot båten likt roflystna vilddjur, så att skummet yrde om dem. Än stod båten på toppen af en jättevåg — än slungades den redlöst ner i det svallande djupet. Det var en resa . . . !

Ännu hade de roende dock icke hunnit halfvägs till andra stranden. Skulle de väl någonsin hinna den? . . .

»Jag ansvarar inte för våra lif, om vi inte kunna vända båten och försöka att ro tillbaka. Men det blir ett lyckokast, om det går utan att båten kantrar», sade båtens ägare.

Alla sutto stumma, ty denna sista utväg var förenad med största fara, och det ville ett öfverlägset hjältemod till att våga kuppen. Men detta hjältemod finns ofta, där det ej tänkes, och där det ej väcker uppseende och lofprisande. Den genomvåte, hvardagsklädde bonden, som skötte årorna med en sjömans skicklighet, var en sådan hjälte, och hans olyckskamrater voro ingen af dem utan det mod, som kan se faran i ansiktet och, än mer,

blicka upp öfver faran och i hans ansikte, som gör vindar till sina sändebud.

»Låt gå! Gud håller allt i», sade brodern muraren trosfrimodigt.

Roddaren försökte flera gånger att vända, men med största fara att båten skulle häfva sin dyrbara last i det brusande djupet. Slutligen kom där en majestätisk våg, hög som ett berg, och lyfte båten högt upp på sin hvit-skummiga kam. Långsamt gled den sedan ner utför den sluttande vågen, och i ett nu svängde roddermannen om båten, just som en ny vattenjätte ville taga den i beslag. Den vackra manöfvern lyckades, och de nödställda andades åter. Det var ett fasans ögonblick, då båten sökte vända mellan de skyhöga vågorna, men nu var den största faran öfver, och båten fick länsa undan för vinden. Efter många och långa kryssningar kommo de äntligen i land, och fastän genomblöta af vattnet och öfveransträngda af brottandet mot luftens makter, tackade de innerligt Gud, som hade räddat dem från den hemska graf, som hade öppnat sig för dem. Men det egendomligaste med denna naturens lek var dock, att i samma stund, de sjöfarande satte sina fötter på fast mark, stillade stormen hastigt af, och innan de hunnit upp till Hanssons bostad, hade fullkomligt lugn efterträdt den orkanliknande stormbyn. Men sjön »brann hvit» ännu, och ingen af männen hade lust att åter ge sig ut att brottas med vattenjättarne.

Predikanten gick tyst och tankfull. Hvad kunde vara Guds mening med detta för mänsklig makt oöfver-

vinneliga hinder att komma till det utsatta mötet? Han var djupt bekymrad. Men säkert hade folket på andra sidan iakttagit den lilla båten och dess ögonskenliga fara. Men hvarför fingo de icke hinna målet? — det var frågan. Och se — nu vardt det ett stort lugn, just som när Jesus stillat storm och böljor på Genesarets haf. Borde han väl ånyo anförtro sitt lif och äfven sina kamraters åt den lilla, usla farkosten, som låg där nere, till hälften fylld med vatten? Det vore ju att fresta Gud — och ingen skulle heller med honom våga försöket.

Han såg på sitt ur. Det visade redan nio. Ingen af de till mötet samlade skulle stanna kvar, tills han kom öfver, ifall de skulle kunna skaffa en annan båt. Här fanns ingen annan råd än böja sig för denna förbryllande skickelse och erkänna Guds finger däri; men omöjligt kunde han se, hvarför den kom och ställde sig emellan honom och hans plikt som en trogen skaffare till Guds hemlighet.

Genomvåta af svett såväl som af vatten inträdde de trötta men tacksamma i Hanssons hem. Där hade man med ångest och förskräckelse åsett deras farliga färd, och de mottogos där nu så som om de voro uppståndne från de döda. Mor hade tagit sin tillflykt till bönevrån, men flickorna hade varit upprörda och förtviflade som om ingen hjälp funnes.

Torra, varma kläder, varmt kaffe och varma ord väntade på dem, och efter en god kvällsmåltid väntade dem äfven hvilan i en mjuk, varm bädd.

Predikanten somnade snart, uttröttad som han var

af den möda och det bekymmer, hans misslyckade predikoresa förorsakat honom; men hans kamrat, brodern muraren, kunde ej få en blund i sina ögon. Det var honom som om en nyss uppmurad del af Guds tämpel — låt vara liten och obetydlig — hade blåst omkull. Att Gud menade något med denna storm, som lika plötsligt lade sig, när de satte sina fötter på land, som den uppstått, när de hade satt dem i båten, var för honom alldeles klart.

Men *hvad* menade han?

Hvarför lade Gud hinder för denna färd, som ju afsåg hans eget namns förhärlikande och sjäalars förände till ljus och lif? Det syntes ju som om naturens krafter hade kommit i strid med sig själfva och visat, att de måste lyda ett högre maktspråk än sitt eget. Voro sändebudens bevekelsegrunder icke fullt rena? — eller hvilade det redan en andlig dom öfver människorna i denna trakt? Där hade ju varit mycket predikadt, men litet trott. Eller hade de någon uppgift att fylla här på platsen, hvilken ingen af dem ännu hade löst?

Dessa frågor lämnade honom ingen ro; han måste väcka sin kamrat och delgifva honom sina intryck och funderingar. Båda stego upp, knäböjde och bådo Gud upplysa dem om, hvad han ville, att de skulle göra, samt gifva dem vilja och kraft att följa hans maning. Sedan kommo de öfverens om att stiga upp så tidigt, att allt husfolket, som sedan skulle ut på rågsådd, kunde få vara tillstädes under morgonbönen.

Så lugnades deras sinnen, just som vågorna där ute

på sjön hade lagt sig till ro, sedan de blifvit af med sin börda. Men detta Guds underliga ingripande väckte dem till nit och gjorde dem brinnande i anden; de hade en förnimmelse af, att något var i görningen, som skulle komma himlens härskaror att jubla af fröjd, fastän måhända världen i sin blindhet skulle komma att få ny anledning till hån och åtlöje.

Vid morgonandakten, då alla barnen och husfolket, jämte grannarne, voro samlade, och Guds ande kändes mycket nära, kom syndasorgen med öfverväldigande makt öfver de bägge unga döttrarne i huset, hvilka hit intill följt världens väg och stått emot Guds nåd, till stor sorg för de troende föräldrarne. De voro båda lika förkrossade. Båda hade stått emot Guds andes röst där inne i hjärtat. Båda hade kallsinnigt visat bort »vännen för andra vänner», när han klappat på deras hjärtan. Bägge hade nekat att taga korset på och följa *honom*, som frivilligt bar det för dem; och bägge fruktade nu, att nådens tid var förbi för dem. Där blandades nu i den tidiga, fagra sommarmorgonen sorgetårar och glädjetårar, syndabekännelse och bön om förlåtelse med lof och tack-sägelse.

Styrkta och fröjdade i anden fingo därefter våra andliga säningsmän åter förtro sig åt den lilla farkosten, för att öfver den nu åter lugna, solbegjutna sjön komma till mötesplatsen på andra stranden. De hyste ingen fruktan för, att han åter skulle öppna sina fruktansvärda afgrunder för dem, ty de visste nu, att Guds afsikt för

tillfället var vunnen, och då hade sjön ingenting att brusa upp för.

Färden gick lyckligt, och mötet, som var utsatt kvällen förut blef ej mindre välsignadt för det, att Gud fick visa sin makt så väl i att uppväcka storm som att stilla den, då hans nådesafsikter med de stackars olydiga människobarnen därmed kunde befordras. Måhända blef äfven någon eller några på mötessidan träffade af en hälsosam fruktan, när det såg ut för deras ögon som ville Gud med all makt hindra sina utskickade att besöka *just dem* med evangelii glada budskap.

Och de fyra männen, som åter i den lilla båten förtrott sig åt sjön, tackade Gud, att de hade sett tecken till hans närvaro, låt vara under fruktan och bönerop; men han hade låtit dem vara sina medarbetare, och det var stort för dem.

Nu visste de, hvarför det skulle storma . . .

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

LA PICCOLA

LA FIGGIA

La Piccola.

(Ur verkligheten).

I.

Dyster, hopplös, lifstrött han framåt skrider
Öfver nötta stenar å fästningsgården.
Männe af hans stormiga lefnads dödssång
Tiden snart får lyssna till slutackorden?

Mellan cellens mögliga, kala väggar
Frihetslängtan fången i blodet bränner;
Strängt bevakad ute på fästningsgården,
Kvalfullt ökad, sin frihetsförlust han känner.

Ädelt blod i flygande pulsar sväller;
Ättens stamträd djupt sina rötter sänker
Ner i den gråa forntid — och hjältars gloria
Öfver den gamla greffliga skölden blänker.

Men — ett barn af tiden — han trotsigt svingat
Upprorsfacklan och konungamakten gäckat;
Så han sjunkit ner till en brottmålsfånge,
Som de dådstore fädernas sköld har fläckt.

Moderns bref föraktligt han från sig kastat;
Tröst och styrka för honom ju aldrig vinnes
I en kärlek, diktad af teologer,
I ett ljus från en himmel — som icke finnes —

»Gud! — Han är ju till blott i svaga hjärnor —
 Ut i barnens tankar, i gummans saga —
 Och i prästens listiga lögnssystemer,
 När han folkets vett vill till fånga taga . . .»

Frihet — frihet — var den idol, han dyrkat,
 För hvars skull han svurit att dö och blöda.
 Men han glömde därvid den vises ordspråk,
 Att: »för mycken frihet skall friheten döda».

SjälF beröfvad frihetens ädla gåfva,
 Ser i stället för slafvarnes järnlänk lossad
 Han sin lifsuppgift uti stoftet trampad
 Och sin framtidsdröm i atomer krossad . . .

Därför dyster, hopplös, han framåt skrider
 Öfver nötta stenar å fästningsgården,
 Där i vindens suckar han tror sig höra
 Af sin lefnads dödskväde slutackorden . . .

II.

Snart är dock timman slut, och han skall stängas
 I cellen in, likt lejonet i bur . . .
 Se, mörka skyar uppå fästet trängas,
 Och tunga droppar båda snart en skur. —

O tänk, att se ett regn på gröna ängar!
 Det är ju vår — kanske är skogen grön —
 Och plantor sticka upp ur trädgårdssängar
 Och hvita segel svälla ut på sjön . . .

Ja — det är vår — men ej ett grässtrå talar
I denna fasans boning dock därom.
O, fick han se sin ungdoms gröna dalar,
Med sippors och violers rikedom!...

Ack, rikedom — — — hur stort det skulle vara
Att se ett enda litet vårgroönt blad —
Ett enda litet saftigt grässtrå bara...
Hur skulle det ej göra honom glad!...

Och sorgtungt om och om igen han skriker
Den nötta stigen fram med trötta fjät.
Ack — ingen hör, hur mänskohjärtat lider,
Men ögat, själens spegel, säger det.

Han stod där plötsligt. — Något tycks ha tagit
I anspråk hela hans uppmärksamhet:
Emellan tvenne stenar jorden slagit
Liksom en bubbla upp — — — hvad är väl det?

Han böjer sig på knä och vidrör sakta
Den lösa bubblan med dess brustna topp,
Där lyser grönt — o, nu får han betrakta
Två späda blad ur jorden sticka opp...

Nu får han se det länge efterträdda:
Ett litet omedvetet lif i grönt.
Hans tårar, återhållna, oförstådda,
Som vårregn fukta plantan — o, hur skönt!

Han, som så stolt bevakningen bemötte,
Nu ödmjukt tigger om sin plantas lif;
Han, som med högmod alla från sig stötte,
Helt vänligt beder: »Plantan åt mig gif!»

Men roten redan fina trådar spunnit
Inunder stenarne i gårdens grus,
Och än ej späda stängeln fasthet hunnit
Att tagas upp och flyttas inom hus.

Men vakten tyckte, att den stackars fången,
Som gick där ensam, grubblande och böjd,
Sitt hjärtas önskan kunde få den gången:
Att vårda plantan som sin enda fröjd.

III.

Och plantan växte i sol och regn
På trånga fängelsegården.
Hon trufdes i statsfångens ömma hägn
Och lönade rikligen vården.

Sin kära planta han vatten gaf,
För sol han ömt henne skyggde,
Hvart stoft från bladen han blåste af
Och stenvärn omkring henne byggde.

Han ser med glädje, hur blad för blad
Utvecklar sin gröna fågring;
Det för i hans minne en hågkomst glad
Af ungdomsdrömmarnes hägring.

Hon växte stark, och hon sköt så hög,
Och löftesrik svällde toppen,
Och öfver hans drag ett leende flög,
När han såg den första knoppen.

När blomman omsider slog kronan ut
I färger mjuka och bjärta,
Då tycktes förtviflans stämning slut,
Då svälldes af fröjd hans hjärta.

Och han, som liknat en marmorbild,
— En lefvande bild af sorgen —
Nu möter med uppsyn så god och mild
De väktare öfver borgen.

Hans nerver fått stål, och hans själ fått mærg
— Den lifströtte älskar lifvet —
För hvarje dag får det mera færg;
— Hans dvärgsnät är sönderrifvet. —

Omkring honom slöt sig en fadersfamn;
Han fick i Guds ljus sig sola.
Så gaf han sin älskade blomma namn,
Och detta blef: *La Piccola.*

Men du, som lik mig ett intresse fann
I fångens och blommans saga,
För dig vill jag yppa den lärdom han
Af sin Piccola fick draga.

IV.

La Piccola blommade i sol så skönt.
Först gaf hon död, så lif åt fästningsfången;
Hon en predikan höll i skärt och grönt,
Och hennes klockor ringde himlasången.

Hans mörka tvifvel på en Gud sin dödsstöt fick,
 När blomman öppnade sin krona skära,
 Och doftets rökverk tände i ett ögonblick
 En gnista, som gaf lif åt moderns lära.

Han hade sett, hur plantan ur sitt lilla frö,
 Trots hindren, sträfvade sig upp i ljuset.
 »Hur kan en medvetlös natur, som själf skall dö,
 Ge lif och kraft åt fröet, lagdt i gruset?»

Han såg sin blomma stråla uti purpurfärg,
 Han insöp doftet girigt — djupt — och ofta.
 Och frågan honom gick till själens mærg:
 »Kan af sig själf hon blomma så, och dofta?»

Den fina teckningen på hennes blad han såg;
 Det var som om en själ ur henne blickat.
 »Månn ej en skapartanke uti henne låg?
 Har slumpen blomman i hans väg väl skickat?»

Och svaret dröjde ej: Guds allmaktsord
 Har lif och harmoni och skönhet bringat
 I stort och smått — i himlar och på jord:
 Blott mänskans synd har allt i fjättrar tvingat...

Han böjde sig för Herren under hjärtats gråt,
 Förtappad — brottslig — blind han sig bekände.
 Och när han djupt i stoftet bad: »Förlåt! — förlåt!»
 Guds ande all hans sorg i glädje vände.

V.

Just när fadershanden
Torkat hvarje tår,
Och försoningsblodet
Helat hvarje sår,
När hans ande funnit
Lif och harmoni,
Kom det glada budet:
»Fånge, du är fri!»

Hvilket plötsligt solljus
Fyllde nu hans cell!
Ljuset kan ej skingras
Af den mörka kväll.
Lefvande begrafven
Han ej längre är;
Friheten har kommit . . .
Friheten är här . . .

Uti morgonväkten
Re'n han färdig står
Att den fångcell lämna,
Som i många år
Återgett hans klagan,
Hans förtviflans ljud,
Men till slut hans lofsång
Till en nådig Gud.

Men — hans La Piccola,
Som fört lif och ljus
Till den mörka cellen
I hans hjärtas hus,

Skall han henne lämna
Ensam, utan vård,
Uti fästningsborgens
Muromslutna gård?

Skulle sol och torka
Tära hennes rot?
Skulle hon förtrampas
Under järnskodd fot?
Skulle vinden bladen
Öfver gården strö?
Skall han lämna henne
Ensam för att dö? . . .

Nej — hon måste följa
Som hans bästa vän,
Till hans fäders boning,
Som är hans igen.
I en dyrbar urna
Utaf skär Sevré
Vill han sin Piccola
Ännu blomma se.

Så fick jordisk lycka
Stråla på hans stig;
Ung och trosvarm maka
Fäste han vid sig.
Och nu La Piccola
För de båda var
Själens himlastege,
Som dem uppåt bar.

Så kom glädjetiden —
Himlen gaf sitt lån,
Då till lifvet föddes
Deras förste son;
Men — hans *La Piccola*,
Bak gardinen gömd,
Stod där nu förgäten,
Törstande — och glömd . . .

Efter många dagar
Grefven kom ihåg:
Länge var det sedan
Jag min blomma såg:
Tänk, om hon försmäktat,
När jag fröjdats har —
Tänk, om hon fått vissna,
När jag lycklig var! —

Och han skyndar ängslig
Till sin blomma in;
Bränd af solen står hon
Bakom plyschgardin.
Hennes skära krona
Hängde vissnad ner,
Och — hans *La Piccola*
Blommar aldrig mer . . .

Olika åsikter.

(Ur verkligheten).

Han tog dem i sina händer,
Han ställde dem varsamt opp;
De voro hans tröst i nöden,
De voro hans hjärtas hopp,
Med fruktan och vördnad blandad,
Han tillber för hvarje dag
De vidrigt förkrympta lemmar,
De hemska, förvridna drag.

Hans son kom nu hem från skolan,
Där missionär'n honom lärt,
Att Gud är oss ständigt nära
— Den Gud, som oss lif beskärt —
Hans hand gaf gestalt åt jorden
Och antände solens brand,
Men afgudar äro endast
Ett verk utaf män'skohand.

Se här, min gosse, de gudar,
Som forntiden dyrkat har,
De dugde för dina fäder,
De duga ock för din far.

Jag tillbeder helst de gudar,
Som mina ögon kan se;
Då du åt en Gud, som aldrig
Du sett, vill din dyrkan ge.»

»Min fader dyrkar de gudar,
Som här dina ögon se;
Men ingen af hela skaran
Kan åter en blick dig ge.
En Gud, som jag aldrig skådat,
Jag hellre min dyrkan ger;
Ty han har mig lifvet gifvit,
Och han mig beständigt ser.

1864

No. 10

The following is a list of the names of the persons who have been admitted to the membership of the Society since the last meeting of the Executive Committee, held on the 15th of December, 1863.

1. Mr. J. H. [Name] of [Location]

2. Mr. J. H. [Name] of [Location]

3. Mr. J. H. [Name] of [Location]

4. Mr. J. H. [Name] of [Location]

5. Mr. J. H. [Name] of [Location]

6. Mr. J. H. [Name] of [Location]

7. Mr. J. H. [Name] of [Location]

8. Mr. J. H. [Name] of [Location]

9. Mr. J. H. [Name] of [Location]

10. Mr. J. H. [Name] of [Location]

J. A. Lindblads förlag, Köping:

På hedningarnes väg.

Bilder från Svenska Missionsförbundets missionsfält.

Af *N. Werner*. Förord af d:r *E. W. Wretling*.

Med 146 porträtt och 79 andra illustrationer.

Pris: inb. i praktb. 6 kr.; i 19 häft. à 25 öre; lösa pärmar 1: 25.

Svenska Morgonbladet: — — Vi vilja därför råda de missionsvänner, som ännu ej skaffat sig boken, att ej låta tillfället gå sig ur händerna till att förvärfva dessa väl tecknade, i rask följd hvarandra affösande och särskildt genom sin omedelbarhet och friskhet tilltalande bilder från Svenska Missionsförbundets missionsfält.

Sanningsvittnet: Då arbetet är intressant, väl skrivvet, godt till sitt syfte och trefligt till sin utstyrel, är det att hoppas det bästa angående dess spridning.

Ev. Fosterlandsstiftelsens Missionstidning: I raska, liffiga drag skildras här utvecklingen af Sv. Missionsförbundets yttre mission. — — För visso är detta arbete väl ägnadt att väcka och stärka kärleken till så väl Herrens rikssak i allmänhet som särskildt till det missionsarbete, som blifvit Missionsförbundet anförtrödt.

Vecko-Posten: Många intressanta och liffulla bilder lämnas i boken, och flera än medlemmarna i det samfund, den i första rummet vill tjäna, ha nytta af att läsa densamma.

Tönköpings-Posten: Det är ett af de mest intressanta arbeten på missionslitteraturens område.

Hemlands-Posten: Vi rekommendera arbetet på det varmaste.

Evangelisk kristendom (Finland): En del skildringar i dessa häften äro så spännande och måleriska, att man känner lust att återgifva dem. Men bättre är, att läsaren själf förskaffar sig arbetet, som blir en god och treflig ökning i missionsbiblioteket.

Lifvet i Ändens fullhet.

Af *John Mac Neil*. Förord af *Andrew Murray*.

Öfvers. från engelskan af *Gustaf Bergström*, fil. d:r, teol. kand.

Häft. 65 öre, kart. 1 kr.

Evighetsord i ungdomstid

innehåller betraktelser öfver skilda ämnen och texter för hvarje dag i året. Tillägnas Sveriges ungdom.

Pris: bunden i praktb. 5 kr.

Evighetsord i ungdomstid, som redigerats af den omtyckta tidn. **Ungdomsvännens** redaktör, skollärare **A. W. Hellström** i Nyköping, innehåller betraktelser öfver en mångfald ämnen af intresse och vikt för ungdomen. Särskildt må nämnas: evighetsfrågorna från olika synpunkter; äkten-skapsfrågan; vänskaps- och kamratslivets inflytanden; ungdomstidens faror och förhoppningar, felsteg och förvillelser; skollivets frestelser; de ungas förnämsta prydnad; val och ombyte af lefnadskallelse; sann bildning och sann vänskap, lycka, sann ungdomsglädje, nöjen; karaktärsteckningar af unga män ur den heliga skrift; passions-, advents- och missionsbetraktelser o. s. v., poem af **L. S.**, **Betty** m. fl.

Evighetsord i ungdomstid har gynnats af ett flertal författare från skilda håll. Så hafva betraktelser lämnats förutom af hufvudredaktören af doktorerna **Karl Fries**, **H. Sellén**, prof. **D. Nyvall**, fängelsedirektör **U. Leander**, pastorerna **Karl Palmberg**, **G. A. Gustafsson**, **Ad. Rudström**, **G. Wagnsson**, **K. G. Hellström**, rektorerna **N. Wikander**, **Joh. Lindholm**, ritläraren **Fr. Engelke**, magistrarne **Joh:s Norborg**, **Ax. Blomqvist**, missionärerna **J. Sköld**, **W. Sjöholm**, **K. J. Gustafsson**, evangelisten **F. Franson** och **Emil Gustafsson**, banktjänsteman **O. Bång**, stationsinspektör **N. Werner** samt af många välkända predikanter inom Sv. Missionsförbundet.

Evighetsord i ungdomstid har varmt förordats af pressen.

Svenska Posten: Detta arbete synes blifva af stort intresse och värde särskildt för den publik det speciellt är afsedt, den troende ungdomen. Ty ett dylikt har hittills saknats, och det kan ej nekas, att denna ungdom har sina särskilda frågor, som framför andra intresserar den, och som den vill och behöfver se behandlade från sin synpunkt, den har sina särskilda frestelser, med afseende på hvilka den behöfver varnas och rådås, sina faror, i hvilka den behöfver hjälpas o. s. v. Alla dessa behof och önskemål tillfredsställer **Evighetsord** i ungdomstid på ett förträffligt sätt.

Göteborgs Veckotidning: Det är oss en glädje få anmäla detta arbete. — Vi anbefalla det varmt åt hvarje ung man och kvinna.

Gotlands-Posten: — — god och för landets ungdom hälsosam.

Kristinehamnstidningen: *Evighetsord i ungdomstid* är en samling verkligt värdefulla betraktelser. De goda, välbetänkta råd och anvisningar, hvilka här gifvas, äro förtjänta af att blifva allmänt beaktade.

Örebro Tidning: — — Innehållet blir alltså gediget och särdeles värderikt. Den oerfarna ungdomen lämnas här en mängd goda och välbetänkta anvisningar och råd för hela lifvet. Vi rekommendera samlingen såsom en genom sin anderikedom särdeles beaktansvärd uppbyggelsebok.

Nya Sydsv. Veckobl.: Det måste erkännas, att verket utgör ett ganska lyckligt försök till åstadkommande af »hvad som kräfvcs i denna tid.» — — Många af styckena äro ock små, glänsande, äkta pärlor, hvilka äro af stort värde.

Nykterhetsfolkets tidning: — — Det hela synes blifva en verklig skatt i bokväg icke allenast för ungdomen utan äfven för äldre personer, hvarför vi på det varmaste anbefalla detsamma i våra läsares, särskildt föräldrars, hågkomst vid val af litteratur för sina barn.

Fosterlandsvännen: Ungdomen skyr det enförmiga och långtrådiga, den älskar omväxling. Här bjudes vår kristna ungdom korta, sakrika och uppbyggliga betraktelser, hvilka, skrifna af olika författare, ha ett omväxlande innehåll.

Svenska Morgonbladet: Vi kunna icke annat än med glädje rekommendera denna värdefulla och goda ungdomsbok, öfvertygade som vi äro, att de många dyrbara sanningar, lärdomar och råd, som boken innehåller, skola blifva till den allra största nytta för alla, som komma att läsa densamma. Den visar ungdomen uppåt mot evigt fadershem och lär den att vandra vägen, som leder dit, så att icke blott målet blir allt mer efterlängtadt och kärt utan äfven själfva vandringen dit ljuflig och skön. Må boken spridas bland ungdomen, läsas och blifva till välsignelse!

Illustr. Missionskarta öfver världen.

Pris 75 öre;

uppfodrad på väf, fernissad, kantad med blå sidenband, försedd med svarta rullor, kr. 2: 50.

Originallet till denna karta är utg. af d:r *Arthur Pierson*. Dock äro åtskilliga förändringar gjorda af kvalificerad person. Genom illustrationerna, som nästan fördubbla omkostnaderna, torde hennes värde väsentligt ökats.

»Denna karta rekommenderas såsom en lämplig öfversiktskarta, där så väl en jämförelse mellan världens religioner lämnas som ock viktigare missionsfält, särskildt de svenska, finnas utmärkta. Ett närmare angifvande af missionsstationer m. m. ingår däremot icke i den lilla vägkartans plan.»

Professorn vid Uppsala universitet

Hj. Danell

i Svenska kyrkans missionstidning.

Rök-Lenas stuga.

Tidsbild, tillägnad de unga af *Betty*.

Svenskt original.

Häft. 1: 50, kart. 2 kr., klotb. 2: 50.

Den här skildrade tidsbilden passar förträffligt för vår tids ungdom. Läs boken och behållningen bör blifva god.

Wermlands Allehanda.

Vi rekommendera boken såsom en för ungdomen särdeles lämplig och nyttig lektyr.

Örebro Tidning.

Denna bok skall vinna många vänner, som, det tro vi, önska göra sig än mer bekanta med författarinnan.

Trelleborgs Allehanda.

Innehållet är fängslande och lärorikt.

Kristinehamnstidningen.

En förträfflig berättelse.

Åmåls-Posten.

Särdeles billig och för visso särdeles njutbar.

Sundsvalls Dagblad.

Bettys berättelser äro så väl till innehåll som form i fullaste mening goda.

Karlshamn.

En bok med god tendens, som utan tvekan kan sättas i ungdomens händer.

Vestgöten.

— — Ett mycket fängslande innehåll. Språket är lätt och ledigt.

Hemvännen.

En uppbygglig, lärorik berättelse, något för de unga att tänka på.

Oskarshamnstidningen.

En synnerligen intressant och lärorik skildring ur lifvet, hvilken man med verkligt nöje genomläser. — En god och sund lektyr för ungdomen.

Nerikes-Tidningen.

Praktiska råd och anvisningar

för själavinnare och bibelläsare. Af *Charles H. Yatman*.

Pris 90 öre.

En nyttig och lärorik bok.

Veckoposten.

Arbetet synes praktiskt, nyttigt och godt för sitt ändamål.

Sv. Posten.

Filip Strong's hjältebragd

eller Kristus och det modärna samhället.

Af *Charles M. Sheldon*.

Med författarens porträtt och lefnadsteckning.

Häft. 1: 75, kart. 2: 25, klotb. 2: 75.

I ALASKA.

En naturskildring, kulturbild och missionsberättelse.

Af *D. Nyvall* och *A. Melander*,

Lärare vid Sv. evang. missionsförbundets skola, Chicago.

Med 28 illustrationer.

Pris: häft. kr. 1: 25, inb. 1: 75.

Denna bok skall utan tvifvel vinna stor och vidsträckt spridning. Hvem vill icke lära känna Alaska, »glacierernas och norrskenets underland?» Hvem vill icke göra bekantkap med det land, dit guldgrävarne i dessa dagar kasta lystna blickar och särskildt det världsberyktade distriktet Klondyke?

Boken »I Alaska» skaffar läsaren värdefull kunskap om detta land. På ett ledigt och fängslande sätt skildras Alaska jämte dess klimat, dess rika växt- och djurvärld samt dess mineralvärld och dess folk äfvensom detta folks religiösa föreställningar, dess förvillelser och stora andliga nöd samt den lyckobringande framgången af den kristna missionen bland Alaskas olika folkstammar.

Hvarje vän af kultur och evangelisk mission skall med intresse och tacksamhet läsa den lärorika och värdefulla boken »I Alaska».

Rektor Joh. L. i Sv. Morgonbladet.

De två författarnes namn borga för, att boken är både läsvärd och innehållsrik. Den är så skrifven, att den bör kunna läsas med största intresse af alla, icke bara missionsvänner, ehuru af dem i första rummet, utan af hvar och en, som har håg för att lära känna något mer af Guds stora skapelse än den vrå af världen, där han själf är född.

Vi rekommendera boken på det varmaste. Och då den med sina rätt talrika illustrationer icke kostar mer än 1: 25 häftad, måste man anse det som väl använda penningar, om man köper den.

För oss i Sverige bör den ju också hafva ett särskildt intresse, därför att det var vi, som började denna mission, som sedermera blef öfverläten till våra vänner i Amerika. De missionärer, som arbeta i denna mission uppe i Alaska, äro också alla svenskar.

W. S—m i Sv. Posten.

Vi rekommendera boken, ty man läser henne med nöje och har en icke liten behållning af vetande, när man hunnit slutet.

Nerikes-Tidningen.

En kinesflickas historia.

Af *Lucina Giffin Irish*.

Bemyndigad öfversättning af *Hilma Börjeson*.

Illustrerad. 2:dra uppl. Pris 50 öre.

Söndagsskolbarnens Hednamission.

Bilder från barnens egna missionsfält i Kongo och Kina, meddelade af söndagsskolbarnens missionärer m. fl. under redaktion af N. WERNER.

Arbetet utkommer häftesvis. Hvarje häfte utgör ett afslutadt helt för sig och säljes oberoende af de andra. Genom denna anordning lämpar sig detta arbete särdeles för spridning bland söndagsskolbarnen och för utdelning vid söndagsskolfester. Och ingen behöfver känna sig för fattig att åtminstone köpa ett häfte.

Alla häftena tillhopa bilda en sammanhängande serie intressanta berättelser från barnens egna missionsfält i Kongo och Kina. Ingen, som blifvit ägare till ettdera af dessa häften, bör försumma att, om det är honom möjligt, skaffa sig äfven de öfriga. Samlade och inbundna utgöra de en bok af bestående värde.

Arbetet blir försedt med talrika originalillustrationer från våra missionsfält.

Första häftet — pris 25 öre — innehåller:

Söndagsskolbarnens hednamission af *Fr. Engelke*. — Med flyttfåglarna till Kongo af *N. Werner*. — Mera om Kongo och fiotifolket af *Anna Baur*. — Ett besök i Kina af *N. Werner* och *S. M. Fredén*. — Vårt missionsfält i Kina af *S. M. Fredén*. — Söndagsskolbarnens missionärer af *N. Werner*. — Missionssång af *Fr. Engelke*.

Ändra och följande häften — pris hvardera 25 öre — innehålla:

Mayengos historia af *Ruth Walfridsson*. — Söndagsskolan vid Mukimbungu af *Ruth Walfridsson*. — De sju »byxgossarne» från Kongo af *Ruth Walfridsson*. — Kwetedis önskan af *Anna Baur*. — Lille Mpompi af *Anna Baur*. — Svarta Lufuma af *Anette Åkesson*. Huru lille Mabondo lärde känna Gud af *Anette Åkesson*. — Ett bybesök i Kongo af *Anna Baur*. — På andra sidan floden af *Ruth Walfridsson*. — En dag i Wuchang af *Hilma Börjesson*. — Li Fah kwei och hans brud af *K. A. Fernström*, m. m.

Kristi Stridsmän.

Af J. LAGERSTRÖM. Första delen. Pris 1: 25.

Detta arbete kommer att innehålla kortare lefnadsteckningar öfver mera bemärkta män inom den kristna församlingen från den apostoliska tiden till våra dagar. Bland dessa män må exempelvis nämnas **Polykarpus, Origenes, Krysostomus, Augustinus, Ansgarius, Hus, Luther, Francke, Zinzendorf, Wesley, Tollstadius, Fjellstedt, Rosenius, Livingstone, Spurgeon, Moody** m. fl. Somliga lefnadsteckningar från nyare tid förses med porträtt. Arbetet beräknas utkomma i 4 delar. Ehuru tillhoppa utgörande en sammanhängande serie lefnadsteckningar, bildar dock hvarje särskild del ett för sig afslutadt helt.

Georg Müller från Bristol.

Af dr ARTHUR PIERSON. Öfvers. af Aug V. Norman. Häft. 2; 25, klotb. 3: 50.

Bokens innehåll är något af det mest underbara i all religiös historia.

Spectator.

En skön berättelse om ett ädelt lif. *Morning Herald.*

Ett arbete af största intresse och värde samt ett, som af alla våra kristna föreningar borde anses som den dyrbaraste egendom.

The Cristian.

Huru Nils blef missionär.

Af BETTY,

förf. till »Hemmets solskens», »Elnas skatt», »Rök-Lenas stuga», »Guldgrufvan» m. fl.

Pris 40 öre.

I Mästarens tjänst. Af *Gustaf Bergström*, fil. d:r., teol. kand., förf. till »Forntida vise», »Ur själarnas lif» m. fl. Pris 40 öre.

Det förklarade lifvet. Några vinkar för erhållande af ett Kristuslikt lif. Af teol. d:r. *J. R. Miller*. Pris 25 öre.

Väckelseröster. Af *J. A. Lindblad*. Pris 25 öre.

Ja, — men. Ett ord till de unga af *J. Ziegler*, institutföreståndare i Wilhelmsdorf, Würtemberg. Öfversättning från tyskan af *J. I. L—n*. Pris 25 öre.

Kysk eller Okysk? Välj! Ett öppet bref till unge män af *Richard Toellner*, kunglig landtmätare och kulturtekniker. Öfversatt från tyskan af *Gustaf Tjellström*. Med förord af fil. d:r. *Karl Fries*. 2:dra uppl. Pris 20 öre.

Hvarför längre dölja det för de unga. För unge män och deras uppfostrare. Af *Fredrik Klaveness*, norsk präst. Pris 10 öre.

Vittnesbörd om bibeln. Samlade af *J. A. L—d*. Pris 15 öre.

Blommor i törnhäcken. Dikt och sång af *Selma Lagerström* (S. S.). Pris häft. kr. 1, klotb. 1: 75. (I distribution).

Ax från Guds åkerfält. Missionsberättelser för barn och ungdom. Samlade och öfversatta af *Gustaf Tjellström*.

Häft. 1. **Genom kamp till seger.** En bild ur det indiska missionslifvet. Af missionär *B. Lüthi*. Från tyskan. Pris 10 öre.

Häft. 2. **Hindubarnen och deras frälsare.** Af missionär *S. Limbach*. Från tyskan. Pris 10 öre.

Häft. 3. **Lille Gie.** Af *F. R. Burroughs*. Från engelskan. Pris 10 öre.

Behållningen af förlagets artiklar
tillfaller **hednamissionen.**

GULDRUFVAN

MED FLERE

SVENSKA ORIGINALBERÄTTELSE

AF

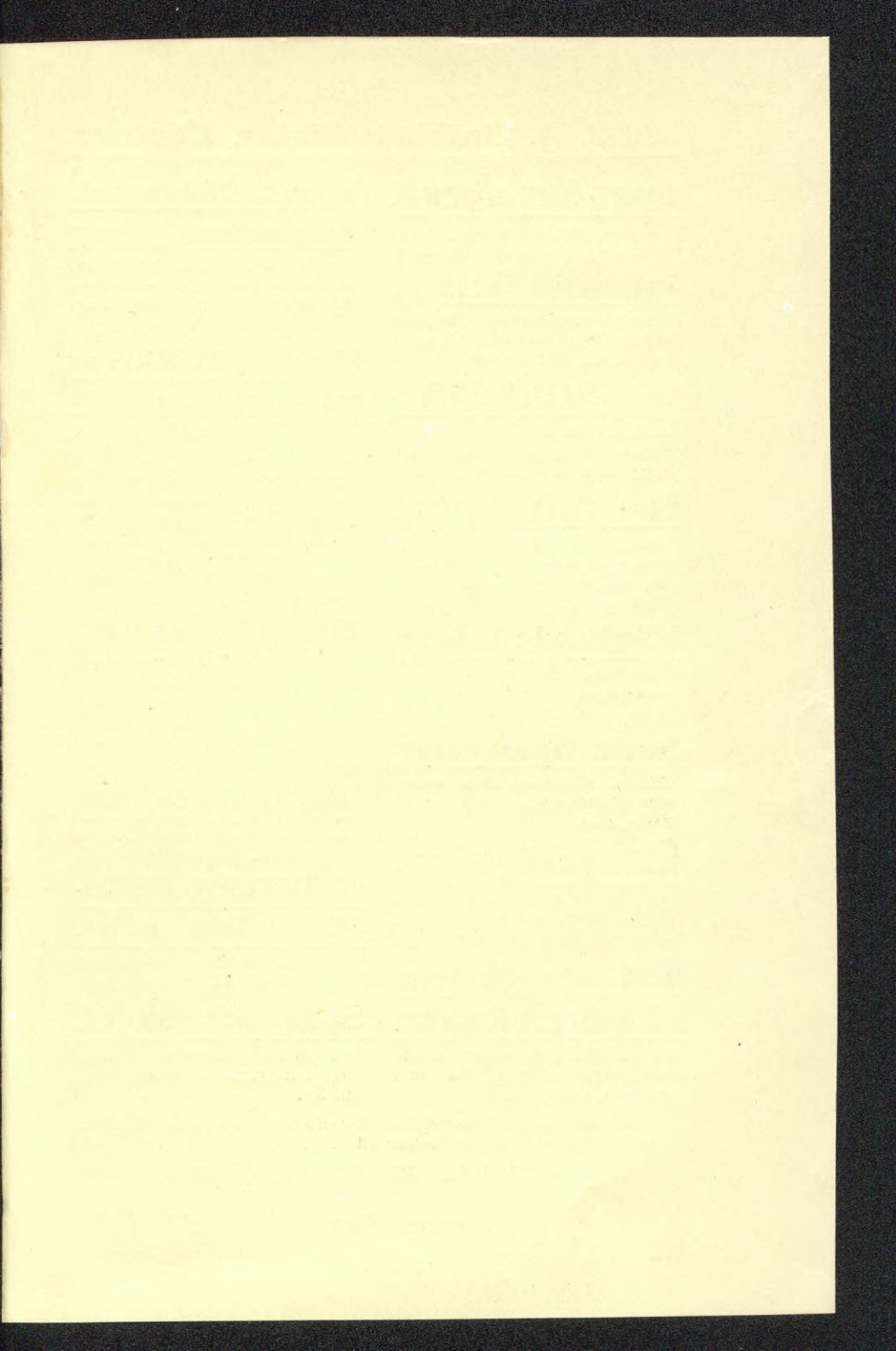
BETTY.

KÖPING
J. A. LINDBLADS FÖRLAG.

Häft. 1: 75, kart. 2: 25, klotb. 3 kr.

På J. A. Lindblads Förlag, Köping:

DYRKÖPT LYCKA.

Svensk originalberättelse af **Betty**. Häft. 1: 75, kart. 2: 25, klotb. 2: 75.

Skuggorna vika. — Sol går opp.

Svensk originalberättelse för gammal och ung af **Betty**. Häft. 1: 50, kart. 2 kr., klotb. 2: 50.

GULDGRUFVAN

m. fl. svenska originalberättelser af **Betty**. Tillägnad de unga. Häft. 1: 75, kart. 2: 25, klotb. 3 kr.

Huru skola vi lifva?

Gyllene råd till de unga af **J. Cameron Lees**. Öfersättn. fr. eng. af **Signe Wester**. Häft. 1: 25, klotb. 1: 75.

Växlande bilder.

Nykterhetsberättelser, samlade af **Onesimus**. Häft. 1 kr., klotb. 1: 50.

Sanningsstrålar.

Blandade dikter och sånger af **Oskar Hultkrantz**. Häft. 1: 25, klotb. 2 kr.

Ett lyckligt hem.

Af teol. d:r **J. R. Miller**. Med förf. porträtt. Andra upplagan. Häft. 1: 60, kart. 2 kr., klotb. 2: 90.

Bland rosor och förnen

i äktenskapets förgårdar.

Af **A. W. Hellström**. Klotb. med svarttryck 1: 25, klotb. med gultryck 1: 50.

Mot insänd likvid, postförskott eller efterkaf, sändes ett ex. fraktfritt. I parti hög rabatt. Kommissionärer sökas. Tillskrif

J. A. LINDBLADS FÖRLAG, KÖPING.

Lifvet, Döden och

Evigheten.

Ett bibelstudium af **A. Mellander**. Lärare vid sv. ev. missionsförbundets skola i Chicago, Amerika. Häft. 1: 75, kart. 2: 25, klotb. 3 kr.

FR. AUG. BOLTZIUS och

troshelbrägdagörelsen i Sverige.

Af **J. D.** Häft. 1: 25, kart. 1: 60, klotb. 2 kr.

Carl Andersson från Vax-

holm. — En evangelii härold.

Kort minnesruna, hans vänner tillägnad af **W. G.** Andra upplagan. Pris 75 öre.

Huru läser du?

Metoderna och grundvillkoren för det bibelstudium, som gifver största resultatet af **R. A. Torrey**, föreståndare för Chicago bibelinstitut. Öfers. fr. eng. af **Gustaf Tjellström**. Pris 75 öre.

Georg Müller från Bristol.

Af d:r **Arthur Pierson**. Häft. 2: 25, klotb. 3: 50.

BERÄTTELSE, ANEKDO-

TER och Taflor ur lifvet.

Af **D. L. Moody**. Öfers. af **J. Lagerström**. Häft. 1: 25, inb. 1: 70.

Sådd och Skörd.

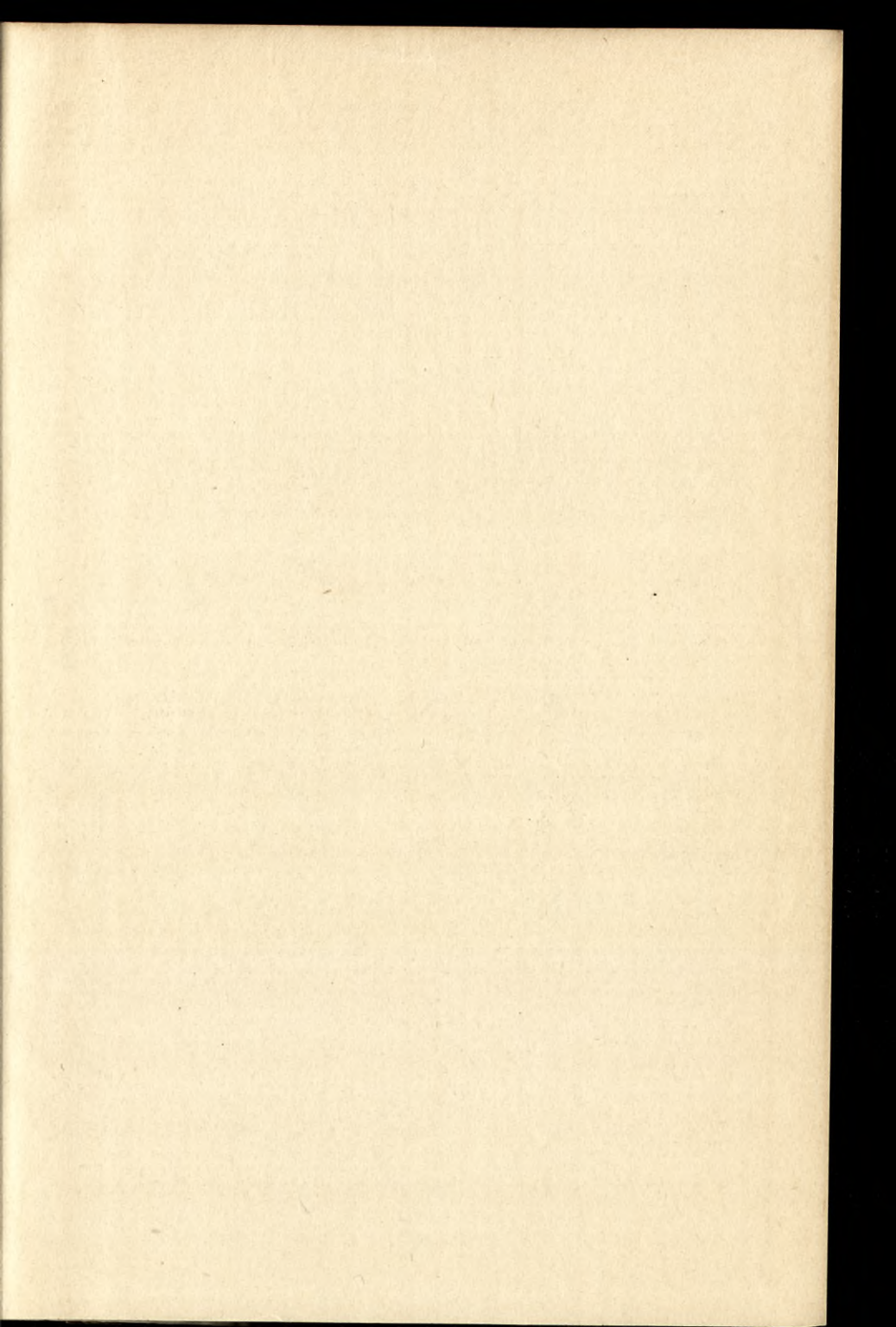
Ett ord om de modärna sällskapsnöjena af **M. B. Williams**. Häft. 50 öre.

REVISED

1880

NEW YORK

Nya böcker! Intressanta! Värdefulla!

Behållningen af förlagets artiklar tillfaller hednamissionen.

Georg Müller från Bristol

af dr **Arthur Pierson**. Öfvers. af *Aug. V. Norman*. Häft. 2: 25, klotb. 3: 50.

Ett lyckligt hem

af dr **J. R. Miller**. Öfvers. af *C. O. P. Lindström*. Häft. 1: 65, klotb. 2: 90.

Missionärerna på fältet.

Med företal af **H. E. Fox**, hedersekreterare i eng. kyrkans missions-sällskap. Öfvers. af fil. dr **G. Bergström**. Häft. 1: 35, inb. 1: 85.

Berättelser, anekdoter och

taflor ur lifvet af **D. L. Moody**. Öfvers. af *J. Lagerström*. Häft. 1: 25, inb. 1: 70.

Se han kommer!

Af **D. L. Moody**, **Georg Müller**, **C. H. Spurgeon** m. fl. Öfvers. af *John Wahlborg*. 90 öre.

Ur de persiska kvinnornas lif

af **Mary R. S. Bird**. Öfvers. af *Signe Wester*. 75 öre.

Skuggor och Dagar

Skildringar ur verkligheten af **Selma Lagerström** (S. S.) 65 ö.

Guldgrufvan m. fl. svenska

originalberättelser af **Betty**. Tillägnad de unga. Häft. 1: 75, klotb. 3: 00.

Huru Nils blef missionär

af **Betty**. Svenskt original. 40 ö.

Ett eller flera ex. erhållas fraktfritt, då boklädspriset insändes till förlaget, hvares artiklar äfven tillhandahållas i hvarje välförsedd bokhandel. Redbara återförsäljare antagas. Obs.! Särdeles förmånliga villkor. Tillskrif skyndsamt

J. A. Lindblads förlag, Köping.

Kärlek, trolofning och äktenskap

af **F. B. Meyer**. Öfvers. af *Signe Wester*. Inb. 1: 10.

Små bibliska taflor i färgtryck efter teckningar af *Jenny Nyström*. 10 slag. 40 öre st.

Kristi stridsmän

af **J. Lagerström**. I:a delen. 1: 25.

Söndagsskolbarnens hedna-

mission. Bilder från barnens egna missionsfält i Kongo och Kina, meddelade af söndagsskolbarnens mis onärer under redaktion af *N. Werner*. Rikt illustr. Utg. i häften å 25 ö.

Evighetsord i ungdomstid.

Betraktelser öfver skilda ämnen och texter för hvarje dag i året-tillägnade Sveriges ungdom. Under medverkan af ett 50-tal ute, slutande svenska författare, såsom **Karl Fries**, **David Nyvall**, **Karl Palmberg**, **H. Sellén**, **N. Vikander**, **U. Leander**, **Fr. Engelke**, **Joh. Lindholm**, **Johs Norborg**, **W. Sjöholm**, **K. G. Hellström**, **G. Wagnsson**, **F. Franson**, **Emil Gustafsson** m. fl., redigerad af **A. W. Hellström**. Pris i praktband 5 kr.

PÅ HEDNINGARNES VÄG.

Bilder fr. Sv. Missionsförbundets missionsfält. Af **N. Werner**. Förord af dr **E. W. Wretling**. Med 146 porträtt och 79 andra illustr. Pris i praktb. 6 kr.